5ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου
5th Avant-garde Film Festival

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Νίκος Κούνδουρος
Πρόεδρος

Θόδωρος Αδαμόπουλος
Αντιπρόεδρος

Μαρία Κομνηνού
Γεν. Γραμματέας

Ευάγγελος Σόρογκας
Ταμίας

Χρυσάνθη Σωτηροπούλου
Μέλος

GREEK FILM ARCHIVE

BOARD OF DIRECTORS

Nikos Koundouros
President

Theodoros Adamopoulos
Vice President

Maria Komninos
Gen. Secretary

Evangelos Sorogas
Treasurer

Chryssanthi Sotiropoulou
Member

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
AVANT GARDE FILM FESTIVAL

5ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου
5th Avant-garde Film Festival

13-22 Μαΐου 2008
13-22 May 2008

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - GREEK FILM ARCHIVE

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
GREEK FILM ARCHIVE

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
CULTURAL ORGANISATION CITY OF ATHENS

5ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου
Προκλητικό και δημιουργικό

Το Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου, μια πρωτοβουλία της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, φιλοδοξεί να αποτελέσει το υπόστρωμα για την ανάπτυξη μιας νέας «κινηματογραφοφιλίας» με την προοπτική της μετεγκατάστασης της Ταινιοθήκης στη «Λαΐδα». Με αυτό το σκεπτικό στήθηκε ένα πλούσιο πρόγραμμα που συνδέει τη σύγχρονη πρωτοπορία με την προβληματική του φύλου και τις πιο προχωρημένες αναζητήσεις σε θέματα αισθητικής και κοινωνικής κριτικής.

Το Φεστιβάλ στηρίζεται σε δύο άξονες. Μια μεγάλη έκθεση της VALIE EXPORT στην ΑΣΚΤ και προβολές ταινιών στο «Τριανόν» παράλληλα με διαλέξεις που θα πραγματοποιηθούν από τους καλεσμένους καλλιτέχνες στις αίθουσες της ΕΣΗΕΑ και του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έτσι το ελληνικό κοινό θα έρθει σε επαφή με μερικούς από τους σημαντικότερους δημιουργούς της σύγχρονης πρωτοπορίας με προεξέχουσα την αυστριακή καλλιτέχνιδα VALIE EXPORT που αναπτύσσει το μοναδικό της ύφος τόσο στις περφόρμανς όσο και στις εγκαταστάσεις και τις ταινίες της. Μια σύντομη αναφορά στους άλλους σημαντικούς καλλιτέχνες, τις εκδηλώσεις και τις θεματικές είναι αρκετή για να γίνει φανερό το εύρος του Φεστιβάλ.

– Προβολή της ταινίας *Εφτά εύκολα κομμάτια, της Μαρίνα Αμπράμοβιτς* της Μπαμπέτ Μανγκόλτ.

– Αναδρομική παρουσίαση του έργου της Ζερμέν Ντιλάκ, γαλλίδας συγγραφέως, δημοσιογράφου και σκηνοθέτιδας, που πρωτοστάτησε στα πρωτοποριακά κινήματα πριν από το 1930.

– Η προβληματική που τροφοδοτεί τον σύγχρονο διάλογο στις σπουδές φύλου (gender studies) ξεδιπλώνεται στα αφιερώματα στη Χέλκε Ζάντερ και τη Λόρα Μάλβεϊ. Η πρώτη λειτούργησε στο πλαίσιο της ριζοσπαστικοποίησης του γερμανικού φοιτητικού και γυναικείου κινήματος το 1968, ενώ η Μάλβεϊ, κορυφαία θεωρητικός, επανέρχεται στο κλασικό της κείμενο «Οπτικές απολαύσεις και αφηγηματικός κινηματογράφος» και το αποδίδει με τη συνεργασία της Έμα Χέντιτς.

– Αφιέρωμα στις ελληνίδες δημιουργούς Ελένη Αλεξανδράκη και Μαρία Ηλιού, που διερευνούν τη θεματική του νόστου και της γυναικείας ταυτότητας.

– Αφιέρωμα στον Γιούντι Αλόνι. Ο ισραηλινός δημιουργός θέτει επί τάπητος τις ρίζες της σύγκρουσης μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων και ξετυλίγει το μεγάλο εικονοπλαστικό του ταλέντο.

– Το αφιέρωμα στον ελληνικό πρωτοποριακό κινηματογράφο είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Περιλαμβάνει δύο ταινίες του Κώστα Σφήκα, ο οποίος διερευνά το πρόβλημα της ταυτότητας και της γλώσσας μέσα από το έργο του Κάφκα, και δύο ταινίες της Αντουανέττας Αγγελίδη, που διαμορφώνει ένα μοναδικό στιλ πρωτοποριακού και εικονοπλαστικού κινηματογράφου. Παρουσιάζονται επίσης ένα ντοκιμαντέρ της Στέλλας Θεοδωράκη, μια περφόρμανς της Πέπης Ρηγοπούλου, βασισμένη στο καινούργιο της βιβλίο, και μια ενδιαφέρουσα σύνθεση της Μάρσας Μακρή με θέμα τη βία.

5th Avant-garde Film Festival
Challenging and Creative

The Avant-garde Film Festival, an initiative of the Greek Film Archive Foundation, aims at cultivating a new cinephilia, to mark the move of Tainiothiki at the Lais movie theatre. Thus a festival which proposes a rich programme that combines contemporary and pre-war avant-garde cinema with the gender problematic and films proposing debates on aesthetic and social critique.

The festival is organised around two main events. An expansive exhibition of the work of VALIE EXPORT at the Athens School of Fine Arts and film screenings at the Trianon movie theatre, together with lectures by visiting artists, which will take place at the auditoriums of the Athens Journalists' Guild and Athens University. The Greek public will thus be presented with the opportunity to meet some of the most important artists of the contemporary avant-garde, of which and most prominent is the Austrian artist VALIE EXPORT, who has developed her unique style in her work as a performance and installations artist and as a filmmaker. A brief reference to the other important artists, events and themes that compose the festival is necessary:

– Screening of the film *Seven Easy Pieces, by Marina Abramović* by Babette Mangolte.

– Retrospective of the work of Germaine Dulac, the French writer, journalist and filmmaker, who pioneered the avant-garde movement before 1930.

– Reflections that arise from the dialogue of gender studies are revealed in the tributes to Helke Sander and Laura Mulvey. The former worked within the framework of the radicalisation of the students' and women's movement in Germany in 1968, while the latter, a leading theorist, returns to her classic essay *Visual Pleasures and Narrative Cinema* with the collaboration of Emma Hedditch.

– A tribute to Greek women auteurs Eleni Alexandraki and Maria Iliou, who explore the subjects of repatriation and female identity.

– A Tribute to Udi Aloni. The Israeli artist examines the roots of the Israeli-Palestinian conflict and reveals his mastery in image-making.

– The tribute to Greek avant-garde cinema is especially interesting. It comprises two films by Costas Sfikas, one inspired by Marx's *Capital* and the other by Kafka's *Metamorphosis*. It also presents two films by Antouanetta Angelidi, who has created a unique style of avant-garde and gender poetics. The section also features a documentary by Stella Theodoraki, a performance by Pepi Rigopoulou based on her latest book, and new and interesting composition by Marsa Makris on violence.

– The Greek documentary section features two award-winning films, one by Alida Dimitriou on the women who fought in the Greek resistance, and the other by Vouvoula Skoura, which is on the Lebanese poet Etal Adnan.

– A digital blog in which five well-known Greek directors – Lena Voudouri, Despina Karvela, Giorgos Karypidis, Thanasis Skroumbelos and Alexandros Papailiou – focus on Athens.

– Στην παρουσίαση του ελληνικού ντοκιμαντέρ προβάλλονται δύο βραβευμένες ταινίες, της Αλίντας Δημητρίου για τις γυναίκες στην Αντίσταση, και της Βουβούλας Σκούρα για τη λιβανέζα ποιήτρια Ετέλ Αντνάν.

– Ένα ψηφιακό ημερολόγιο με θέμα την Αθήνα των πέντε γνωστών ελλήνων σκηνοθετών Λένας Βουδούρη, Δέσποινας Καρβέλα, Γιώργου Καρυπίδη, Θανάση Σκρούμπελου και Αλέξανδρου Παπαηλιού.

– Αφιέρωμα στους κινηματογραφιστές των Βαλκανίων σε συνεργασία με το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και το SEEDOX. Θα πλαισιωθεί με συζήτηση για την κινηματογραφική παραγωγή στα Βαλκάνια.

– Από την Μπιενάλε του Άμστερνταμ και το Nederlands Film Museum επιλέχτηκε το αφιέρωμα στους κορυφαίους ολλανδούς πρωτοπόρους δημιουργούς, που επιμελήθηκε ο Μαρκ-Πάουλ Μέγερ, επιμελητής της Ολλανδικής Ταινιοθήκης.

– Συνεχίζοντας την περσινή πρωτοβουλία του Φεστιβάλ για τη στήριξη των νέων δημιουργών παρουσιάζονται ταινίες φοιτητών από τα Τμήματα ΕΜΜΕ, ΑΣΚΤ, το Τμήμα Κινηματογράφου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το Τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Πιστεύουμε ότι το σύνολο των εκδηλώσεων συνθέτει ένα προκλητικό, δημιουργικό Φεστιβάλ για την πόλη της Αθήνας, που θα δώσει ερεθίσματα και αισθητική απόλαυση στο κοινό μας.

Μαρία Κομνηνού

– A tribute to Balkan filmmakers, held in collaboration with the Thessaloniki International Film festival and SEEDOX. It will be accompanied by a round-table discussion on Balkan cinema production.

– Selections from the Amsterdam Biennale and the Netherlands Film Museum featuring the masters of Dutch avant-garde filmmakers, and curated by Mark-Paul Meyer, curator of the Dutch Film Archive.

– Continuing last year's initiative to support young artists, the festival presents the work of students of the University of Athens Media Department, the Athens School of Fine Arts, the Thessaloniki University Film Studies Department and the Thessaly University Department of Architecture.

We believe that our programme will provide a challenging and creative Festival for all Athenians, as well as intellectual stimulation and aesthetic pleasures to the cinephiles.

Maria Komninos

Πολιτισμός τρόπος ζωής

Η λέξη πρωτοπορία ανακτά την αρχική ανατρεπτική της σημασία στο 5ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου, που διοργανώνει η Ταινιοθήκη της Ελλάδος. Σε διάστημα δέκα ημερών (13-22 Μαΐου) το κινηματογραφόφιλο κοινό αλλά και κάθε ανήσυχος φιλότεχνος της Αθήνας θα βομβαρδιστεί με προβολές ντοκιμαντέρ και ταινιών μικρού και μεγάλου μήκους αλλά και με διαλέξεις πρωτοπόρων δημιουργών που επηρέασαν και εξακολουθούν να επηρεάζουν την οπτική μας πάνω στα πράγματα που συμβαίνουν μέσα μας αλλά και γύρω μας. Εξάλλου αυτή είναι και η σημασία της πρωτοπορίας.

Με τα φεστιβάλ πρωτοποριακού κινηματογράφου η Ταινιοθήκη της Ελλάδος καθιερώνει ένα θεσμό ο οποίος αναδεικνύει την πολυμορφία της κινηματογραφικής γραφής και καλλιεργεί την ανάπτυξη μιας νέας «κινηματογραφοφιλίας».

Φέτος, το 5ο Φεστιβάλ αναδεικνύει πρωτοποριακές κινηματογραφικές τάσεις του σήμερα αλλά και αναδρομικά, από τις αρχές του 20ού αιώνα, προβάλλει το έργο αποκατάστασης και ψηφιοποίησης των κινηματογραφικών αρχείων και συμμετέχει ενεργά στη δημιουργία ενός δικτύου φεστιβάλ μεταξύ των ταινιοθηκών όλου του κόσμου. Επίσης, χτίζει «γέφυρες στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια» με ταινίες από τους γείτονές μας, που πρέπει να γνωρίσουμε και να μας γνωρίσουν καλύτερα. Αυτές, όμως, που έχουν την τιμητική τους φέτος είναι οι γυναίκες δημιουργοί.

Το κεντρικό γεγονός του Φεστιβάλ είναι το αφιέρωμα στην προκλητική μορφή της διεθνούς καλλιτεχνικής σκηνής, την αυστριακή εικαστικό, περφόρμερ, κινηματογραφίστρια αλλά και θεωρητικό VALIE EXPORT. Παράλληλα αφιερώματα θα υπάρχουν και σε άλλες σημαντικές γυναίκες του κινηματογράφου: τη Ζερμέν Ντιλάκ, τη Χέλκε Ζάντερ, τη Λόρα Μάλβεϊ, αλλά και σε ελληνίδες δημιουργούς.

Το Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου διοργανώνεται σε στενή συνεργασία με τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων. Οι στόχοι και οι αναζητήσεις του Φεστιβάλ συνάδουν με το δικό μας όραμα για τον Πολιτισμό στην Αθήνα, για μια διαρκή και ζωντανή αναζήτηση νέων οπτικών και συναντήσεων μεταξύ δημιουργών και πολιτών και την μεταλαμπάδευση των πολιτιστικών προβληματισμών σε όλους τους αθηναίους πολίτες.

Ως πρόεδρος του Πολιτισμικού Οργανισμού αλλά και ως γυναίκα πιστεύω σ' έναν Πολιτισμικό Οργανισμό ο οποίος συμπορεύεται στους νέους δρόμους που ανοίγει η τέχνη, στηρίζει την πραγματική δημιουργία και αντιστέκεται στην αρτηριοσκλήρωση που συχνά φέρουν οι δημόσιοι οργανισμοί. Εξάλλου το σύνθημά μας όπως επανειλημμένως έχουμε ορίσει είναι «Πολιτισμός Τρόπος Ζωής».

Σόφη Δασκαλάκη-Μυτιληναίου
Πρόεδρος Δ.Σ. του Πολιτισμικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων

Culture as a Way of Life

The word "avant-garde" regains its original subversive significance at the 5th Avant-garde Film Festival, organised by the Greek Film Archive Foundation. Over the course of ten days (May 13-22) film buffs and every restless Athenian art aficionado will be 'bombarded' with documentaries, shorts and features, as well as with lectures by pioneering artists who once influenced, and who continue to influence, our outlook on the events that take place within us and around us. This, after all, is the very essence of the avant-garde movement.

Through its avant-garde festivals, the Greek Film Archive Foundation has succeeded in establishing an institution that promotes the diversity of the cinematic idiom and cultivates the growth of a new appreciation of cinema.

This year the 5th Festival reveals modern-day trends in avant-garde cinema but also casts a retrospective glance on those of the early 20th century. It showcases the restoration and digitisation work of the Film Archive and actively participates in establishing a network of film archive foundations from around the world. Furthermore, the festival endeavours to build bridges in Southeast Europe and the Balkans by screening films from neighbouring countries in an effort to create a better understanding of our respective cultures. However, the true stars of this year's event are women filmmakers.

The highlight of this festival is the tribute to one of the most challenging figures of the international art scene, Austrian artist, performer, filmmaker and theorist VALIE EXPORT. Parallel tributes will also be held for other prominent women in cinema, such as Germaine Dulac, Helke Sander and Laura Mulvey, as well as Greek women filmmakers.

The Avant-garde Film Festival is organised in close collaboration with the City of Athens Cultural Organisation. The aims and pursuits of this festival are attuned to our own vision of culture in Athens: a constant and lively pursuit of new perspectives and encounters between artists and citizens, with the aim of handing the torch of artistic questioning to every citizen.

As president of the Cultural Organisation, but also as a woman, I firmly believe in a cultural organisation that walks along the new paths forged by art, that supports true creativity and resists the narrow-mindedness that so often befalls such state-run bodies. Besides, our slogan, as we have so often said, is "Culture as a Way of Life".

Sophie Daskalaki-Mitilineou
President of the Board of the Cultural Organisation of the City of Athens

ΤΡΙΤΗ 13 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΖΕΡΜΕΝ ΝΤΙΛΑΚ Η ψυχή του καλλιτέχνη (Γαλλία 1925) 100΄

20:00-22:00
ΜΠΑΜΠΕΤ ΜΑΝΓΚΟΛΤ Επτά εύκολα κομμάτια, της Μαρίνα Αμπράμοβιτς (ΗΠΑ 2007) 95΄

22:00-00:00
ΙΒΟΝΑ ΠΙΟΥΚΑ Κοιτάζοντας τη μέρα (Κροατία 2005) 74΄

ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΠΙΟΥΝΤΙ ΑΛΟΝΙ Μια ταινία για το Κασμίρ (Ισραήλ – ΗΠΑ 2007) 75΄
Παρουσία του σκηνοθέτη

20:00-23:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ Ελευθερωτές και ελευθερωμένοι, 1-2 (Γερμανία 1991/2) 90΄, 102΄

23:00-01:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ
Χανελόρε Μέιμπρι – Ένα πορτρέτο (Γερμανία 2005) 32΄
Χωριό (Γερμανία 2001) 90΄

Εγκαίνια της έκθεσης της VALIE EXPORT στον εκθεσιακό χώρο Νίκος Κεσσανλής, ΑΣΚΤ (Πειραιώς 256), ώρα 20:00

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΚΩΣΤΑΣ ΣΦΗΚΑΣ Μεταμόρφωση (Ελλάδα 2007) 60΄
Παρουσία του σκηνοθέτη

20:00-22:30
VALIE EXPORT Η πρακτική της αγάπης (Αυστρία 1984) 90΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

22:30-00:30
ΠΙΟΥΝΤΙ ΑΛΟΝΙ Τοπικός άγγελος (Ισραήλ – ΗΠΑ 2002) 70΄
Παρουσία του σκηνοθέτη

Διάλεξη της VALIE EXPORT στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πανεπιστημίου 30), ώρα 12:30

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16 ΜΑΪΟΥ

18:00-19:45
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ Καταμεσίς στο malestream. Διαμάχες για τις στρατηγικές του νέου γυναικείου κινήματος (Γερμανία 2005) 92΄

19:45-22:00
ΛΟΡΑ ΜΑΛΒΕΪ
Κοιτάζοντας στο κρύσταλλο (Αγγλία 1982) 92΄
Οπτικές και άλλες απολαύσεις (Αγγλία 2007) 20΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

22:00-00:00
ΠΙΟΥΝΤΙ ΑΛΟΝΙ Συγχώρεση (Ισραήλ – ΗΠΑ 2006) 97΄
Παρουσία του σκηνοθέτη

00:00-01:30
VALIE EXPORT Διεθνής τέχνη της δράσης. Ντοκουμέντα για τον διεθνή ακσιονισμό (Αυστρία 1983) 73΄

Διάλεξη της ΛΟΡΑ ΜΑΛΒΕΪ στο πολιτιστικό κέντρο Κωστής Παλαμάς (Ακαδημίας 48), ώρα 12:30

ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΜΑΡΙΑ ΗΛΙΟΥ Αλεξάνδρεια (Ελλάδα 2001) 110΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

20:00-22:00
ΚΩΣΤΑΣ ΣΦΗΚΑΣ Μοντέλο (Ελλάδα 1974) 84΄
Παρουσία του σκηνοθέτη

22:30-00:00
VALIE EXPORT – Ταινίες μικρού μήκους
Ελφρίντε Γέλινεκ. Νέα από το σπίτι (Αυστρία 1989) 30΄
Ποιήματα (Αυστρία 1966-1980) 8΄
Οργασμός (Αυστρία 1966-1967) 1΄30΄΄
Αυτοπροσωπογραφία με κεφάλι (Αυστρία 1966-1967) 1΄
Παρακολουθώντας την οικογένεια (Αυστρία 1971) 5΄
Διακοπτόμενη γραμμή (Αυστρία 1971-1972) 6΄
Σύνταγμα (Αυστρία 1983) 18΄

Συναυλία των MINIMAXIMUM, Trianon Film Center (Κοδριγκτώνος 21), ώρα 00:00

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΜΑΪΟΥ

17:30-19:30
ΣΤΕΛΛΑ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ Από το μοναδικό στο πολλαπλό (Ελλάδα 1993) 80΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

19:30-21:00
ΑΝΤΟΥΑΝΕΤΤΑ ΑΓΓΕΛΙΔΗ
Metamorphosis OFBY AA (Ελλάδα 1977, 1985, 1995, 2001, 2007) 47΄
Τελετουργικό 121280 Ritual (Ελλάδα 1980, 2008) 15΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

21:00-23:30
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ
Σίλβο (Γερμανία 1967) 11΄
Προσωπικότητα μειωμένη από κάθε άποψη – Redupers (Γερμανία 1977) 95΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

23:30-01:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ
Subjektitude (Γερμανία 1966) 4΄19΄΄
Τσακίστε την εξουσία των χειραγωγών (Γερμανία 1967/8) 48΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

ΔΕΥΤΕΡΑ 19 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:30
ΛΕΝΑ ΒΟΥΔΟΥΡΗ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΒΕΛΑ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΥΠΙΔΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ, ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΚΡΟΥΜΠΕΛΟΣ
@thens Blogs (Ελλάδα 2007) 92΄
Παρουσία των σκηνοθετών
ΜΑΡΣΑ ΜΑΚΡΗ Στον τοίχο (Ελλάδα 2003) 7΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας
ΠΕΠΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ Schreber vs Schreber (Ελλάδα 2008) 12΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

20:30-22:30
VALIE EXPORT Αόρατοι αντίπαλοι (Αυστρία 1976) 108΄

22:30-01:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ Ο υποκειμενικός παράγοντας (Γερμανία 1980/81) 138΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

Δάλεξη της ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πανεπιστημίου 30), ώρα 12:30.

ΤΡΙΤΗ 20 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ
Μπόνους για την Ιρένε (Γερμανία 1971) 50΄
Από τις αναφορές των ομάδων ασφαλείας και περιπολίας, 1, 5, 8 (Γερμανία 1984, 1986, 1986) 11΄, 10΄, 5΄56΄΄
Λαιμαργία; Ταΐστε τους άλλους! (Γερμανία 1986) 13΄
Μάνα ζώο – Μάνα άνθρωπος (Γερμανία 1998) 63΄

20:00-21:30
ΖΕΡΜΕΝ ΝΤΙΛΑΚ
Η όμορφη κυρία δίχως οίκτο (Γαλλία 1921) 87΄
Προλογίζει η Τάμι Γουίλιαμς

21:30-23:00
ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ–ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1 (Ολλανδία 1968-1996) 71΄5΄΄
Προλογίζει ο Μάρκ-Πάουλ Μέγερ

23:00-01:00
ΣΡΑΤΖΑΝ ΚΕΤΣΑ Μετά τον πόλεμο (Σερβία 2006) 45΄
Παρουσία του σκηνοθέτη
ΝΕΝΤΖΑΝΤ ΜΠΕΓΚΟΒΙΤΣ Εντελώς προσωπικό (Βοσνία-Ερζεγοβίνη 2005) 78΄

Στρογγυλή Τράπεζα «Γέφυρες στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη», Αίθουσα Διαλέξεων της ΕΣΗΕΑ (Ακαδημίας 20α), ώρα 12:30

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ

18:00-19:30
ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ Η νοσταλγός (Ελλάδα 2005) 82΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

19:30-21:30
ΑΛΙΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Πουλιά στο βάλτο (Ελλάδα 2007) 107΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδος

21:30-23:30
ΖΕΡΜΕΝ ΝΤΙΛΑΚ
Η ισπανική γιορτή (Γαλλία 1920) 8΄
Η χαμογελαστή κυρία Μπεντέ (Γαλλία 1923) 38΄
Πρόσκληση σε ταξίδι (1927) 39΄
Η γυναίκα στην άλλη πλευρά της κάμερας: Λεόν Ντανού, αναμνήσεις ενός μάρτυρα (Γαλλία 2005) 8.30΄
Σκάνδαλο των Ουρσουλινών (Γαλλία 2007) 15΄
Προλογίζει η Τάμι Γουίλιαμς

23:30-01:00
ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ–ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2 (Ολλανδία 1968-1996) 85΄
Προλογίζει ο Μάρκ-Πάουλ Μέγερ

Διάλεξη της ΤΑΜΙ ΓΟΥΙΛΙΑΜΣ στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πανεπιστημίου 30), ώρα 12:30

ΠΕΜΠΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ

18:00-20:00
ΤΑΙΝΙΕΣ ΝΕΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ

20:00-21:00
ΒΟΥΒΟΥΛΑ ΣΚΟΥΡΑ Etel Adnan. Εξόριστες λέξεις (Ελλάδα 2007) 52΄
Παρουσία της σκηνοθέτιδας

21:00-23:00
Τελετή λήξης
ΖΕΡΜΕΝ ΝΤΙΛΑΚ
Θέματα και παραλλαγές (Γαλλία 1929) 12΄
Κινηματογραφική σπουδή σε μια αραμπέσκ (Γαλλία 1929) 9΄
Δίσκος 957 (Γαλλία 1929) 6΄
Προλογίζει η Τάμι Γουίλιαμς
Το κοχύλι και ο κληρικός (Γαλλία 1928) 40΄
Συνοδεύει στο πιάνο σε δική του μουσική σύνθεση ο ΜΗΝΑΣ Ι. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

23:00-01:00
ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ
Απαρχή κάθε τρόμου ο έρωτας (Γερμανία 1983) 112΄

TUESDAY 13 MAY

18:00-20:00
GERMAINE DULAC The Soul of an Artist (France 1925) 100´

20:00-22:00
BABETTE MANGOLTE Seven Easy Pieces, by Marina Abramovic (USA 2007) 95´

22:00-00:00
IVONA JUKA Facing the Day (Croatia 2005) 74´

WEDNESDAY 14 MAY

18:00-20:00
UDI ALONI A Film about Kashmir (Israel – USA 2007) 75´
In presence of the filmmaker

20:00-23:00
HELKE SANDER Liberators Take Liberties, I-2 (Germany 1991/2) 90´, 102´

23:00-01:00
HELKE SANDER
Hannelore Mabry – A Portrait (Germany 2005) 32´
Village (Germany 2001) 90´

VALIE EXPORT's Exhibition Inauguration, Athens School of Fine Arts (256, Pireos St.), Nikos Kessanlis Hall, 20:00

THURSDAY 15 MAY

18:00-20:00
COSTAS SFIKAS Metamorphosis (Greece 2007) 60´
In presence of the filmmaker

20:00-22:30
VALIE EXPORT The Practice of Love (Austria 1984) 90´
In presence of the filmmaker

22:30-00:30
UDI ALONI Local Angel (Israel – USA 2002) 70´
In presence of the filmmaker

VALIE EXPORT's Lecture, Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, (30, Panepistimiou St.), 12:30.

FRIDAY16 MAY

18:00-19:45
HELKE SANDER In the Midst of Malestream. Disputes on Strategy in the New Women's Movement (Germany 2005) 92´

19:45-22:00
LAURA MULVEY
Crystal Gazing (UK 1982) 92´
Visual and Other Pleasures (UK 2007) 20´
In presence of the filmmaker

22:00-00:00
UDI ALONI Forgiveness (Israel – U.S.A. 2006) 97´
In presence of the filmmaker

00:00-01:30
VALIE EXPORT Action Art International (Austria 1983) 73´

LAURA MULVEY's Lecture, University of Athens, Kostis Palamas building, (48, Akadimias & Sina St.), 12:30

SATURDAY 17 MAY

18:00-20:00
MARIA ILIOU Alexandria (Greece 2001) 110´
In presence of the filmmaker

20:00-22:00
COSTAS SFIKAS The Model (Greece 1974) 84´
In presence of the filmmaker

22:00-00:00
VALIE EXPORT Short Films
Elfriede Jelinek. News from Home (Austria 1989) 30´
Poems (Austria 1966-1980) 8´
Orgasm (Austria 1966-67) 1´30´´
Selfportrait with Head (Austria 1966/67) 1´
Facing the Family (Austria 1971) 5´
Interrupted Line (Austria 1971-72) 9´
Syntactic Construction (Austria 1983) 18´

Concert by MINIMAXIMUM, Trianon Film Center (21, Kodrigtonos St.), 00:00

SUNDAY 18 MAY

17:30-19:30
STELLA THEODORAKI From the Unique to the Multiple (Greece 1993) 80´
In presence of the filmmaker

19:30-21:00
ANTOUANETTA ANGELIDI
Metamorphosis OFBY AA (Greece 1977, 1985, 1995, 2001, 2007) 47´
Τελετουργικό 121280 Ritual (Greece 1980, 2008) 20´
In presence of the filmmaker

21:00-23:30
HELKE SANDER
Silvo (Germany 1967) 11´
Reduced Personality – Redupers (Germany 1977) 95´
In presence of the filmmaker

23:30-01:00
HELKE SANDER
Subjektitude (Germany 1966) 4´20´´
Break the Power of Manipulators (Germany 1967-8) 48´
In presence of the filmmaker

MONDAY19 MAY

18:00-20:30
LENA VOUDOURI, DESPINA KARVELA, GIORGOS KARYPIDIS, ALEXANDROS PAPAILIOU, THANASIS SKROUBELOS @thens Blogs (Greece 2007) 92´
In presence of the filmmakers
MARSA MAKRIS Against the Wall (Greece 2003) 7´
In presence of the filmmaker
PEPI RIGOPOULOU Schreber vs Schreber (Greece 2008) 12´
In presence of the filmmaker

20:30-22:30
VALIE EXPORT Invisible Adversaries (Austria 1976) 108´

22:30-01:00
HELKE SANDER The Subjective Factor (Germany 1980-81) 138´
In presence of the filmmaker

HELKE SANDER's Lecture, Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, (30, Panepistimiou St.), 12:30.

TUESDAY 20 MAY

18:00-20:00
HELKE SANDER
A Bonus for Irene (Germany 1971) 50´
From the Reports of Security Guards and Patrol Services, 1, 5, 8 (Germany 1984, 1986, 1986) 11´, 10´, 5´56´´
Gluttony? Feeding! (Germany 1986) 13´
Mother Beast – Mother Human (Germany 1998) 63´

20:00-21:30
GERMAINE DULAC
The Beautiful Woman without Mercy (France 1921) 78´
Introduced by TAMI WILLIAMS

21:30-23:00
DUTCH EXPERIMENTAL PROGRAM 1 (Netherlands 1968-1996) 78´
Introduced by MARK-PAUL MEYER

23:00-01:00
SRADJAN KECA After the War (Serbia 2006) 45´
In presence of the filmmaker
NEDZAD BEGOVIC Totally Personal (Bosnia-Herzegovina 2005) 78´

Round-table Discussion "Bridges in the Balkans and Southeast Europe", Athens Journalists' Union (20a, Akadimias St.), 12:30

WEDNESDAY 21 MAY

18:00-19:30
ELENI ALEXANDRAKI The Woman who Missed Home (Greece 2005) 82´
In presence of the filmmaker

19:30-21:30
ALIDA DIMITRIOU Birds in the Mire (Greece 2007) 107´
In presence of the filmmaker

21:30-23:30
GERMAINE DULAC
The Spanish Fete (France 1920) 8´
The Smiling Madame Beudet (France 1923) 38´
Invitation to a Voyage (1927) 39´ The Woman on the other Side of the Camera: Germaine Dulac remembered by Léon Danou (France 2005) 8´30″
The Ursuline's Scandal (France 2007) 15´
Introduced by Tami Williams

23:30-01:00
DUTCH EXPERIMENTAL PROGRAM 2 (Netherlands 1968-1996) 85´
Introduced by Mark-Paul Meyer

Tami Williams's Lecture, Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, (30, Panepistimiou St.), 12:30

THURSDAY 22 MAY

18:00-20:00
YOUNG DIRECTORS' EXPERIMENTAL MOVIES

20:00-21:00
VOUVOULA SKOURA Etel Adnan. Words in Exile (Greece 2007) 52´
In presence of the filmmaker

21:00-23:00
Closure Ceremony
GERMAINE DULAC
Themes and Variations (France 1929) 12´
Arabesques (France 1929) 9´
Disc 957 (France 1929) 6´
Introduced by Tami Williams
The Seashell and the Clergyman (France 1928) 40´
With live music composed and performed by MINAS I. ALEXIADIS

23:00-01:00
HELKE SANDER
The Trouble with Love (Germany 1983) 112´

VALIE EXPORT
Το πείραμα δεν έχει ακόμη τελειώσει
VALIE EXPORT
The Experiment Is Not Yet Finished

Γεννημένη στο Λιντς της Αυστρίας το 1940, η VALIE EXPORT είναι καλλιτέχνις με πολυσύνθετο εικαστικό έργο, το οποίο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Αποτελεί για περισσότερο από τριάντα χρόνια μια δυναμική μορφή στον διεθνή καλλιτεχνικό κόσμο με αφετηρία τους Αξιονιστές της Βιέννης, οι οποίοι έδρασαν μέσα στα όρια της κριτικής του κοινωνικού και πολιτικού σώματος.
Μέσα από τις εγκαταστάσεις, τις περφόρμανς και τις κινηματογραφικές αφηγήσεις της, η EXPORT εμπλέκει το σώμα με τα μέσα της τεχνολογίας, αναδεικνύοντας την πνευματική και συναισθηματική διάσταση των εγχειρημάτων της. Δουλεύει πειραματικά για την κοινωνική αλλαγή, θίγοντας πολιτικά ζητήματα με έναν προσωπικά εκλεπτυσμένο τρόπο. Σαν καλλιτέχνις της πρωτοπορίας προλειαίνει το έδαφος για τους επόμενους με την χρήση των σύγχρονων οπτικοακουστικών προσεγγίσεων. Η θεματολογία την οποία αναπτύσσει από τη δεκαετία του 1960 έχει

Περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον αυστριακό καλλιτέχνη, η EXPORT άνοιξε νέους δρόμους στη γυναικεία κοινωνικοπολιτική τέχνη και κατέστησε σαφές ότι στα πολιτιστικά δρώμενα η γυναικεία τέχνη ταυτίζεται με την αισθητική ευαισθητοποίηση και τις νέες μορφολογικές και εννοιολογικές αντιλήψεις. […]
Η Βαλτράουντ Λέχνερ, ή αλλιώς VALIE EXPORT, αφού παρακολούθησε μια σχολή εφαρμοσμένων τεχνών, εγκατέλειψε το γάμο των νεανικών της χρόνων και ενσωματώθηκε στον βιεννέζικο καλλιτεχνικό κόσμο. Εκεί δούλεψε ως σεναριογράφος, μοντέρ και κομπάρσος από το 1965 έως το 1968. Σύντομα συνειδητοποίησε ότι στην τέχνη οι γυναίκες γίνονται αποδεκτές, στην καλύτερη περίπτωση, μόνο στο ρόλο κομπάρσου. Ένα καινούργιο όνομα –το VALIE EXPORT, γραμμένο με κεφαλαία– όχι μόνο θα γινόταν λογότυπο αλλά θα αποκτούσε και καλλιτεχνική υπόσταση. Από την αρχή της καριέρας της, το βασικό θέμα της ήταν η κινούμενη, τεχνική εικόνα· η EXPORT δεν σκέφτηκε ποτέ να ασχοληθεί με πατριαρχικές μορφές τέχνης, όπως η ζωγραφική που ήταν γνωστή ως καθαρά ανδρικό πεδίο τέχνης. Αντί για πινέλο, χρησιμοποίησε την κάμερα – ιδίως την κινηματογραφική και το βίντεο. Το 1968 υπήρξε ένα από τα ιδρυτικά μέλη της Ένωσης Αυστριακών Κινηματογραφιστών και την ίδια χρονιά, στη 2η Maraisiade, κέρδισε το βραβείο πολιτικής ταινίας του φεστιβάλ για το φιλμ *Πινγκ-πόνγκ*. […] Από τότε η EXPORT εκπροσωπείται σε κάθε διεθνή έκθεση τέχνης σχετική με τη σωματική τέχνη: ο κατάλογος των εκθέσεων φθάνει από το Κέντρο Georges Pompidou στο Παρίσι, μέχρι τα Μουσεία Σύγχρονης

Like no other Austrian artist, EXPORT has carried the torch of women's socio-politically motivated art, and like no other artist, she has made clear that in the overall cultural context, women's art means a sensitisation of aesthetics and new concepts in terms of form and content. […]
Waltraud Lehner, alias VALIE EXPORT, after attending the technical school of arts and crafts she escaped an early marriage to join the Viennese art scene, where she worked as a script girl, cutter and film extra from 1965 to 1968. She soon realised that at best women were tolerated in art as extras. A new name – VALIE EXPORT, written in capital letters – would become both a logo and artistic concept. The moving, technical image was her main theme from the start of her career; EXPORT never even entertained the idea of working with patriarchal art forms, such as painting which had a reputation as a purely male domain. Instead of a brush, she reached for the camera, and usually for a film or video camera. In 1968 she was one of the founding members of the Austrian Filmmakers Co-operative and in the same year, at the 2nd Maraisiade, she was awarded the prize for the festival's most political film, for *Ping Pong*. […] Since this time EXPORT has been represented at every international art exhibition

Born in Linz, Austria in 1940, VALIE EXPORT is an artist with a varied and complex artistic oeuvre, which is being presented in Greece for the first time. For over 30 years she has been a dynamic figure on the international art scene, starting with her association with the Viennese Actionists, whose activities critically addressed social and political issues. Through her installations, performances and cinematic narratives, EXPORT entangles the body with technological media, revealing both the spiritual and emotional aspects of her endeavours. She experiments on social change, addressing political issues in a personal and refined manner. As an avant-garde artist, she has paved the way for the next

σχέση με τη συνείδηση, την επικοινωνία και την ταυτότητα. Θέματα διαχρονικά και άκρως επίκαιρα. Η VALIE EXPORT ερμηνεύει ρόλους, πειραματίζεται με τα μέσα και συγχρόνως αναπτύσσει μέσω των κειμένων της έναν θεωρητικό στοχασμό. Έχει διδάξει σε πολλά πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής και εκθέσει στα μεγάλα σύγχρονα μουσεία και εκθεσιακούς χώρους.

Αφροδίτη Λίτη

Τέχνης στη Νέα Υόρκη […] και τη Βιέννη. […]
Στις τελευταίες εγκαταστάσεις της, η EXPORT χρησιμοποιεί νέες τεχνολογίες, όπως υπολογιστές και φορητούς προβολείς λέιζερ, μαζί με αντικείμενα, φωτογραφίες, προβολές βίντεο και ήχους, χωρίς όμως να αλλάζει τον κεντρικό προσανατολισμό της για το σώμα και την ύλη. Έτσι, γίνεται εμφανέστερη και η σχέση με τη γλώσσα, που αποτελούσε ανέκαθεν ένα ουσιώδες στοιχείο του δημιουργικού έργου της EXPORT. […] Το έργο της VALIE EXPORT ποτέ δεν αφορά απλώς φορμαλιστικά ερωτήματα πλαστικότητας αλλά, αντίθετα, συμβολικές αναπαραστάσεις της πραγματικότητας, που αμφισβητούν το πραγματικό και τη μεταμόρφωση του πραγματικού στο πέρασμα της ιστορίας. Γι' αυτό, λέει η EXPORT: «Το πείραμα δεν έχει ακόμη τελειώσει. Για μένα, πείραμα σημαίνει να φέρνεις τα πράγματα σε νέο, διαφορετικό διάλογο, χωρίς να κοιτάζεις για ομοιομορφία, διαύγεια, αλλά μάλλον να στοχεύεις στη μεταβλητότητα».

Μπριγκίτε Χουκ

Αποσπάσματα από το άρθρο «VALIE EXPORT. Διευρυμένος Κινηματογράφος». Η Μπριγκίτε Χουκ είναι ιστορικός-κριτικός τέχνης και έχει επιμεληθεί την έκθεση της VALIE EXPORT στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

dealing with Body-Art: the list of venues ranges from the Centre Georges Pompidou, Paris, to the Museum of Modern Art, in New York […] and Vienna. […] In the current installations, EXPORT uses new technologies such as computers and moving laser projections, in addition to objects, photographs, video projections and sound, without changing her fundamental orientation on body and material-related themes. The relation to language, which has always been an essential element in EXPORT's creative oeuvre, thereby becomes even clearer. […] VALIE EXPORT's work is never simply about formal, sculptural questions, but instead symbolic representations of reality, questioning the real and the transformation of the real over the course of history. Therefore, EXPORT says: "The experiment is not yet finished. For me, experiment means constantly bringing things in a new, different dialogue, not seeing any uniformity, clarity, but rather, to aim at changeability".

Brigitte Huck

Extracts from the article "VALIE EXPORT. Expanded Arts". Brigitte Huck is art historian-critic and curator of the exhibition on VALIE EXPORT at the Athens School of Fine Arts.

Courtesy Charim Gallery Wien

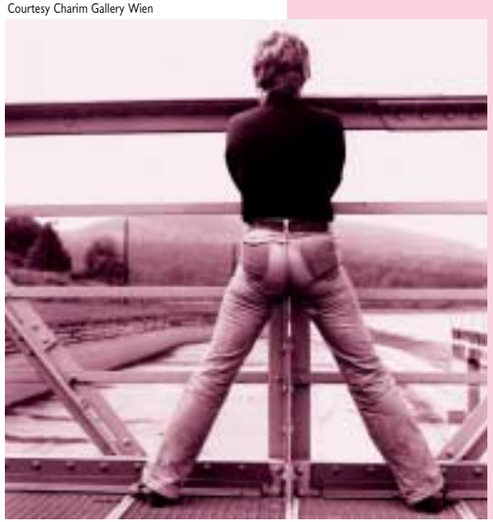

Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ / THE PRACTICE OF LOVE

ΑΟΡΑΤΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ / INVISIBLE ADVERSARIES

ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΤΡΙΑΝΟΝ / SCREENINGS AT CINEMA THEATER TRIANON

ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΤΑΙΝΙΕΣ / FEATURE FILMS

DIE PRAXIS DER LIEBE / Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ / THE PRACTICE OF LOVE
1984, 35mm, 90΄ Σκηνοθεσία – Σενάριο / Direction – Screenplay: VALIE EXPORT
Φωτογραφία / Cinematography: Jürgen Schmidt-Reitwein Μουσική / Music: Stephen Ferguson, Harry Sokal Ηθοποιοί / Cast: Adelheid Arndt, Rüdiger Vogler, Hagnot Elischka, κ.ά./*et al.*
Παραγωγή: VALIE EXPORT, Βιέννη / Vienna – Königsmark & Wullenweber Filmproduktion, Αμβούργο / Hamburg

Η ταινία ξεκινά με τα γυρίσματα ενός τηλεοπτικού ρεπορτάζ σχετικού με τα peepshows, θεατρική αρένα της φεμινιστικής και μετά-φεμινιστικής εποχής, και ανα-δικνύει την πολιτική διάσταση μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου. Η εισαγωγή του ρεπορτάζ ξεχωρίζει για την ηρεμία και ομορφιά από τις συνηθισμένες ερμηνείες του peepshow: καθώς πέφτουν οι τίτλοι, γυναικεία κορμιά προβάλλονται πάνω σε γυναικεία κορμιά, ένα πρόσωπο σε προφίλ διαγράφεται σε μια κοιλιά, μάτια πάνω σε γλουτούς, χείλια πάνω σε ώμους. Αυτή η –ιδανική– κατάσταση διαρκεί φυσικά μόνο για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, η πραγματικότητα του peepshow του Αμβούργου εισβάλλει στην ηχητική επένδυση, μια διαφορετική μουσική φέρνει ένα διαφορετικό ρυθμό.

The film begins with the filming of a television report on peepshows, a stage for the feminist and post-feminist era, and addresses the separation of private from public, revealing the political dimension of the debate. The introduction stands out for the calm and beauty it presents, so different to conventional views of the peepshow: as the credits roll, we see women's bodies projected on women's bodies, a face in profile is seen against a belly, eyes on hips, lips on shoulders. This – ideal – situation naturally lasts only for a short time as the reality of the peepshows of Hamburg invades the soundtrack, a different music bringing a different pace.

UNSICHTBARE GEGNER / ΑΟΡΑΤΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ / INVISIBLE ADVERSARIES
1976, 16mm, 108΄ Σκηνοθεσία / Direction: VALIE EXPORT, Peter Weibel Σενάριο / Screenplay: Peter Weibel, VALIE EXPORT
Φωτογραφία / Cinematography: Wolfgang Simon Ηθοποιοί / Cast: Susanne Widl, Peter Weibel, Helke Sander κ.ά./*et al.*
Παραγωγή / Producers: VALIE EXPORT

Η Άννα, φωτογράφος και τηλεοπτική δημοσιογράφος στη Βιέννη, ακούει στο ραδιόφωνο για την εισβολή αόρατων εξωγήϊνων –των Χύκσος– που επιδιώκουν να κατακτήσουν τη γη και τους κατοίκους της. Αυτό που μας κινεί το ενδιαφέρον στην ταινία της VALIE EXPORT δεν είναι μόνο το θέμα μιας σχιζοφρενούς νέας και της σχέσης της με έναν πατερναλιστικό άνδρα, αλλά και η αισθητική που προτείνει. Η ταινία δεν αναπτύσσει την αισθητική της βασισμένη σ'ένα ξεκάθαρο διαχωρισμό μεταξύ ενός κανονικού, αντικειμενικού περιβάλλοντος χώρου και μιας αφύσικης, σχιζοφρενικής διαστρέβλωσης και προβολής. Αντίθετα, διαμορφώνει την αισθητική της από το ίδιο το γεγονός πως κινείται και περιλαμβάνει και τις δύο οπτικές.

generation by using modern audiovisual applications. The subject-matter she has developed since the 1960s is related to eternal and extremely timely issues such as conscience, communication and identity. VALIE EXPORT performs roles, experiments with different media and at the same time develops her own theoretical approaches through her writing. She has been a professor and visiting professor at many universities in Europe and USA. Her works are exhibited in the greatest contemporary art museums and galleries.

Aphroditi Litti

Η VALIE EXPORT θα δώσει διάλεξη με τίτλο «Medial Anagrams» στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, 15/5, ώρα 12:30

VALIE EXPORT will give a lecture under the title "Medial Anagrams" at the Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, 15/5, 12:30.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ / **ACTION ART INTERNATIONAL**

Courtesy Charim Gallery Wien

ΜΑΚΡΙΝΟΣ... ΜΑΚΡΙΝΟΣ... / **REMOTE... REMOTE...**

Courtesy Charim Gallery Wien

ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΗ ΓΡΑΜΜΗ / **INTERRUPTED LINE**

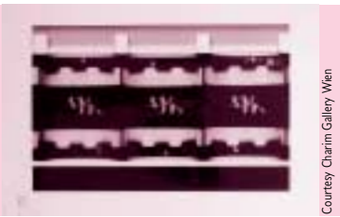

Courtesy Charim Gallery Wien

ΣΥΝΤΑΓΜΑ / **SYNTACTIC CONSTRUCTION**

Anna, a photographer and television reporter in Vienna, hears a radio report about an invasion of invisible aliens - the Hyksos - who intend to take over the Earth and its inhabitants. But what makes VALIE EXPORT's film interesting is not just the subject, which is about a young schizophrenic woman and her relationship to a father figure/man, but also the aesthetic style she suggests. The film's aesthetic does not evolve through a clear separation between a normal, objective spatial environment and that of an unnatural, schizophrenic distortion and projection. In contrast, the film's aesthetic evolves from the very fact that it includes both points of view.

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ / DOCUMENTARY

AKTIONSKUNST INTERNATIONAL. DOKUMENTE ZUM INTERNATIONALEN AKTIONISMUS / ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ. ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΑΚΣΙΟΝΙΣΜΟ / ACTION ART INTERNATIONAL

1989, Video, 73΄ Σενάριο / Screenplay: VALIE EXPORT
Συνεντεύξεις / Interviews: Vito Acconci, Jean Baudrillard, Karen Finley, Dick Higgens, Allan Kaprow, Otto Muehl, Jorgen Nash, Gina Pane, Mark Pauline / Survival Research Laboratories, Gerhard Rühm, Carolee Schneeman, Jens Jørgen Thorsen, Wolf Vostell
Φωτογραφία / Cinematography: Michael Anderson, Bert van Munster, Joe Friedman, Kurt Oblak, Peter Röhsler, Walter Köhler, Erwin Mayer, Sepp Thoma
Παραγωγή / Producers: mungo-film GmbH, Ανάθεση / Commissioned by ORF/Kunststücke

Το ντοκιμαντέρ *Διεθνής τέχνη δράσης. Ντοκουμέντα για τον διεθνή ακσιονισμό* αναφέρεται στα σύγχρονα ρεύματα τέχνης από το 1945 έως σήμερα. Ξεκινάει με την παρουσίαση κινηματογραφικού και φωτογραφικού υλικού σχετικά με την Καταστασιακή Διεθνή, την ομάδα Cobra, το Spur και την ομάδα της Βιέννης στην Ευρώπη, κατόπιν προχωράει στα διεθνή ρεύματα Happening και Fluxus, μεταξύ των οποίων και οι Βιεννέζοι Ακσιονιστές, και καταλήγει στη σωματική τέχνη και την περφόρμανς από τη δεκαετία του '70 και έπειτα. Ο στόχος αυτών των ρευμάτων, τα οποία χαρακτηρίστηκαν από καλλιτεχνική καινοτομία και πολιτική πρόκληση, αποκόπηκε από τις παραδοσιακές μορφές τέχνης, υιοθέτησε την πραγματικότητα ως μέσο έκφρασης και υπερέβη τα όρια της γλώσσας, της ζωγραφικής και του θεάτρου.

The documentary *Action Art International* is about modern art movements from 1945 to the present. It begins by showing film footage and photographic material relating to the International Situationists, Cobra, Spur and the Vienna Group in Europe, then proceeds to the international Happening and Fluxus movements, including Vienna's Actionists, and then onto 1970s international body and performance art. The goal of these movements, all of which were defined by artistic innovation and political provocation, was to break ties with traditional art forms, to adopt reality as a means of expression and to transcend the bounds of language, painting and theatre.

ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΤΑΙΝΙΕΣ / SHORT FILMS

ΜΑΚΡΙΝΟΣ... ΜΑΚΡΙΝΟΣ... / REMOTE... REMOTE...

1973, 16mm, 12΄ λούπα / loop
Κινηματογραφική μηχανή προβολής 16mm, λουπιέρα / 16mm film projector, loop top
Φωτογραφία / Cinematography: Didi
Μοντάζ – Περφόρμανς / Editing – Performance: VALIE EXPORT

Η ανθρώπινη συμπεριφορά επηρεάζεται από γεγονότα που έχουν συμβεί στο παρελθόν. Υπάρχει λοιπόν ένας ψυχικός παράχρονος, παράλληλος με τον αντικειμενικό χρόνο, όπου οι προσευχές της αγωνίας και της ενοχής, παραμορφώσεις που ξεσκίζουν το δέρμα, αφήνουν σταθερά το στίγμα τους. Σε αυτές τις χαρακιές παίζεται το δράμα μιας προσωπικής έκθεσης. Ορατότητες που αποκαλύπτουν τι είναι το παρελθόν στο παρόν και το παρόν στο παρελθόν.

Human behaviour is influenced by events in the past. There is, therefore, a spiritual parallel time running beside objective time, where the prayers of angst and guilt, distortions that tear away the flesh, never fail to leave their mark. These gashes are where the drama of an essay on the self is played out. Visibilities that reveal what the past is in the present and the present in the past.

ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΗ ΓΡΑΜΜΗ / INTERRUPTED LINE

1971-1972, 16mm, 6΄
Φωτογραφία / Cinematography: VALIE EXPORT

Μια γραμμή (ένας δρόμος) που διαγράφεται στο παρμπρίζ ενός εν κινήσει αυτοκινήτου συνεχίζεται στον εσωτερικό καθρέφτη. Η κίνηση που έρχεται και η κίνηση που φεύγει διακόπτονται μόνο από το αυτοκίνητο. Οι συνεχείς διακοπές της χωροχρονικής γραμμής είναι τόσο μεγάλες όσο το μέγεθος ενός αυτοκινήτου.

A line (a road) reflected in the windscreen of a moving car, continues in the rearview mirror. The forward motion and past motion are interrupted only by the moving car. The repeated interruptions of the space/time line are as big as a car.

SYNTAGMA / ΣΥΝΤΑΓΜΑ SYNTACTIC CONSTRUCTION

1983, 16mm, 18΄
Σενάριο / Screenplay: VALIE EXPORT
Φωτογραφία / Cinematography: Fritz Kober
Ηθοποιός / Cast: Irmelin Hofer

Η ταινία *Σύνταγμα* είναι σαν το επίμονο βλέμμα, που ανταλλάσσει κανείς με τον εαυτό του – το κοίταγμα των ματιών και το κοίταγμα της κάμερας. Αντανακλάσεις ταυτότητας, ο καθρέφτης ως κάτι αδιαπέραστο, ως ένα εξεταστικό πέπλο. Όσο ο καθρέφτης αντανακλά, τόσο περισσότερο κινείται στη λήθη.

The film *Syntactic Construction* is like a persistent stare that one exchanges with oneself – looking through the eyes and looking through the camera. Reflections of identity, the mirror as an impenetrable surface, an inquisitive veil. The more the mirror reflects, the more it head towards oblivion.

ΟΡΓΑΣΜΟΣ / ORGASM

1966/7, Normal 8mm, μεγέθυνση σε / blow-up 16mm, 1΄30΄
Φωτογραφία – Περφόρμανς / Cinematography – Performance: VALIE EXPORT
Ηθοποιός / Cast: Peter Weibel

Μια από τις πρώτες ταινίες της VALIE EXPORT, ο *Οργασμός* είναι μια σύντομη και αντικειμενική διαπραγμάτευση της ηδονής. Το ερώτημα εάν πράγματι ο άντρας και η γυναίκα συνευρέθηκαν και ποιος ήταν υπεύθυνος για τον οργασμό της γυναίκας παραμένει.

One of VALIE EXPORT's earliest films, *Orgasm* is a brief, matter-of-fact treatment of lust. The question of whether the man and woman actually had sexual intercourse and who was responsible for the woman's orgasm remains open.

SELBSTPORTRAIT MIT KOPF / ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΚΕΦΑΛΙ / SELF-PORTRAIT WITH HEAD

1966/7, μεταγραφή σε / transfer to DVD: 2003, Normal 8 mm, 1΄

Στο πρώτο της πορτρέτο η VALIE EXPORT φοράει μια φανταχτερή περούκα και χαϊδεύει το στήθος μια γυναίκας σε αργή κίνηση, ύστερα ανοιγοκλείνει τα μάτια της με ηδυπάθεια. Η συντομία και η αργή κίνηση θυμίζουν τις ταινίες του Α. Γουόρχολ *Screen Tests*, στις οποίες η παραμικρή κίνηση του προσώπου είναι ορατή.

In her first self-portrait, VALIE EXPORT wears a striking wig and caresses a woman's breasts in slow motion, then lasciviously bats her eyes. The brevity and slow motion are reminiscent of Andy Warhol's *Screen Tests*, in which every single one of the face's movements becomes visible.

ΕΛΦΡΙΝΤΕ ΓΕΛΙΝΕΚ. ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ 18-8-88 / ELFRIEDE JELINEK. NEWS FROM HOME 18-8-88

1989, Video, 30΄ Σκηνοθεσία / Direction: VALIE EXPORT
Φωτογραφία / Cinematography: Peter Roehsler
Μοντάζ / Editing: Hannes Deinböck

Η συγγραφέας Ελφρίντε Γέλινεκ (συγγραφέας του μυθιστορήματος *Η πιανίστρια*) έχει μιλήσει συχνά για τις τηλεοπτικές της συνήθειες. Παρακολουθεί τηλεόραση για πολλές ώρες, ωστόσο σπάνια για ψυχαγωγία ή για απόκτηση γνώσης. Αντίθετα, οι τηλεοπτικές εκπομπές είναι το αγαπημένο της αντικείμενο μελέτης. Τρεις διαφορετικές ώρες μιας συγκεκριμένης ημέρας, ενώ κάθεται σε μια αναπαυτική πολυθρόνα, η Ελφρίντε Γέλινεκ σχολιάζει τις αυστριακές τηλεοπτικές ειδήσεις στην VALIE EXPORT.

Writer Elfriede Jelinek (of the novel *The Piano Teacher*) has repeatedly often spoken about her television-watching habits. She watches TV for

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ / FACING A FAMILY

Courtesy Charim Gallery Wien

ΑΣΗΜΙΑ / ASEMIE

Courtesy Charim Gallery Wien

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΩΜΑΤΩΝ / BODY POLITICS

Courtesy Charim Gallery Wien

ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ / BODY TAPE

Courtesy Charim Gallery Wien

ΟΠΤΙΚΗ ΧΩΡΟΥ – ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΧΩΡΟΥ / SPACE-SEEING – SPACE-HEARING

hours, yet it is rarely for pleasure or for gaining knowledge. On the contrary, TV shows are one of her favorite subjects of study. On three separate occasions of one single day, while sitting in her comfy chair, she comments on Austrian television news to VALIE EXPORT.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ / FACING A FAMILY
1971, Βίντεο, τηλεοπτική δράση / Video, TV Action, 5΄

Δύο οικογένειες κάθονται η μία απέναντι στην άλλη, η πρώτη στην οθόνη τηλεόρασης και η δεύτερη στο διαμέρισμα. Αυτό που ενδιαφέρει δεν είναι το πρόγραμμα, αλλά η αντίδραση στο πρόγραμμα, γιατί και οι δύο οικογένειες παρακολουθούν την ίδια οθόνη. Αυτή η αντίδραση, όμως, είναι ίδια με του κοινού, γιατί η αντίδραση αυτής της οικογένειας είναι ακόμη ένα πρόγραμμα για την άλλη οικογένεια (κείμενο από τα προσχέδια της VALIE EXPORT). Το *Παρακολουθώντας την οικογένεια* προβλήθηκε στην αυστριακή τηλεόραση στις 2 Φεβρουαρίου του 1971.

Two families sit facing one another, one inside the TV and the other in the apartment. The focus is not on the programme, but on the reactions to the programme, as the screen being watched by one family is also that being watched by the other. This reaction, though, is the same as that of the audience, because the reaction of this family is also/still a programme for the other family (extract from VALIE EXPORT'S draft notes).
Facing a Family was originally broadcast on Austrian television on February 2, 1971.

ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΑΣΚΤ / SCREENINGS AT ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS

ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ / PERFORMANCES

Οι ταινίες που θα προβληθούν αποτελούν κινηματογραφημένα ντοκουμέντα από περφόρμανς της VALIE EXPORT

The films being screened are of VALIE EXPORT'S performances

ASEMIE – DIE UNFÄHIGKEIT, SICH DURCH MIENENSPIEL AUSDRÜCKEN ZU KÖNNEN / ΑΣΗΜΙΑ Ή Η ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΤΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ / ASEMIE OR THE INABILITY EXPRESSING ONESELF THROUGH FACIAL EXPRESSIONS
Από σωματική περφόρμανς της VALIE EXPORT στο στούντιό της στη Βιέννη, το 1973 / Filmed action of Body Performance by VALIE EXPORT in her Vienna studio, in 1973, video 7΄
Φωτογραφία / Cinematography: Kurt Talos
Σενάριο – Περφόρμανς / Screenplay – Performance: VALIE EXPORT
Υλικά / Material: μικρή εξέδρα, καρφιά, πουλί, μαχαίρι, υγρό καυτό κερί, ανθρώπινο σώμα (ένα νεκρό πουλί χρησιμοποιήθηκε για την περφόρμανς) / small podium, nails, bird, knife, hot wax, liquid, human body (a dead bird was used for the action)

Το έργο καταγράφει μια τελετουργική περφόρμανς, η οποία αφορά στην «ασημία» δηλαδή στην αδυναμία να εκφραστεί ή να γίνει κατανοητή η χειρονομία. Χρησιμοποιώντας συμβολικά υλικά –καυτό κερί, ένα μαχαίρι, ένα νεκρό πουλί– καθώς επίσης και κείμενο, η VALIE EXPORT εξερευνά την ανθρώπινη έκφραση, και πώς η επικοινωνία μπορεί να αποτύχει.

This work documents a ritualistic performance about *asemia*, or the inability to encode or comprehend signs such as gestures. Using symbolic materials – hot wax, a knife, a dead bird – as well as a text, EXPORT investigates human expression, and how communication can fail.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΩΜΑΤΩΝ / BODY POLITICS
Video, 1974, 3΄
Φωτογραφία / Cinematography: Peter Weibel
Ηθοποιός / Cast: Hermann Hendrich
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT

Η φύση της επικοινωνίας μεταξύ των φύλων είναι προκαθορισμένη στην κοινωνία μας. Οι πολιτικές της συμπεριφοράς που επιβάλλει η κοινωνία στον άνδρα και τη γυναίκα είναι δυνατόν να παρουσιαστούν με φυσικές μη συμβολικές μορφές. Η κυλιόμενη σκάλα που κινείται προς τα κάτω δηλώνει τα υπάρχοντα συστήματα επικοινωνιας σε πέντε χωριστές φάσεις. Ένας άνδρας και μια γυναίκα συνδέονται με ένα σχοινί που δένεται γύρω από τα σώματά τους.

The nature of communication between the sexes is predetermined in our society. The politics of behaviour that our society imposes upon men and women can be represented in physical forms. The escalator, heading downwards, expresses existing communication systems in five separate phases. A man and a woman are connected by a rope tied around their bodies.

GEDICHTE / ΠΟΙΗΜΑΤΑ / POEMS
1966-1980, Video, 8΄
Ποίηση – Περφόρμανς / Poetry – Performance: VALIE EXPORT

Αποσπάσματα ποιήματος της VALIE EXPORT
Γεννήθηκα στο νοσοκομείο που ανήκει στην πόλη του Λιντς
Θήλασα το στήθος που ανήκει στη μητέρα μου
Κρύφτηκα από τις βόμβες που ανήκαν στη χώρα της Αγγλίας
Φόρεσα τα ρούχα που ανήκαν στην αδελφή μου […]
Έζησα με χρήματα που ανήκαν στο φίλο μου
Ανέπνευσα τον αέρα που ανήκε στο Θεό
Αυτή είναι η ζωή που μου ανήκει
Φώναξα με τη φωνή που μου ανήκει
Δάγκωσα με τα δόντια που μου ανήκουν
Έξυσα με τα νύχια που μου ανήκουν
Έκλαψα με τα δάκρυα που μου ανήκουν […]
Κοιμήθηκα με τα όνειρα που μου ανήκουν
Αυτή είναι η ζωή που μου ανήκει
1966

Abstracts of VALIE EXPORT's poetry
I was born at the hospital which belongs to the city of Linz
I suckled at the breast which belongs to my mother
I hid from the bombs that belonged to the country of England
I wore the clothes that belonged to my sister […]
I lived on money that belonged to my boyfriend
I breathed the air that belonged to God
That's the life that belongs to me
I screamed with the voice that belongs to me
I bit with the teeth that belong to me
I scratched with the fingernails that belong to me
I cried with the tears that belong to me [...]
I slept with the dreams that belong to me
That's the life that belongs to me
1966

ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ / BODY TAPE
1970, Video, 4΄
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT
Τοποθεσία / Site: Electric Cinema, Άμστερνταμ / Amsterdam

Άγγιγμα | Χτύπημα |Αίσθημα | Ακοή | Γεύση | Σπρώξιμο | Περπάτημα

Σε μία σειρά πνευματωδών, μινιμαλιστικών ασκήσεων, οι οποίες εισάγονται από τους μεσότιτλους, η VALIE EXPORT εξερευνά τη σχέση ανάμεσα στη λέξη και τη δράση.

Touching | Boxing | Feeling | Hearing | Tasting | Pushing | Walking

In a series of witty, minimalist exercises that are introduced by mid-titles, VALIE EXPORT explores the relationship between words and action.

HAUCHTEXT: LIEBESGEDICHT / ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΝΑΣΑ: ΠΟΙΗΜΑ ΑΓΑΠΗΣ / BREATH TEXT: LOVE POEM
1970-73, Video, 2΄
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT

Μια υποβλητικά απλή περφόρμανς, στην οποία η VALIE EXPORT δημιουργεί ένταση με το να αναπνέει καταναγκαστικά.

A powerfully simple performance in which VALIE EXPORT creates tension by breathing compulsively.

RAUMSEHEN – RAUMHÖREN / ΟΠΤΙΚΗ ΧΩΡΟΥ – ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΧΩΡΟΥ / SPACE-SEEING – SPACE-HEARING
1973/4, Video, μεταγραφή σε / transfer on DVD: 2003, 6΄19΄΄
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT
Φωτογραφία / Cinematography: Wink van Kempen, Henk Elenga, Frederic Kappelhof

Στην αρχή παρουσιάζονται οι θέσεις στο χώρο και οι ήχοι που έχουν επιλεγεί και ταξινομηθεί μαζί· ύστερα οι συνδυασμοί τους στο χρόνο (πλαστικότητα του χρόνου = μελωδία) με παραστατικά γεωμετρικό τρόπο. Τα έξι κομμάτια χωρίζονται από μια αλληλουχία στοιχείων σύμφωνα με την επι-

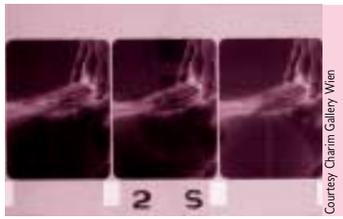

Courtesy Charim Gallery Wien

ΑΝΤΡΑΣ & ΓΥΝΑΙΚΑ & ΖΩΟ / MAN & WOMAN & ANIMAL

Courtesy Charim Gallery Wien

ΕΦΑΠΤΟΜΕΝΕΣ ΕΞΑΡΘΡΩΣΕΙΣ / ADJUNCT DISLOCATIONS

Courtesy Charim Gallery Wien

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΒΑΔΙΖΩ ΚΑΙ ΑΓΓΙΖΩ / TAP AND TOUCH CINEMA

Courtesy Charim Gallery Wien

ΔΙΠΛΗ ΟΘΟΝΗ – ΣΟΛΙΨΙΣΜΟΣ / SPLIT SCREEN – SOLIPSISM

Courtesy Charim Gallery Wien

ΠΙΝΓΚ-ΠΟΝΓΚ / PING PONG

θυμία του καλλιτέχνη, μια σύνθεση που ξεκινάει από την εικόνα-θέση στο χώρο (αρ. 3) ή από τον ήχο-ηχητική σύνθεση (αρ. 6). Η εγγραφή ήταν ταυτόχρονα μια παράσταση, αφού ο θεατής έβλεπε ότι στην πραγματικότητα η EXPORT παρέμενε στη ίδια θέση και στάση, ενώ στην οθόνη πλησίαζε και απομακρυνόταν, γινόταν μικρότερη και μεγαλύτερη, πήγαινε από δεξιά στα αριστερά κτλ.

In the beginning, we see positions in space and the sounds that have been selected and classed together; then comes their combinations in time (time plasticity = melody) in a vividly geometrical manner. The six pieces are divided by a sequential classification of the elements, according to the will of the artist, a composition that begins with the image-postion (No. 3) or the sound-audial composition (No. 6). The recording was simultaneously a performance, because in reality the audience saw VALIE EXPORT standing perfectly still, while on screen she appeared to come nearer and go further away, to shrink or to grow, to go left and to go right, etc.

MANN & FRAU & ANIMAL / ΑΝΤΡΑΣ & ΓΥΝΑΙΚΑ & ΖΩΟ / MAN & WOMAN & ANIMAL

1970-1973, 16mm, μεταγραφή σε / transfer on DVD: 2003, 12΄
Φωτογραφία / Cinematography: Didi
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT
Φωνή / Voice: Hermann Hendrich

Αντί για την Αγία Τριάδα (Πατήρ, Υιός, Άγιο Πνεύμα), αντί για την εγκόσμια τριάδα (μητέρα, πατρίδα, κράτος) αντί για την κοινωνική τριάδα (πατέρας, μητέρα, παιδί), η ταινία πραγματεύεται την πραγματική τριάδα, (άντρας, γυναίκα, ζώο). Αυτό που ενώνει τον άντρα με τη γυναίκα (όχι αποκλειστικά, αλλά συγκαλυμμένα) είναι η ιστορία της φύσης.

Instead of the Holy Trinity – the Father, the Son and the Holy Spirit – instead of the earthly trinity (mother, family, nation), instead of the social trinity (father, mother, child), the film addresses the true triad (man, woman, animal). What connects man and woman (not exclusively, but camouflaged) is the story of nature.

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ / EXPANDED CINEMA

ADJUNGIERTE DISLOKATION / ΕΦΑΠΤΟΜΕΝΕΣ ΕΞΑΡΘΡΩΣΕΙΣ / ADJUNCT DISLOCATIONS

1973, 16 mm, 2 Super 8 (τριπλή προβολή σε DVD), 10΄ Μηχανές Super 8 / Super 8 Cameras: VALIE EXPORT
Μηχανή / Camera 16 mm: Hermann Hendrich
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT (Συλλογή Generali Foundation / Generali Foundation Collection)

Η καλλιτέχνιδα στέκεται στο χώρο, με μία κινηματογραφική μηχανή Super 8 δεμένη στο στήθος και μια δεύτερη στην πλάτη. Όταν σκύβει προς τα εμπρός, η μπροστινή μηχανή καταγράφει το έδαφος, ενώ η πίσω καταγράφει τον ουρανό, όταν στρίβει λοξά οι μηχανές καταγράφουν τις αντίθετες πλάγιες όψεις κοκ. Συγχρόνως, όλα αυτά καταγράφονται με μια μηχανή των 16mm. Έτσι, ο περιβάλλων χώρος εμφανίζεται ως σώμα, ως προέκταση του σώματος, ως περιβαλλοντικό σώμα.

The artist stands in space with one 8mm camera mounted on her back and another on her chest. When she bends forward, one camera films the ground, the other the sky, when she twists sideways, both cameras document opposite side views, and so on. At the same time, these events are filmed with a 16mm camera. Thus, the surrounding space resembles a body in its own right, the extension of the body, the environment.

TAPP UND TASTKINO / ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΒΑΔΙΖΩ ΚΑΙ ΑΓΓΙΖΩ / TAP AND TOUCH CINEMA

1969, Video, 3΄
Ντοκουμέντο της πρώτης και δεύτερης σωματικής και κοινωνικής δράσης διευρυμένου κινηματογράφου TAPP und TASTKINO = TAPP und TASTFILM (1968) από φωτογραφίες, κείμενα και βίντεο στο Μόναχο, από τους Helmut Dinko και Peter Hajek / Documentation of the first and second body and social action of expanded cinema TAPP und TASTKINO = TAPP und TASTFILM (1968) through photographs, texts and a video from Munich by Peter Hajek and Helmut Dimko.
Περφόρμανς / Performance: VALIE EXPORT

Το *TAPP und TASTKINO* είναι από τα σημαντικότερα έργα της VALIE EXPORT, μια θεαματική φεμινιστική δράση, μέσω της οποίας η καλλιτέχνιδα διαδηλώνει ενάντια στην αστική ιδεολογία του κινηματογραφικού μηχανισμού. Με ένα απλό κουτί δεμένο στο στήθος της, η EXPORT βγαίνει στους δρόμους ευρωπαϊκών πόλεων (Βιέννη, Μόναχο, Άμστερνταμ, Λονδίνο) και «προσκαλεί τον κόσμο» να επισκεφτεί τον κινηματογράφο για πέντε λεπτά. Το σώμα μιας γυναίκας γίνεται οθόνη, ταινία, η οποία δεν προβάλλεται, αλλά διευρύνεται για να περιλάβει μια άλλη αίσθηση, την αφή. Επικοινωνία με την αφή και όχι με την όραση. Έτσι, κοινωνιολογικά μοντέλα που είχαν επιβληθεί στις ταινίες καταρρέουν, νέα αναδύονται, όπως η κοινωνικοποίηση της σεξουαλικότητας. Τέλος στην ιδιοκτησία του ερωτισμού, κοινωνικοποιείστε τη σεξουαλικότητα.

Tap and Touch Cinema is one of VALIE EXPORT's most important projects, a spectacular feminist action in which she protested the burgeoise ideology of the cinema establishment. With a simple box tied to her bare chest she went out into the streets of several European cities (Vienna, Munich, Amsterdam, London) and "invited people" to visit the cinema for five minutes. The body of a woman became the screen, the film, which could not be seen but was instead expanded to include another aspect of perception, the sense of touch. Tactile instead of visual communication. Sociological models, as reinforced in movies, are thus broken down, new ones such as the socialisation of sexuality emerge. Stop private ownership of eroticism, socialise sexuality.

SPLITSCREEN – SOLIPSISMUS / ΔΙΠΛΗ ΟΘΟΝΗ – ΣΟΛΙΨΙΣΜΟΣ / SPLIT SCREEN – SOLIPSISM

Διευρυμένη ταινία, εγκατάσταση φιλμ / Expaned movie, film-installation 1968, Κινηματογραφική μηχανή προβολής 16mm, λουπιέρα / 16mm film projector, loop top, 3΄ Φωτογραφία / Cinematography: VALIE EXPORT
Ηθοποιός / Actor: Hubert Weniger (Συλλογή Generali Foundation / Generali Foundation Collection)

Σ' ένα κομμάτι αλουμινόχαρτο στερεωμένο στην οθόνη καθρεφτίζεται η εικόνα της προβολής. Έτσι επιτυγχάνονται εφέ ψευδαίσθησης (ο ένας πυγμάχος γίνεται δύο, ένας άλλος πυγμαχεί με τον εαυτό του ενάντια στον εαυτό του).

A strip of aluminum foil attached to the screen mirrors the projected image. This achieves an illusory effect (one boxer becomes two, another spars with himself).

ΠΙΝΓΚ-ΠΟΝΓΚ / PING PONG

Διευρυμένη ταινία, εγκατάσταση βίντεο / Expanded movie, video-installation 1968, N8mm, μεταγραφή σε / transfer to DVD, 2΄30΄΄ λούπα / loop
«Τηλεοπτική δράση» κατά την ομώνυμη φιλμική δράση / "TV action" after the film action of the same name
Τραπέζι, ρακέτες, μπαλάκια πινγκ-πόνγκ, τηλεοπτική οθόνη, κοινό / ping-pong table, rackets, balls, audience
Φωτογραφία – Περφόρμανς / Cinematography – Performance: VALIE EXPORT

Εάν πιστεύετε ότι η σωματική και η πνευματική άσκηση είναι διασκεδαστική, τότε το *Πινγκ-πόνγκ* είναι κατάλληλο για σας. Πιάστε μπαλάκι και ρακέτα και προσπαθήστε να πετύχετε τα σημεία που φαίνονται στην οθόνη. Απαλλαγμένη από κάθε σημασιολογικό ίχνος, διαφαίνεται καθαρά η σχέση μεταξύ οθόνης και θεατή: ερέθισμα και ανταπόκριση. Η αισθητική των συμβατικών ταινιών είναι ψυχολογία της συμπεριφοράς, ο τρόπος επικοινωνίας της γεγονός της αντίληψης. Το *Πινγκ-πόνγκ* φανερώνει τη σχέση εξουσίας ανάμεσα στον παραγωγό (σκηνοθέτη, οθόνης) και τον καταναλωτή (θεατή).

If you believe that physical and mental exercise is fun, then *Ping-pong* is for you. Get the ball and the racket and try to hit the areas shown on the screen. The relationship between screen and viewer is clearly defined, free of semantics: stimulation-response. The aesthetics of conventional movies is about the psychology of behaviour, the manner in which we communicate is an act of perception. *Ping-pong* reveals the power game between the producer (director, screen) and the consumer (viewer).

Ο κινηματογράφος, όπως τον αντιλαμβανόμαστε σήμερα, δεν είναι παρά ο καθρέφτης των άλλων τεχνών. Λοιπόν, παραείναι σπουδαίος για να παραμείνει απλώς ένας καθρέφτης, πρέπει να απελευθερωθεί από τις αλυσίδες του και να του δοθεί η αληθινή του προσωπικότητα. Germaine Dulac

Cinema as we conceive it today, is nothing but a mirror of other arts. Well, it is too great a thing to remain only a mirror; it must be freed from its chains and be given its true personality. Germaine Dulac

ΖΕΡΜΕΝ ΝΤΙΛΑΚ
Ο καθαρός κινηματογράφος
GERMAINE DULAC
Pure Cinema

Εκπρόσωπος μαζί με τον Ζαν Επστάιν της πρώιμης γαλλικής κινηματογραφικής πρωτοπορίας του 1920, η Ζερμέν Ντιλάκ (1882-1942), είναι από τις πρώτες γυναίκες πίσω από την κάμερα. Δραστήρια φεμινίστρια, εργάζεται αρχικά ως δημοσιογράφος και κριτικός θεάτρου. Το 1916 ιδρύει μια μικρή εταιρεία παραγωγής με τον σύζυγό της, από τον οποίο σύντομα θα χωρίσει, για να μοιραστεί από τότε τη ζωή της με τη συνεργάτιδά της Μαρί-Αν Μαλβίλ. Με έντονη την επιρροή του συμβολισμού στις πρώτες της ταινίες (1915-1918), η αγωνία της Ντιλάκ για έναν «καθαρό» κινηματογράφο, αποδεσμευμένο από εξωφιλμικές επιρροές, διαπερνά το σύνολο του κινηματογραφικού της έργου σε μια προσπάθεια να συναντηθούν τα κινηματογραφικά είδη: οι εμπορικές, αλλά και οι πιο πρωτοποριακές της ταινίες – από τον ιμπρεσιονισμό (1919-1928) στο σουρεαλισμό (1927) και την αφαίρεση (1929) και τέλος τα επίκαιρα και το επιστημονικό ντοκιμαντέρ (1930-1936).

Φεμινίστρια, σοσιαλίστρια και πρωτοπόρος κινηματογραφίστρια της γαλλικής πρωτοπορίας του 1920 και 1930, η Ζερμέν Ντιλάκ έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη του κινηματογράφου ως τέχνης αλλά και ως κοινωνικής πρακτικής. Πέρα από τα θεωρητικά της γραπτά (συγκεντρωμένα στην έκδοση Germaine Dulac, *Ecrits sur le Cinema*, εκδ. Paris Experimental, Paris 1994) και τον παθιασμένο της αγώνα για την αναγνώριση του κινηματογράφου, σκηνοθέτησε περισσότερες από 30 ταινίες, εισάγοντας νέες τάσεις, από τον ιμπρεσιονισμό έως την αφαίρεση. Επίσης γύρισε ισάριθμες ταινίες επικαίρων και ντοκιμαντέρ, εμπλουτίζοντας το τοπίο του μη μυθοπλαστικού κινηματογράφου.

Οι πρώιμες ταινίες της εκφράζουν τις επιρροές του συμβολισμού του 19ου αιώνα, της ζωγραφικής των προραφαηλιτών, των θεατρικών έργων του Ίψεν, της μουσικής του Ντεμπισί και του Σοπέν, όπως επίσης και των χορογραφιών της Λόι Φούλερ. Σύντομα, η Ντιλάκ θα ισχυριστεί πως ο κινηματογράφος, βασιζόμενος στα ίδια του τα εκφραστικά μέσα (αναπαριστώντας τη ζωή με τις γραμμές και τις μορφές της, την κίνηση και το ρυθμό) μπορεί να οπτικοποιήσει πνευματικές καταστάσεις και να διαβιβάσει –μέσω της «αίσθησης»– συγκεκριμένες ιδέες χειραφέτησης. Σε μια κοινωνία τραυματισμένη από τον πόλεμο και στιγματισμένη από την έντονη αντίθεση ανάμεσα σε έναν επίσημο συντηρητικό ηθικό λόγο και τις νέες ελευθερίες των «années folles» (Θορυβώδης δεκαετία του '20), η Ντιλάκ πίστευε ότι ο κινηματο-

Feminist, socialist, and pioneer filmmaker of the French avant-garde in the 1920s and '30s, Germaine Dulac played a founding role in the evolution of the cinema as both art and social practice. Beyond her theoretical writings (Germaine Dulac, *Ecrits sur le Cinema*, ed. Paris Experimental, Paris 1994) and her passionate combat for the legitimization of the cinema, she directed more than 30 fiction films, many developing new tendencies, from Impressionism to abstraction. She also made an equivalent number of newsreels and documentaries, which greatly enriched the landscape of non-fiction cinema.

Her earliest films express the influences of 19th century symbolism, pre-Raphaelite painting, Ibsen's theatre, the music of Debussy and Chopin, as well as the dances of Loïe Fuller. Early on, Dulac forged the conviction that the cinema, by relying on its own expressive means (life with its lines and forms, movement and rhythm), could visualise spiritual states, and transmit – via "sensation" – certain notions of emancipation. In a society traumatised by war, and marked by a striking contrast between a conservative official moral discourse and the new liberties of *"les an-*

Germaine Dulac (1882-1942), together with Jean Epstein is one of the leading representatives of early French avant-garde cinema of the 1920s and is considered to be one of the first women to stand behind the camera. An active feminist, she first worked as a journalist and theatre critic. In 1916 she founded a small production company with her husband whom she divorced shortly after, before going on to share the rest of her life with her colleague Marie-Anne Malleville. With symbolism making its appearance as a major influence from very early on in her work as a filmmaker (1915-1918), Dulac's struggle for "pure" cinema, liberated from influences that were outside its world, runs through her entire opus in an effort to merge

Η Ντιλάκ θα γράψει αναρίθμητα άρθρα για την πρακτική και τη θεωρία του κινηματογράφου, θα δώσει παθιασμένες διαλέξεις, θα εκδώσει ένα κινηματογραφικό περιοδικό, θα συνιδρύσει τη Γαλλική Ομοσπονδία Κινηματογραφικών Λεσχών. Πολύπλευρη, παραγωγική, πεισματάρα και πολιτικά ενεργή, συγκαταλέγεται στους πιο ακούραστους υπέρμαχους του κινηματογράφου ως ανεξάρτητης μορφής τέχνης.

γράφος, αυτό το σύγχρονο εργαλείο, μπορεί να εκφράσει καλύτερα από οποιαδήποτε άλλη τέχνη την «εσωτερική ζωή» και την κοινωνική πραγματικότητα του «άντρα της νέας εποχής», όπως επίσης και της «γυναίκας της νέας εποχής». Για το σκοπό αυτό χρησιμοποίησε πρωτοποριακές στρατηγικές και τεχνικές, από αναστοχαστικές αφηγηματικές δομές και τρόπους παρουσίασης μέχρι αφηρημένους οπτικούς συσχετισμούς και τεχνικά εφέ, που της επέτρεψαν να εκφράσει τις προοδευτικές της κοινωνικές απόψεις μέσα από ένα πολύπλοκο δίκτυο σημείων που βασίζεται στον υπαινιγμό. Έτσι ανακαλύπτουμε, τόσο στις πλέον «εμπορικές» όσο και τις πιο «πρωτοποριακές» ταινίες της, την ομορφιά, την πολυπλοκότητα και την τόλμη του συνολικού της έργου, αλλά και την απόλαυση εκείνου που η ίδια συνέλαβε και ονόμασε «καθαρό κινηματογράφο».

Μέχρι πρόσφατα ωστόσο, και παρά την τεράστια συνεισφορά της στον κινηματογράφο, η γνώση μας πάνω στο συνολικό έργο της Ντιλάκ περιοριζόταν σε λίγες μόνο ταινίες: στην ταινία της *Ισπανική γιορτή* (1919), βασισμένη σε λιμπρέτο του Λουί Ντιλάκ, *Η χαμογελαστή κυρία Μπεντέ* (1923), διασκευή

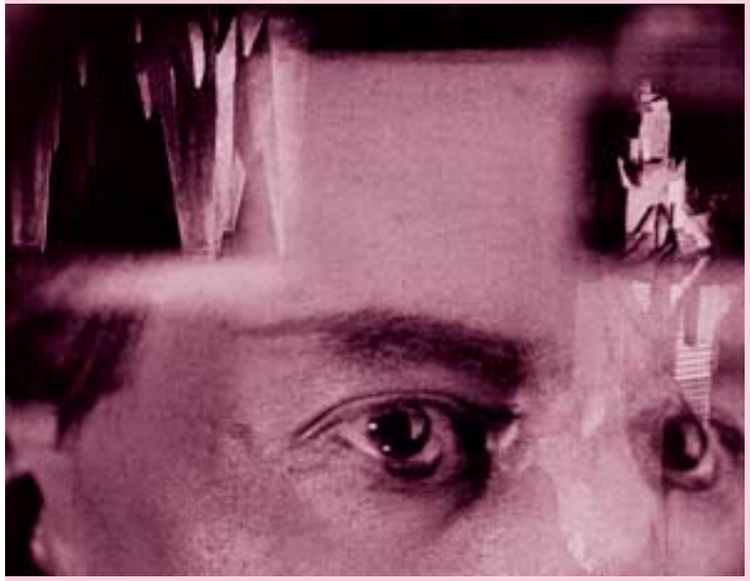

nées folles" (the Roaring Twenties), Dulac believed that the modern instrument of cinema could express, better than any other art, the "inner life" and social reality of the "New Man", as well as the "New Woman". To this end, she pioneered new strategies and techniques, ranging from reflexive narrative structures and performance styles to abstract visual associations and technical effects, which allowed her to communicate her progressive social ideas through an elaborate signifying network based on suggestion. Thus, it is in her most "commercial", as well as her most "avant-garde" films, that we discover the beauty, complexity and boldness of her *oeuvre*, and the delights of what she termed "Pure

του θεατρικού των Αντρέ Ομπέ και Ντενί Αμιέλ, και *Το κοχύλι και ο κληρικός* (1928), βασισμένη σε σενάριο του σουρεαλιστή Αντονέν Αρτό – που αντίστοιχα θεωρούνται η πρώτη ιμπρεσιονιστική, φεμινιστική και σουρεαλιστική ταινία του γαλλικού κινηματογράφου. Επιπλέον, ενώ οι αγγλόφωνοι και γερμανόφωνοι ερευνητές έδωσαν έμφαση στη φεμινιστική διάσταση του έργου της, η γαλλοϊταλική τάση επικεντρώνεται στις καινοτόμες αισθητικές πλευρές του.

Με την πάροδο των χρόνων, βρέθηκαν περισσότερες από 25 ταινίες της, οι οποίες όχι μόνο μεταβάλλουν τις μέχρι πρότινος απόψεις σχετικά με τη θέση της Ντιλάκ στην ιστορία του κινηματογράφου και της τέχνης, αλλά και διευρύνουν την αντίληψή μας σχετικά με το έργο της. Η συστηματική προσπάθεια αποκατάστασης των ταινιών της από διάφορα κινηματογραφικά αρχεία (Γαλλική Ταινιοθήκη, Ολλανδική Ταινιοθήκη) και διανομείς (Lightcone) μας επιτρέπει να επανεξετάσουμε και να επανεκτιμήσουμε το συνολικό της έργο. Περισσότερο από το ένα τρίτο του έργου της, πέντε ταινίες από την περίοδο του ιμπρεσιονισμού (1919-1927) και τέσσερις από την περίοδο της αφαίρεσης (1929) θα παρουσιαστούν στην Αθήνα για να τις ανακαλύψετε.

Τάμι Γουίλιαμς

different cinematic genres: her commercial, as well as her more avant-garde films – from impressionism (1919-1928), to surrealism (1927) and abstraction (1929), to newsreels and scientific documentaries. Dulac wrote numerous articles on both practical and theoretical aspects of filmmaking, gave impassioned lectures, edited a cinema journal and co-founded the French Federation of Cine-Clubs. Versatile, prolific, opinionated, and politically engaged, Dulac was among the most tireless advocates of filmmaking as an independent art form.

Cinema". Until recently, however, and despite her vast contributions to the cinema, our knowledge of her oeuvre has been limited to a few films: notably *La Fête espagnole* (1919), based on a libretto by Louis Dulac; *La Souriante Madame Beudet* (1923), adapted from a play by André Obey and Denys Amiel; and *La Coquille et le Clergyman* (1928) based on a script by Antonin Artaud – respectively considered the first Impressionist, feminist and surrealist films. Furthermore, while Anglophone and German-speaking researchers have emphasised the feminist dimension of her work, the Franco-Italian tendency has been to focus on the innovative aesthetic aspects.

Over the course of the years, more than 25 of her films have been found, which not only modify commonly held ideas regarding this filmmaker's position in the history of cinema and art, but which also expand our perception of this history. With the restoration of most of her films by several partners, a re-evaluation of her work is now possible. More than one third of these works, including five impressionist films (1919-1927) and four abstract films (1929) will be presented here in Athens for your discovery.

Tami Williams

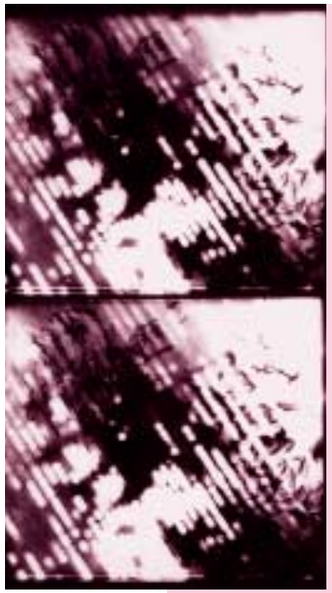

Η Τάμι Μ. Γουίλιαμς είναι Επίκουρος Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Ουισκόνσιν στο Μιλουόκι των ΗΠΑ. Έχει επιμεληθεί προγράμματα σχετικά με την Ντιλάκ για το Μουσείο Ορσέ στο Παρίσι, το φεστιβάλ Il Cinema Ritrovato και τη Νάσιοναλ Γκάλερι στην Ουάσινγκτον. Έχει επίσης επιμεληθεί την έκδοση *Germaine Dulac, au delà des impressions*, εκδ. Association Française de Recherche sur l'Histoire du Cinéma & Cineteca Bologna, 2006. Τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τον βωβό κινηματογραφο, τον παγκόσμιο γυναικείο κινηματογραφο, τις εθνικές κινηματογραφίες (ΗΠΑ, Ασία, Μέση Ανατολή), αλλά και τη σχέση του κινηματογράφου με τις άλλες τέχνες (μουσική, χορός, θέατρο, ζωγραφική, ψηφιακά μέσα).

Tami M. Williams is Assistant Professor in Film Studies at the University of Wisconsin, Milwaukee (USA). She is currently working on a book length manuscript on 1920s French avant-garde filmmaker Germaine Dulac. It examines the relationship between early 20th c. feminist writing and activism and subversive narrative and aesthetic strategies in 1920s and '30s avant-garde and commercial cinema. She curated film programmes on Dulac for the Musée d'Orsay (Paris), Il Cinema Ritrovato (Bologna) and the National Gallery (Washington DC), and recently edited the anthology "Germaine Dulac: Au delà des impressions" (AFRHC/Cineteca Bologna). Her research and teaching interests include Silent Cinema, Global Women Filmmaking, National Cinemas (USA, Europe, Asia, Middle East), and Film and the Other Arts (music, dance, theater, painting, digital media).

Η Tami Williams θα δώσει διάλεξη με τίτλο «Καθαρός Κινηματογράφος – Χορογραφίες του Φύλου στις ταινίες της Ζερμέν Ντιλάκ» στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, 21/5, ώρα 12:30

Tami Williams will give a lecture under the title "Pure Cinema – Choreographies of Gender in the films of Germaine Dulac" at the Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, 21/5, 12:30

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ / THE SPANISH FETE

Η ΟΜΟΡΦΗ ΚΥΡΙΑ ΔΙΧΩΣ ΟΙΚΤΟ / THE BEAUTIFUL WOMAN WITHOUT MERCY

LA FÊTE ESPAGNOLE / Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ / THE SPANISH FETE
1920, 35 mm, 8΄
Σενάριο / Screenplay: Louis Dulac
Φωτογραφία / Cinematography: Paul Parguel Ηθοποιοί / Cast: Eve Francis, Gaston Modot, Jean Toulout, Anna Gray

Κατά τον ιστορικό κινηματογράφου Ζόρζ Σαντούλ, η ταινία εισάγει το κίνημα του ιμπρεσιονισμού στον κινηματογραφο, γνωστό και ως «Πρώτη γαλλική κινηματογραφική πρωτοπορία». Το σωζόμενο αυτό κολάζ δύο ή τριών σύντομων αποσπασμάτων εισάγει επίσης καινοτομίες όπως τα εξωτερικά σκηνικά, τη νατουραλιστική ερμηνεία, και αντανακλά, όπως παρατηρεί και ο Ζαν Επστάιν, την κίνηση και το ρυθμό, χαρακτηριστικά-κλειδιά στην κινηματογραφική προσέγγιση της Ντιλάκ. Στην πρωτότυπη ταινία, οι δύο άντρες πρωταγωνιστές μάχονται μέχρι θανάτου για την ελκυστική Σολεδάδ, η οποία, ασυγκίνητη από τον αγώνα τους, φεύγει με έναν τρίτο άνδρα. Όπως και στο *Το τσιγάρο* (1919), η ταινία αντανακλά το χάσμα ανάμεσα στην ανδρική και τη γυναικεία εμπειρία του πολέμου.

The Spanish Fete was credited by historian Georges Sadoul as the film that launched France's first cinematographic avant-garde, the Impressionist movement. This surviving collage of two or three short extracts also employs outdoor settings, naturalistic acting, and, as Jean Epstein noted, a reflection on movement and rhythm, the key features of Dulac's approach to cinema. In the original film, two male protagonists fight to the death over attractive Soledad, who, unaffected by their combat, leaves with a third male. Similar to *La Cigarette* (1919), this film reflects the post-war crisis in masculinity and the gap between men's and women's experience of the war.

LA BELLE DAME SANS MERCI / Η ΟΜΟΡΦΗ ΚΥΡΙΑ ΔΙΧΩΣ ΟΙΚΤΟ / THE BEAUTIFUL WOMAN WITHOUT MERCY
1921, 35mm, 87΄ Σενάριο / Screenplay: Irène Hillel-Erlanger
Φωτογραφία / Cinematography: Jacques Oliver
Ηθοποιοί / Cast: Yolande Hillé, Tania Daleyme, Jean Toulout, Denise Lorys, Jean Tarride, Pierre Mareg, Lucien Glen, Louis Monfils

Η ταινία δανείζεται τον τίτλο της από το ομώνυμο ποίημα του Τζον Κιτς των αρχών του 19ου αιώνα, «La Belle Dame sans merci» και την αρχετυπική μορφή της «femme fatale» όπως απαθανατίστηκε από τους προραφαηλίτες ζωγράφους Γουοτερχάους και Ντίξι. Στην ιδιαίτερα αυτή προσωπική ταινία, η Ντιλάκ επανέρχεται στα στερεότυπα της τέχνης του 19ου αιώνα για να προβάλει μια δυναμική καρικατούρα της ηρωίδας της, της Λόλα ντε Σαντοβάλ, την οποία στη συνέχεια αποδομεί. Γι' αυτόν το σκοπό, επιστρατεύει τη συμβολιστική σκηνοθεσία και το συνειρμικό μοντάζ.

The film takes its title from John Keats' early 19th century poem "La Belle Dame sans merci", and the mystical *femme fatale* archetype eternalised by the Pre-Raphaelite painters Waterhouse and Dicksee. In this highly personal film, Dulac revisits the stereotypes of 19th-century art in order to set up a powerful caricature of her heroine, Lola de Sandoval, which she then proceeds to deconstruct. To this end, she employs symbolist *mise-en-scène* and associative montage.

LA SOURIANTE MADAME BEUDET / Η ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΗ ΚΥΡΙΑ ΜΠΕΝΤΕ / THE SMILING MADAME BEUDET
1923, 35mm, 38΄
Σενάριο / Screenplay: André Obey
Φωτογραφία / Cinematography: A. Merrin
Ηθοποιοί / Cast: Germaine Dermoz, Alexandre Arquillière, Jean d'Yd, Madeleine Guitty, Yvette Grisier, Raoul Paoli, Thirard

Η *Χαμογελαστή κυρία Μπεντέ* θεωρείται το ιμπρεσιονιστικό αριστούργημα της Ντιλάκ. Βασισμένη στο ομώνυμο πρωτοποριακό θεατρικό έργο του μουσικόφιλου και αθλητικού δοκιμιογράφου Αντρέ Ομπέ, διηγείται την «εσωτερική ζωή» μιας νεαρής σύγχρονης γυναίκας, που ελπίζει να απαλλαγεί από τον καταπιεστικό γάμο της. Η θηλυκή της ματιά και η επιθυμία της να διερευνήσει τη σύγχρονη ζωή εκφράζονται με τη στάση, την κίνηση, το ρυθμό και τα πρωτοποριακά τεχνικά εφέ. Η Ντιλάκ κάνει επίσης αναφορές στον Μποντλέρ και τον Ντεμπισί αλλά και στην προραφαηλιτική ζωγραφική, προσκαλώντας μας να συγκρίνουμε την εκ-

Η ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΗ ΚΥΡΙΑ ΜΠΕΝΤΕ / THE SMILING MADAME BEUDET

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΤΑΞΙΔΙ / INVITATION TO A VOYAGE

ΤΟ ΚΟΧΥΛΙ ΚΑΙ Ο ΚΛΗΡΙΚΟΣ / THE SEASHELL AND THE CLERGYMAN

φραστική ικανότητα του νέου μέσου με εκείνη των άλλων τεχνών.

The Smiling Madame Beudet is considered Dulac's "Impressionist" masterpiece. Based on an avant-garde play of the same title by music aficionado and sports essayist André Obey, this film presents the "inner life" of a young modern woman hoping to escape an oppressive marriage. Her feminine point of view and her desire to explore modern life are communicated through gesture, movement, rhythm, and innovative technical effects. Dulac also employs references to Baudelaire, Debussy, and Pre-Raphaelite painting, which invite us to compare the expressive capacity of this new medium to that of the other arts.

ÂME D'ARTISTE / Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ / THE SOUL OF AN ARTIST

1925, 35mm, 100΄
Σενάριο / Screenplay: Germaine Dulac, Alexander Volkoff
Φωτογραφία / Cinematography: Jules Kruger, Nicolas Toporkov
Ηθοποιοί / Cast: Ivan Pétrovich, Nicolas Koline, Mabel Poulton, Yvette Andréyor, Henry Houry, Jeanne Bérangère, Félix Barré, Gina Manès, Charles Vanel, Lou Davy.

Στην πρεμιέρα της ταινίας *Η ψυχή του καλλιτέχνη*, ένα κείμενο στο πρόγραμμα με τίτλο «Είστε φίλοι του κινηματογράφου;» καλούσε τους θεατές να ανοίξουν το πνεύμα τους και να υποστηρίξουν έναν καθαρό κινηματογράφο, αποδεσμευμένο από τις άλλες τέχνες. Στην ίδια την ταινία η Ντιλάκ επιχειρεί να εμπλέξει ενεργά τον θεατή σε αυτή την οπτική. Αυτή η κωμωδία παρασκηνίων, βασισμένη σε μια θεατρική όπερα του τέλους του 19ου αιώνα του δανού ποιητή Κρίστιαν Μόλμπεκ, φωτίζει την ιδιαιτερότητα του κινηματογραφικού μέσου σε σχέση με το θέατρο μέσω της πρωτοποριακής χρήσης των επικαίρων, των τεχνικών εφέ και της «εικόνας μέσα στην εικόνα».

At the premiere of *The Soul of an Artist*, a text included in the programme entitled "Are you friends of the cinema?" asked spectators to open their spirits to a pure cinema, free from the other arts. In the film, Dulac further interpolates the spectator in this regard. This backstage comedy, based on a late 19th-century play by Danish poet Christian Molbech, highlights the specificity of the cinematic medium in relation to theatre through its innovative use of newsreels, technical effects, and *mise-en-abîme*.

L'INVITATION AU VOYAGE / ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΤΑΞΙΔΙ / INVITATION TO A VOYAGE

1927, 35mm, 39΄
Σενάριο / Screenplay: Germaine Dulac
Φωτογραφία / Cinematography: Paul Guichard, Lucien Bellavoine
Ηθοποιοί / Cast: Emma Gynt, Raymond Dubreuil, Robert Mirfeuil, Paul Lorbert, Tania Daleyme, Djemil Anik, Lucien Bataille

Η ταινία, μια «μελωδία εικόνων» κατά την Ντιλάκ, συντέθηκε ως απάντηση στον κινηματογράφο της εποχής, έντονα επηρεασμένον από τη λογοτεχνία και το θεάτρο. Με τίτλο παρμένον από ένα συμβολιστικό ποίημα του Μποντλέρ και μια μελωδία του Ντιπάρκ, αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα του λεγόμενου «κινηματογράφου του υπαινιγμού», καθώς επιχειρεί να συλλάβει και την παραμικρή χροιά των συναισθημάτων που αναπτύσσονται ανάμεσα σε έναν νεαρό αξιωματικό και μια παντρεμένη γυναίκα. Η κίνηση, ο ρυθμός και τα επαναλαμβανόμενα κυκλικά μοτίβα της ταινίας προετοιμάζουν το έδαφος για τις λεγόμενες «καθαρές» ταινίες που θα επακολουθήσουν, όπως η ταινία *Δίσκος 957* (1929).

Dulac referred to *Invitation to a Voyage* as a "melody of images" composed in response to cinema of the time, which was profoundly influenced by literature and theatre. Named after a symbolist poem by Baudelaire and a melody by Duparc, it is one of the best examples of the director's "cinema of suggestion", as it seeks to capture the slightest nuances of the evolving sentiments between a young officer and a married woman. The film's movement, rhythm, and recurring cyclical motifs can also be seen as laying the groundwork for her 'pure' films, such as *Disque 957* (1929).

LA COQUILLE ET LE CLERGYMAN / ΤΟ ΚΟΧΥΛΙ ΚΑΙ Ο ΚΛΗΡΙΚΟΣ / THE SEASHELL AND THE CLERGYMAN*

1928, 35mm, 40΄
Σενάριο / Screenplay: Antonin Artaud
Φωτογραφία / Cinematography: Paul Guichard
Ηθοποιοί / Cast: Alexander Allin, Genica Athanasiou, Lucien Bataille
Παραγωγή / Production: Germaine Dulac

*** Συνοδεύει στο πιάνο σε δική του μουσική σύνθεση ο Μηνάς Ι. Αλεξιάδης / With live music composed and performed by Minas I. Alexiadis**

Κατά τη διάρκεια της πρώτης δημόσιας προβολής της, στις 9 Φεβρουαρίου του 1928, η ταινία *Το κοχύλι και ο κληρικός*, βασισμένη σε σενάριο του σουρεαλιστή ποιητή Αντονέν Αρτό, έγινε αντικείμενο αιχμηρής και ζωηρής πολεμικής που για πολύ καιρό χρησιμοποιήθηκε για να δυσφημίσει την Ντιλάκ. Αν και ορισμένοι θεώρησαν ότι προδίδει το κείμενο του Αρτό, η ταινία μπορεί να ξαναδιαβαστεί στο πλαίσιο των απόψεων της Ντιλάκ για τον κινηματογράφο ως δοκίμιο για το ρυθμό. Πράγματι περιγράφοντας την ταινία γράφει «Όλη μου η προσπάθεια ήταν να ψάξω για τα αρμονικά σημεία στη δράση στο σενάριο του Αρτό και να τα συνδέσω με καλά υπολογισμένους ρυθμούς. [...] Υπάρχουν δύο είδη ρυθμού: ο ρυθμός της εικόνας και ο ρυθμός των εικόνων. Δηλαδή, κάθε χειρονομία πρέπει να έχει διάρκεια ανάλογη με την αρμονική αξία της έκφρασής της και η οποία εξαρτάται από το ρυθμό που προηγείται ή ακολουθεί: ρυθμός στην εικόνα. Κατόπιν, ο ρυθμός των εικόνων: ένα ακόρντο από διάφορες αρμονίες. Μπορώ να πω ότι καμιά εικόνα στην ταινία δεν γεννήθηκε κατά τύχη [...], τα εφέ είχαν για μένα μικρότερη σημασία απ' ό,τι το τέμπο, ο ρυθμός και η οπτική ενορχήστρωση, της οποίας αποτελούσαν ένα μόνο συστατικό».

During its first public projection on February 9, 1928, this film, which is based on a script by surrealist poet Antonin Artaud, became the object of a sharp and lively polemic that has long been used to discredit Dulac. While the film was considered to be a betrayal of Artaud's text, it can also be reread in the context of Dulac's conception of cinema as an essay on rhythm. Indeed, in describing the film, she writes, "my entire effort has been to search for the harmonic points in the action of Antonin Artaud's script, and to link them through well-thought-out composed rhythms. […] Two sorts of rhythm exist: the rhythm of the image and the rhythm of images. That is, a gesture should have a length which corresponds to the harmonic value of its expression and which is dependent on the rhythm that precedes or follows it: rhythm in the image. Then, rhythm of images: a chord of several harmonies. I can say that not one was delivered by chance […] the effects had less importance for me than the tempo, rhythm, and visual orchestration, of which they were only one component".

DISQUE 957 / ΔΙΣΚΟΣ 957 / DISC 957

1929, 35mm, 6΄
Σενάριο / Screenplay: Germaine Dulac
(βασισμένο στα *Πρελούδια* αρ. 5 & 6 του Σοπέν / based on *Preludes* n. 5 & 6 by Frédéric Chopin)

Οι τρεις «αφηρημένες» ταινίες που γύρισε η Ντιλάκ το 1929, ο *Δίσκος 957*, η *Κινηματογραφική σπουδή πάνω σε μια αραμπέσκ* και τα *Θέματα και παραλλαγές*, ήταν καρπός μιας μακράς περιόδου στοχασμού της δημιουργού, που αναζητούσε έναν «καθαρό» ή «ακέραιο» κινηματογράφο που θα κατακτούσε την ουσία του νέου μέσου και δεν θα χρωστούσε τίποτε στις άλλες τέχνες. Και οι τρεις είναι σχεδιασμένες για να παίζονται βουβές. Η πρώτη, ο *Δίσκος 957*, έχει την έννοια της «οπτικής εντύπωσης [...] στο άκουσμα των *Πρελούδιων* αρ. 5 και 6 του Σοπέν». Ο τίτλος της και το παιχνίδι με το φως πάνω στον περιστρεφόμενο δίσκο, στην εναρκτήρια σκηνή, όχι μόνο αναγγέλλουν το κυρίαρχο κυκλικό μοτίβο της ταινίας, αλλά φέρνουν στο νου μια από τις κύριες πηγές έμπνευσης της δημιουργού, τους ελικοειδείς χορούς της Λόι Φούλερ.

Dulac's three 1929 "abstract" films, *Disque 957*, *Arabesques*, and *Themes and Variations*, were the results of a long period of reflection by the filmmaker, who sought to create a "pure" or "integral" cinema that would capture the essence of the new medium and owe nothing to the other arts. Each of these three studies was designed to be played silent. The first one, *Disque 957*, is

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΡΑΜΠΕΣΚ / ARABESQUES

ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ / THEMES AND VARIATIONS

conceived of as a "visual impression […] in listening to Frédéric Chopin's *Preludes* n. 5 and 6". Its title and its opening shot of lightplay on a spinning record not only announce the film's dominant cyclical motif, but also evoke one of the filmmaker's major sources of inspiration in Loie Fuller's serpentine dances.

ÉTUDE CINEGRAPHIQUE SUR UNE ARABESQUE / ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΡΑΜΠΕΣΚ / ARABESQUES
1929, 35mm, 9΄
Σενάριο / Screenplay: Germaine Dulac (βασισμένο σε δύο αραμπέσκ του Κλοντ Ντεμπισί / based on two arabesques by Claude Debussy)

Η μορφή της αραμπέσκ (στη μουσική, το ντεκόρ και τη χορογραφία), είναι κυρίαρχη στην ταινία, ένα «κινηματογραφικό μπαλέτο» κατά την Ντιλάκ. Παρόλο που τα μοτίβα του νερού και του φωτός παραπέμπουν στο *Δίσκο 957*, η οπτική δομή της ταινίας αποτελείται κυρίως από παραλλαγές πάνω στην αραμπέσκ: τόξα φωτός, σίφουνες, ιστοί αράχνης, δέντρα που ανθίζουν, λουλούδια και φυλλώματα, το χαμόγελο μιας γυναίκας, χέρια που τεντώνονται, ένα χέρι που δίνει ρυθμό σε μια κουνιστή πολυθρόνα. Χρησιμοποιώντας τα φυσικά στοιχεία (φως, καθρέφτες, νερό και αέρας) και τις φωτογραφικές τεχνικές (πολλαπλές εκθέσεις και φακούς), παραμορφώνει τα διάφορα στοιχεία ενισχύοντας το περίγραμμά τους.

In *Arabesques*, which Dulac conceived of as a "cinegraphic ballet", it is the form of the arabesque (found in music, decor, and choreography) that dominates. While the motifs of water and light recall *Disque 957*, the film's visual structure is principally composed of variations on the arabesque: arcs of light, water spouts, spider webs, burgeoning trees, flowers and foliage, a woman's smile, arms stretching, an arm giving rhythm to a rocking chair. It uses natural elements (light, mirrors, water, and wind) and photographic techniques (multiple exposures and lenses) to distort the various elements, or to intensify their design.

THÈMES ET VARIATIONS / ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ / THEMES AND VARIATIONS
1929, 35mm, 12΄
Σενάριο / Screenplay: Germaine Dulac

Στην ταινία *Θέματα και παραλλαγές*, το μοτίβο της αραμπέσκ επανέρχεται μέσω του θέματος του χορευτή. Οι σημειώσεις της Ντιλάκ αποκαλύπτουν ότι οργανώνει την ταινία με βάση την κλασική μουσική δομή του στίχου και του ρεφρέν ή, όπως γράφει, «θέμα… παραλλαγές… επανάληψη του θέματος». Χρησιμοποιεί το χορό ως κεντρικό άξονα και πραγματοποιεί μια σειρά συγκρίσεις και αντιθέσεις, ή παραλλαγές, ανάμεσα στον χορευτή (ως γραμμή και μορφή), τη φύση και τη μηχανή. Ο χορευτής, που συνδυάζει κίνηση και ρυθμό σε μια πραγματική μορφή (σε αντίθεση με τις «ζωγραφικές» ταινίες των Βίκινγκ Έγκελινγκ και Χανς Ρίχτερ), αποτελεί την επιτομή των αντιλήψεων της Ντιλάκ για τον καθαρό κινηματογράφο.

In *Themes and Variations*, the arabesque reappears via the theme of the dancer. Dulac's notes reveal that she organised the film based on the classical musical structure of verse and refrain, or as she states "theme… variations… reprise of a theme". Dulac takes dance as her central theme, and effectuates a series of comparisons and contrasts, or variations, between the dancer (as line and form), nature, and the machine. The dancer, who combines movement and rhythm in a real-life form (unlike the painterly films of Viking Eggeling and Hans Richter), epitomises Dulac's conception of pure cinema.

LA FEMME DE L'AUTRE CÔTÉ DE LA CAMÉRA: LÉON DANOU, SOUVENIRS D'UN TÉMOIN / Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΚΑΜΕΡΑΣ: ΛΕΟΝ ΝΤΑΝΟΥ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΜΑΡΤΥΡΑ / THE WOMAN ON THE OTHER SIDE OF THE CAMERA : GERMAINE DULAC, REMEMBERED BY LÉON DANOU
Γαλλία / France 2005, Beta, 10΄
Σκηνοθεσία / Direction: Tami Williams

Ο Λεόν Ντανού, βοηθός της Ζερμέν Ντιλάκ, θυμάται τις συζητήσεις του με την πρωτοπόρο κινηματογραφίστρια (1932-1939).

Germaine Dulac's assistant, Léon Danou, recalls his conversations with the pioneering director (1932-1939).

TUMULTE AUX URSULINES / ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΩΝ ΟΥΡΣΟΥΛΙΝΩΝ / THE URSULINES' SCANDAL
Γαλλία / France 2007, 15΄
Κείμενο / Script: Alain Virmaux
Συνέντευξη / Interview: Prosper Hillairet
Σκηνοθεσία / Direction: Alexandre Deschamps, Nicolas Droin, Laurent Navarri

Το 1928 η Ζερμέν Ντιλάκ θα γυρίσει την ταινία *Το κοχύλι και ο κληρικός* βασισμένη σε σενάριο του σουρεαλιστή ποιητή Αντονέν Αρτό. Ωστόσο η συνεργασία τους καταλήγει σε διαμάχη, η οποία θα κορυφωθεί στην πρεμιέρα της ταινίας, στις 9 Φεβρουάριου του 1929, στο Στούντιο των Ουρσουλινών. Η βραδιά αυτή και το σκάνδαλο που προκλήθηκε θα χαραχτούν ανεξίτηλα στην ιστορία του κινηματογράφου. Γυρισμένο στην ίδια αίθουσα με την πρεμιέρα, το ντοκιμαντέρ αυτό αφηγείται την επίθεση και το γιουχάισμα προς την Ντιλάκ με πρώτους τους Αντονέν Αρτό, Αντρέ Μπρετόν και Λουί Αραγκόν. Ο Αλέν Βιρμό, γνώστης του σουρεαλιστικού κινήματος και ιδιαίτερα του Αρτό, εξιστορεί τα περιστατικά πριν από την πρεμιέρα και εκθέτει τις διαφορετικές εκδοχές για τη βραδιά εκείνη. Το ντοκιμαντέρ αποτίει επίσης φόρο τιμής στο Στούντιο των Ουρσουλινών, αίθουσα-σταθμό της κινηματογραφικής πρωτοπορίας του 1920.

Ο Αλέν Βιρμό είναι συγγραφέας βιβλίου σχετικά με την ταινία *Το κοχύλι και ο κληρικός* και τις σχέσεις του Αρτό και της Ντιλάκ (εκδ. Paris Expérimental). Ο Προσπέρ Ιλερέ είναι καθηγητής και ιστορικός. Οι Αλεξάντρ Ντεσάν, Λοράν Ναβαρί και Νικολά Ντρουάν είναι κινηματογραφιστές.

In 1928, Germaine Dulac shot the film *The Seashell and the Clergyman* which was based on the script of the surrealist poet Antonin Artaud. However, their co-operation ended in dispute which in fact culminated during the premiere of the film on February 9, 1929 in Ursulines Studio. That night, as well as the scandal it caused, was indelibly printed on film history. Shot in the same cinema as that of the premiere, this documentary gives an account of the attack and booing against Dulac, primarily provoked by Antonin Artaud, André Breton and Louis Aragon. Alain Virmaux, a connoisseur in surrealism and particularly Artaud's, recounts the period prior to the premiere and expounds the different versions of that night. Also, the documentary pays tribute to the Ursulines Studio, a landmark cinema of 1920s avant-garde film.
Alain Virmaux has published (ed. Paris Expérimental) a book on the film *The Seashell and the Clergyman* and the relationship between Artaud and Dulac. Prosper Hillairet is a professor and historian. Alexandre Deschamps, Laurent Navarri and Nicolas Droin are filmmakers.

ΧΕΛΚΕ ΖΑΝΤΕΡ

Με τα πόδια στη γη, με το κεφάλι στα σύννεφα

HELKE SANDER

Feet on the Earth, Head in the Clouds

Γεννημένη το 1937 στο Βερολίνο η Χέλκε Ζάντερ, πρωτοπόρος και πρωταγωνίστρια του φεμινιστικού κινήματος, έβαλε τη σφραγίδα της στην εποχή της αλλά και στον κινηματογράφο. Το πολυβραβευμένο έργο της επικεντρώνεται στις αντιφάσεις μεταξύ πολιτικής συνείδησης και προσωπικής δράσης. Φοίτησε στη Σχολή Δραματικής Τέχνης της Ίντα Έρε στο Αμβούργου (1957-1958). Το 1959 παντρεύτηκε τον φινλανδό συγγραφέα Μάρκου Λάτελα και απέκτησε τον γιο της Σίλβο. Στη Φινλανδία σκηνοθέτησε στο θέατρο και την τηλεόραση. Από το 1966 έως το 1969 σπούδασε στη Γερμανική Ακαδημία Κινηματογράφου και Τηλεόρασης του Βερολίνου. Το 1968 ίδρυσε μαζί με άλλες γυναίκες το «Συμβούλιο για την απελευθέρωση των γυναικών». Αγωνίστηκε για την κατάργηση του άρθρου 218 (απαγόρευση των εκτρώσεων). Συνελήφθη μάλιστα από την αστυνομία γιατί κινηματογράφησε μια διαδήλωση υπέρ της κατάργησης αυτού του άρθρου ενώ κατασχέθηκε και το κινηματογραφικό υλικό. Την υπεράσπιση της Ζάντερ ανέλαβαν οι Ότο

Στην τελευταία σκηνή της ταινίας *Προσωπικότητα μειωμένη από κάθε άποψη – Redupers* η φωνή της Χέλκε Ζάντερ συνοψίζει: «Πόσα δεν αντιλαμβανόμαστε, κι ας είμαστε μάρτυρες της εποχής μας. Έτσι προχωρούν τα πράγματα, λίγο λίγο, σε δόσεις. Με τα πόδια στη γη και το κεφάλι στα σύννεφα».
Η ταινία δεν είναι αυτοβιογραφική, είναι όμως αυθεντική. Τρεις μέρες από τη ζωή μιας φωτογράφου που μεγαλώνει μόνη της το παιδί της. Μια ζωή κατατεμαχισμένη ανάμεσα σε υποχρεώσεις, προσωπικές και επαγγελματικές. Η Χέλκε Ζάντερ γνώριζε καλά την κατάσταση που περιέγραφε. Όταν το 1965 ο γάμος της με τον φινλανδό συγγραφέα Μάρκου Λάτελα λύθηκε, εγκατέλειψε τη Φινλανδία, όπου σκηνοθετούσε στο θέατρο και στην τηλεόραση και επέστρεψε με τον εξάχρονο γιο της Σίλβο στη Γερμανία, όπου θέλησε να κάνει μια καινούργια αρχή. Αυτή η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της Χέλκε Ζάντερ εμπεριέχει ήδη όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το έργο της. Τη ρουτίνα της καθημερινότητας και τον πολιτικό λόγο, την με απόλυτη ακρίβεια κατονομασμένη πραγματικότητα και την ουτοπία της μη αλλοτριωμένης εργασίας. Παρόλο που διατυπώνει μια σαφώς φεμινιστική άποψη, το έργο της Χέλκε Ζάντερ δεν μπορεί να ενταχθεί αβασάνιστα στην «κατηγορία του γυναικείου φιλμ». Οι ήρεμες σκηνές, οι μακρές αναγνωριστικές διαδρομές στο *Redupers* αποκαλύπτουν την ποιητικότητα της μελαγχολίας και τα σημεία των καιρών. Και ενώ αυτό το στοιχείο θυμίζει τις πρώτες ταινίες του Βιμ Βέντερς, το μοντάζ της ταινίας και ο σχολιασμός σε voice over συγγενεύει με την αισθητική ενός Αλεξάντερ Κλούγκε.

In the final scene of the film *The All-Around Reduced Personality – Redupers*, Helke Sander herself summarises: "How many things we fail to perceive although we are witness to our own times. Things do advance in this way, little by little, in doses. With feet on the earth and head in the clouds". The film is not autobiographical, but it is authentic. It shows us three days in the life of a photographer who raises her child on her own. A life fragmented between responsibilities, both personal and professional. Helke Sander was all too familiar with the situation she describes. In 1965, when her marriage to Finn writer Markku Lahtela came to an end, she abandoned Finland, where she was theatre and television director, and returned with her six-year-old son, Silvo, to Germany, where she tried to make a fresh start. This, her first long feature film, includes all the elements that later came to define her work: Daily routine and political discourse, a reality described to precision and the utopia of non-alienated work. Although her viewpoint is overtly feminist, Helke Sander's work cannot be facilely placed "in the category of female film". The peaceful scenes, the long exploratory journeys in *Redupers* reveal her melancholic poetry as well as the signs of the times. And although this

Born in 1937 in Berlin Helke Sander, pioneer and protagonist of the feminist movement, left her mark on her era as well as on cinema with her work. Her prize-winning oeuvre focuses on the contradictions between political conscience and personal action. She studied at the Ida Ehre School of Dramatic Arts in Hamburg (1957-1958). In 1959 she married the Finnish writer Markku Lahtela and had a son, Silvo. In Finland she worked both as a theatre and television director. From 1966 to 1969 she studied at the German Academy of Film & Television in Berlin. In 1968 she and a group of other women founded the Action Committee on the Liberation of Women. She fought for the abolition of paragraph 218 (prohibiting abortion). In fact, she was arrested for filming a protest rally in favour of the abolition of this paragraph and had her material confiscated. Acting in her defence were Otto Schilly and Alexander Kluge, and her case reached as far as German parliament. In 1973 Sander and her

Σίλι και Αλεξάντερ Κλούγκε, η υπόθεση έφτασε μέχρι και το γερμανικό κοινοβούλιο. Το 1973 ίδρυσε με τη σκηνοθέτιδα Κλάουντια φον Άλεμαν το Α΄ Διεθνές Φεστιβάλ για Ταινίες Γυναικών στο Βερολίνο και το 1974 το περιοδικό *Frauen und Film*, του οποίου υπήρξε εκδότρια και συντάκτρια μέχρι το 1982. Το 1985 εκλέχθηκε μέλος της Ακαδημίας των Τεχνών του Βερολίνου, από όπου αποχώρησε το 1989. Την ίδια χρονιά ίδρυσε μαζί με άλλους το Ινστιτούτο Κινηματογράφου – Τηλεόρασης της Βρέμης, του οποίου υπήρξε και συνδιευθύντρια μέχρι το 1993. Η Χέλκε Ζάντερ διετέλεσε επίσης καθηγήτρια στην Ανώτατη Σχολή Εικαστικών Τεχνών του Αμβούργου, ενώ ανέπτυξε και σημαντική συγγραφική δραστηριότητα.
Έργα της, μεταξύ άλλων, *Οι ιστορίες των τριών κυριών Κ.*, *Ω, Λούση* (νουβέλα), *Ελευθερωτές και Ελευθερωμένοι. Πόλεμος. Βιασμοί. Παιδιά* (το βιβλίο της ομώνυμης ταινίας, γραμμένο από κοινού με την ιστορικό Μπάρμπαρα Γιορ).

Το φθινόπωρο του 1966 άρχισε να λειτουργεί η Γερμανική Ακαδημία Κινηματογράφου και Τηλεόρασης του Βερολίνου (DFFB). Από τις 850 αιτήσεις είχαν επιλεγεί 32 άνδρες και τρεις γυναίκες. Η Χέλκε Ζάντερ ήταν μία από τις τρεις. Ο διευθυντής Έρβιν Λάιζερ είχε τις αμφιβολίες του: τη ρώτησε αν είναι σε θέση να ανταποκριθεί – ως γυναίκα και μητέρα που ανατρέφει μόνη το παιδί της… «Πράγματι ήταν εξαντλητικό», θυμάται η Ζάντερ. «Να δουλεύεις –έκανα τότε μεταφράσεις από τα φινλανδικά–, να σπουδάζεις και να μεγαλώνεις ένα παιδί· έπρεπε αναγκαστικά να οργανώνεις πάρα πολύ καλά την κάθε μέρα σου.»
Η DFFB υπήρξε οχυρό του κινήματος του '68. Οι σπουδαστές έβλεπαν τον κινηματογράφο ως μέσο διαφώτισης, ως μέσο αφύπνισης πολιτικών συνειδήσεων. Στην πρώτη δουλειά της Ζάντερ, την ταινία μικρού μήκους *Subjectitude*, υπεύθυνος για τον ήχο ήταν ο Χόλγκερ Μάινς, το πρώτο μέλος της RAF που πέθανε το 1974 από απεργία πείνας κατά την προφυλάκισή του.
Η Χέλκε Ζάντερ δεν παρασύρθηκε ποτέ από τον επαναστατικό ρομαντισμό της εξωκοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης, που ανθούσε εκείνη την εποχή, και κράτησε διαφοροποιημένη στάση απέναντι στις πρακτικές της σοσιαλιστικής φοιτητικής ένωσης, αν και έβρισκε πολλά σωστά στα επιχειρήματά της: «Σε πίεζαν κανονικά: Αν δεν είσαι μαζί μας, τότε είσαι εναντίον μας. Κι αυτό ήταν κάτι που γνώριζα καλά και δεν το ήθελα πια».
Η κεντρική διαπίστωση στη δεύτερη μεγάλου μήκους ταινίας της, *Ο υποκειμενικός παράγοντας*, είναι: «Υπάρχουν πολλά στο Αληθές που δεν είναι αλήθεια». Αυτό όμως δεν εμπόδισε τη Χέλκε Ζάντερ να δραστηριοποιηθεί.
Μέσα στο γενικό κλίμα ενός νέου ξεκινήματος για την κοινωνία, έγινε ένα από τα ιδρυτικά μέλη του γυναικείου κινήματος στη Γερμανία και θεωρούσε πάντα τον κινηματογράφο και ως στρατευμένη τέχνη.
Όσο εντυπωσιακή κι αν είναι η φιλμογραφία της, πολλά είναι εκείνα που σχεδίαζε και δεν κατάφερε να υλοποιήσει, επειδή συνάντησε αντιδράσεις ή επειδή δεν βρήκε οικονομική υποστήριξη.
Στο χώρο του βιβλίου, δεν χρειάζεται να διαπραγματεύεσαι με τράπεζες, να ζητιανεύεις στα κανάλια ή να συμπληρώνεις αιτήσεις επιχορήγησης. Ως συγγραφέας η Χέλκε Ζάντερ είχε επιτυχία με το πρώτο της κιόλας βιβλίο *Die Geschichten der drei Damen K.* (Ιστορίες των τριών κυριών Κ.). Η εφημερίδα *Die Zeit* το χαρακτήρισε ως «το καλύτερο λογοτεχνικό ντεμπούτο της χρονιάς 1987». Οι κριτικοί το εγκωμίασαν, το αναγνωστικό κοινό το καταβρόχθισε, ενώ μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες. Για την αγγλική του έκδοση, η Φέη Ουέλντον έγραψε: «Εκπληκτικό βιβλίο. Δυνατό, ευκολοδιάβαστο, καίριο. Μια τονωτική ένεση στον νέο φεμινισμό – παρακαλώ κι άλλο!».

particular characteristic may remind us of Wim Wenders' early film, the montage of Sander's film and the voice-over commentary relates to Alexander Kluge's aesthetics. The German Academy of Cinema and Television of Berlin (DFFB) was founded in the autumn of 1966. Thirty-two men and three women were selected from 850 applicants. Helke Sander was one of the three women. The co-ordinator, Erwin Leiser, had his doubts: he asked her if she could handle the workload, being a single mother… "It was certainly exhausting", Sander remembers. "To work – I was translating into Finnish – to study and to raise a child. You had to organise your time efficiently".

The DFFB was a fortress for the 1968 students' movement. Students perceived cinema as a means of enlightenment, as a means of awakening political awareness. In her first work, a short entitled *Subjectitude*, Holger Meins, the first member of RAF to die in 1974 of hunger strike during his imprisonment, was in charge of the sound. Helke Sander was never carried away by the revolutionary romanticism of the extra-parliamentary opposition movement that was flourishing at the time. She maintained a distance from the practices of the socialist students' union, though she did agree with many of their positions: "They put pressure on you: If you are not with us, then you are against us. And this was something I knew only too well and didn't want any more of." In her second feature film, *The Subjective Factor*, the main point she makes is: "There are many things in Truth which are not truth". This, however, never prevented Helke Sander from playing an active role.

colleague, director Claudia von Alemann, founded the Ist International Festival for Women's Films in Berlin, and the journal *frauen und film* (Women and Cinema) in 1974; she served as editor-in-chief and writer until 1982. In 1985 she was elected a member of the Academy of Arts in Berlin, a post she later left in 1989. She co-founded the Institute of Cinema and Television of Bremen that same year and served as its co-director until 1993. Sander taught at the Hamburg School of Fine Arts, while also developing her skills as a writer. Her work as an author includes *The Three Women K.*, *Oh Lucy* (short story) and *Liberators Take Liberties. War. Rapes. Children* (the book which served as the basis of the film of the same title, which she co-authored with historian Barbara Johr).

Παρακαλώ κι άλλο, παρόλο που η υλοποίηση κάθε εγχειρήματος απαιτεί έναν αγώνα από την αρχή. Όλες οι ταινίες της Χέλκε Ζάντερ υλοποιήθηκαν σε πείσμα των δύσκολων συνθηκών, και αποτελούν πια αναπόσπαστο κομμάτι του γερμανικού κινηματογράφου – το συνολικό έργο της ζωή της έχει περάσει στη γερμανική ιστορία. Εκείνη όμως δεν έχει συμβιβαστεί. Και δεν είναι ούτε απογοητευμένη ούτε πικραμένη. Εξακολουθεί πάντα να βρίσκεται με τα πόδια στη γη και με το κεφάλι στα σύννεφα.

Μίκαελ Τέτεμπεργκ

Αποσπάσματα από το ομότιτλο άρθρο του Μίκαελ Τέτεμπεργκ, γερμανού συγγραφέα, κριτικού κινηματογράφου, επιμελητή, μεταξύ άλλων, της έκδοσης των έργων του Φασμπίντερ, συνεκδότη του λογοτεχνικού περιοδικού Text und Kritik.

Within the general atmosphere of a new beginning for society, she became one of the founders of the women's movement in Germany and always considered filmmaking as a political art.
However impressive her filmography may be, there are many projects that never left the drawing-board either due to the objections she encountered or for lack of financial support. In the world of letters you don't have to negotiate with banks, go begging to TV stations or fill in applications for subsidies. As a writer, Helke Sander's success came with her very first book, *Die Geschichten der drei Damen K.* (The Three Women K.). The newspaper *Die Zeit* described it as 'the best literary début of the year 1987'. Critics praised it and the public devoured it, while it was also translated into many different languages. On its English publication, Fay Weldon wrote: "Astonishing book. Dynamic, An easy read, timely. A stimulating shot on new feminism – more please!" Yes, more please, even though the achievement of every goal demands a struggle from the very onset. Every one of Helke Sander's films was completed in spite of harsh conditions, and they constitute an integral part of German cinema – indeed, her oeuvre has passed into the annals of German history. Yet, she never compromised. She is not disappointed or bitter. She continues to stand, with her feet on the earth and her head in the clouds.

Michael Töteberg

Extracts from the article of the same title of Michael Töteberg, German writer, film critic, editor, among others, of Fassbinder's works, co-editor of the literary journal Text und Kritik.

Η Χέλκε Ζάντερ θα δώσει διάλεξη στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, 19/5, ώρα 12:30.

Helke Sander will give a lecture at the Athens University, central building, Drakopoulou Auditorium, 19/5, 12:30.

ΤΣΑΚΙΣΤΕ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΑΓΩΓΩΝ / BREAK THE POWER OF THE MANIPULATORS

SUBJECTITUDE / SUBJECTITUDE
1966, 4΄ 19΄΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Gerd Conradt Ηθοποιοί / Cast: Barbara Lamers, Rüdige Minow, Wolfgang Sippel Παραγωγή / Production: DFFB (Γερμανική Ακαδημία Κινηματογράφου και Τηλεόρασης, Βερολίνο)

Η πρώτη ταινία της Χέλκε Ζάντερ. Τρεις ηθοποιοί σε μια στάση λεωφορείου. Η ταινία είναι γυρισμένη από τη σκοπιά των διαφόρων προσώπων.

Helke Sander's first film. Three actors sit at a bus stop. The film is shot from the respective viewpoints of the different characters.

ΣΙΛΒΟ / SILVO
1967, 11΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Gerd Conradt Συμμετέχουν / Cast: Silvo Lahtela, Hartmut Sander, φίλοι του γιου της Ζάντερ / friends of Sander's son Παραγωγή / Production: DFFB

Η καθημερινότητα του επτάχρονου τότε γιου της Ζάντερ.

The daily routine of Sander's seven-year-old son.

BRECHT DIE MACHT DER MANIPULATEURE / ΤΣΑΚΙΣΤΕ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΑΓΩΓΩΝ / BREAK THE POWER OF THE MANIPULATORS
Ντοκιμαντέρ / Documentary 1967/8, 48΄ Σενάριο – Παραγωγή / Screenplay – Production: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Skip Norman

Η διαπίστωση ότι οι δημοσιεύσεις των εφημερίδων απέχουν σημαντικά από την αντικειμενική πληροφόρηση, και ενδεχομένως εξυπηρετούν συγκεκριμένα συμφέροντα, αποτέλεσε ένα από τα φλέγοντα ζητήματα του φοιτητικού κινήματος του 1968. Η «εκστρατεία Springer» είχε κυρίως στόχο να αποδείξει ότι το εκτεταμένο δίκτυο εφημερίδων του δημοσιογραφικού συγκροτήματος Springer παρουσίαζε την επίσημη αμερικανική εκδοχή για τον πόλεμο στο Βιετνάμ και απέκλειε κάθε άλλη ερμηνεία των γεγονότων.
Όλα τα κείμενα της ταινίας είναι παρμένα αυτούσια από εφημερίδες του ομίλου Springer: από τη *Welt* και την *Bild*. Για τις διάφορες κινητοποιήσεις της ΑΡΟ (Εξωκοινοβουλευτική Αντιπολίτευση) έχει χρησιμοποιηθεί αυθεντικό υλικό, οι σκηνές με τους εκπροσώπους του επιχειρηματικού κόσμου είναι κατασκευασμένες.

The realisation that what is published in newspapers is not simply objective information, but serves various interests and may be used to manipulate people was one of the most important issues that the student movement of '68 was interested in. The principal aim of the "Springer Campaign" was to prove that the extensive Springer Press network was representing the official U.S. version of the Vietnam War and propagating this notion in its publications without giving column space to any other viewpoint. All the extracts used in the feature film are original quotations from Springer papers: *Die Welt*, and *Bild*. The scenes relating to the non-parliamentary opposition are based on archival material, while the scenes with representatives of the business world are manufactured.

EINE PRÄMIE FÜR IRENE / ΜΠΟΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΕΝΕ / A BONUS FOR IRENE
Ντοκιμαντέρ / Documentary 1971, 50΄ Σενάριο / Screenplay: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Christoph Roth Ηθοποιοί / Cast: Gundula Schroeder, Sarah Schumann, Helga Foster, κ.ά./*et al.* Παραγωγή / Production: F. Kramer, H. Sander

Η επαγγελματική και προσωπική ζωή της Ιρένε, μιας γυναίκας που μεγαλώνει μόνη δύο παιδιά. Η κάμερα παρακολούθησης, που οι γυναίκες καταστρέφουν στο τέλος της ταινίας, δεν υπήρχε ακόμη στην πραγματικότητα εκείνης της εποχής. Η ταινία είχε γυριστεί, μεταξύ άλλων, με σκοπό να ασκήσει κριτική στη «βερολινέζικη εργατική ταινία», που ασχολούνταν κατά κύριο λόγο με τις συγκρούσεις στον εργασιακό χώρο και επικεντρωνόταν στους άνδρες εργάτες.

The film portrays the domestic and working life of Irene, a single mother of two. The surveillance camera the women destroy at the end did not actually exist in those days. The film was also conceived as a sort of criticism of the "Berlin worker's film", which primarily followed conflicts in the workplace, and was above all concerned with the male worker.

REDUPERS / **REDUPERS**

ΑΠΑΡΧΗ ΚΑΘΕ ΤΡΟΜΟΥ Ο ΕΡΩΤΑΣ / **THE TROUBLE WITH LOVE**

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ, 1 / **REPORTS OF SECURITY GUARDS AND PATROL SERVICES, 1**

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ, 8 / **REPORTS OF SECURITY GUARDS AND PATROL SERVICES, 8**

ΛΑΙΜΑΡΓΙΑ; ΤΑΪΣΤΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ! / **GLUTTONY? – FEEDING!**

DIE ALLSEITIG REDUZIERTE PERSÖNLICHKEIT – REDUPERS / ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΠΟΨΗ – REDUPERS / THE ALL-AROUND REDUCED PERSONALITY – REDUPERS
1977, 95΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander
Φωτογραφία / Cinematography: Katia Forbert, Hille Sagel Ηθοποιοί / Cast: Helke Sander, Joachim Baumann, Frank Burckner κ.ά./*et al.*
Παραγωγή / Production: Basis-Film-Verleih Berlin, ZDF

Ο Λένιν, που απασχόλησε πολύ τη δυτικογερμανική Αριστερά στις δεκαετίες του 1960 και του '70, είχε γράψει ότι στο κομμουνιστικό καθεστώς κάθε νοικοκυρά πρέπει να ξέρει να χειρίζεται κρατικές υποθέσεις. Η ταινία θέτει το ερώτημα πότε ακριβώς πρέπει να γίνει αυτό μέσα στη φορτωμένη καθήκοντα καθημερινότητά της. Η πρωταγωνίστρια της ταινίας δεν είναι νοικοκυρά αλλά ελεύθερη επαγγελματίας φωτογράφος στο Δυτικό Βερολίνο. Έχει ένα παιδί, έναν σύντροφο και καλλιτεχνικές φιλοδοξίες. Κι αυτό σημαίνει ότι δουλεύει 16 ώρες την ημέρα. Ο τίτλος παρωδεί το σοσιαλιστικό ιδανικό της καθ' όλα ανεπτυγμένης προσωπικότητας και αποτελεί ειρωνικό σχόλιο στο ερώτημα γιατί οι γυναίκες σπάνια καταφέρνουν να διακριθούν.

Lenin, so avidly discussed by the West German Left in the '60s and '70s, wrote that under the Communist regime every housewife must learn to conduct state affairs. This film asks when exactly she should do so, considering the burden of her daily tasks. The main character is not a housewife, but a freelance photographer living in West Berlin instead. She has a child, a boyfriend and artistic ambitions, which means that she works a 16-hour day. The film satirises the socialist ideal of the all-round developed personality and composes a sardonic commentary on why women rarely succeed in distinguishing themselves.

DER SUBJEKTIVE FAKTOR / Ο ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ / THE SUBJECTIVE FACTOR
1980/81, 138΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander
Φωτογραφία / Cinematography: Martin Schäfer Μουσική / Music: Heiner Goebbels Ηθοποιοί / Cast: Angelika Rommel, Nikolaus Dutsch, Dominik Bender κ.ά. / *et al.*
Παραγωγή: H. Sander για λογαριασμό του ZDF

Ποιές ήταν οι απαρχές του γυναικείου κινήματος; Πώς ήταν η ζωή σε μια κομμούνα; Πώς διεξάγονταν οι συζητήσεις; Με αφετηρία αυτά τα ερωτήματα, η ταινία ανασυνθέτει από την οπτική του 1980 τα γεγονότα της περιόδου 1967-1970. Τι θα είχε συμβεί αν σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές συγκεκριμένοι άνθρωποι είχαν δράσει διαφορετικά ή και καθόλου; Ποια επίδραση έχει ο *υποκειμενικός παράγοντας*, δηλαδή οι πράξεις των μεμονωμένων ατόμων, στο σύνολο, στα ιστορικά γεγονότα; Το 1980 το ερώτημα αυτό προκαλούσε δυσαρέσκειες. Με το παράδειγμα της πρωταγωνίστριας Άννι, που ζει με το παιδί της σε κοινόβιο, η ταινία αφήνει να διαφανεί πώς ένα κίνημα που υπόσχεται ένα νέο ξεκίνημα μπορεί να πέσει στην παγίδα του δογματισμού.

Where does the women's movement originate? What was life like in a commune? How were discussions carried out? Beginning with these questions, the film reconstructs through the 1980 perspective the events that took place between 1967 and 1970. What would have happened if certain people had acted differently, or not at all, at given points in time? What influence do individuals, 'the subjective factor', actually have on the masses and on historical events? In 1980 this was a very unpopular question. Using the example of the protagonist, Anni, who lives with her child in a commune, the film implies that a movement promising a new beginning could fall into the trap of dogmatism.

DER BEGINN ALLER SCHRECKEN IST LIEBE / ΑΠΑΡΧΗ ΚΑΘΕ ΤΡΟΜΟΥ Ο ΕΡΩΤΑΣ / THE TROUBLE WITH LOVE
1983, 112΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander, Dörte Haak
Φωτογραφία / Cinematography: Martin Schäfer
Μουσική / Music: Heiner Goebbels
Ηθοποιοί / Cast: Helke Sander, Lou Castel, Rebecca Pauly κ.ά. / *et al.*
Παραγωγή / Production: Provobis, Helke Sander Filmproduktion, ZDF

Γίνεται μια γυναίκα να αγαπάει έναν άντρα χωρίς να απαρνιέται τον εαυτό της; Γίνεται δυο γυναίκες να αγαπούν τον ίδιον άντρα χωρίς να κατασπαράξει η μια την άλλη; Γίνεται ένας άντρας να αγαπάει δυο γυναίκες χωρίς να λέει ψέματα; Ποια είναι τα διλήμματα των οικογενειών και των φίλων των εμπλεκομένων; Ερωτήματα οδυνηρά και πάντα επίκαιρα.

How can a woman love a man without denying herself? Can two women love the same man without tearing each other apart? Can a man love two women without lying? What are the dilemmas of the families and friends of the parties involved? To this day these are recurring and often painful questions.

AUS BERICHTEN DER WACH- UND PATROUILLENDIENSTE, 1 / ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ, 1 / FROM THE REPORTS OF SECURITY GUARDS AND PATROL SERVICES, 1
1984, 11΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander
Φωτογραφία / Cinematography: Martin Gressmann
Ερμηνεύει η Silvia Klaas / Performed by Silvia Klaas Παραγωγή / Production: Helke Sander Filmproduktion

Μια μητέρα σκαρφαλώνει με δυο μικρά παιδιά πάνω σ' ένα γερανό και απειλεί να πηδήξει αν δεν της εξασφαλίσουν μέχρι το βράδυ ένα σπίτι που να μπορεί να το πληρώνει. Ταινία βασισμένη σε αληθινά γεγονότα.

A mother with her two small children climbs onto the arm of a construction crane and threatens to jump off if no affordable accommodation is made available to her before nightfall. The film is based on true events.

AUS BERICHTEN DER WACH- UND PATROUILLENDIENSTE, 5 / ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ, 5 / FROM THE REPORTS OF SECURITY GUARDS AND PATROL SERVICES, 5
1986, 10΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander
Φωτογραφία / Cinematography: Eberhard Geick
Ηθοποιοί / Cast: Nina Franoszek, Jochen Baumert, Dominique Horwitz
Παραγωγή / Production: Helke Sander Filmproduktion

Σε μια υπόγεια διάβαση, ένας άντρας γλιτώνει μια γυναίκα από βιασμό. Μετά τη βιάζει ο ίδιος. Ένας περαστικός προσφέρει στη γυναίκα τη βοήθειά του. Η αστυνομία συλλαμβάνει τον λάθος άνθρωπο. Η ταινία είναι μονοπλάνο και βασίζεται σε αληθινή ιστορία.

A man saves a woman from a rapist in a tunnel. He then rapes her himself. A passer-by comes to the aid of the woman. The police arrest the wrong man. The film is shot in one take and is based on a true story.

AUS BERICHTEN DER WACH- UND PATROUILLENDIENSTE, 8 / ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ, 8 / FROM THE REPORTS OF SECURITY GUARDS AND PATROL SERVICES, 8
1986, 5΄ 56΄΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander
Φωτογραφία / Cinematography: Martin Gressmann
Ηθοποιοί / Cast: Dinko Bogdanic, Burghart Klaußner
Παραγωγή / Production: Helke Sander Filmproduktion

Ένας πελάτης σε κατάστημα με πορσελάνες ζητάει επανειλημμένως μια απλή πληροφορία. Ταινία βασισμένη σε αληθινή ιστορία.

A customer in a china shop repeatedly demands a simple piece of information. The film is based on a true story.

VÖLLEREI? FÜTTERN! TEIL DES EPISODENFILMS "SIEBEN FRAUEN – SIEBEN SÜNDEN" / ΛΑΙΜΑΡΓΙΑ; ΤΑΪΣΤΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ! ΕΝΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ «ΕΠΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ – ΕΠΤΑ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΑ» / GLUTTONY? – FEEDING! ONE EPISODE FROM THE FILM "SEVEN WOMEN – SEVEN SINS"
1986, 13΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander, Dörte Haak
Φωτογραφία / Cinematography: Nurith Aviv Ηθοποιοί / Cast: Gabriela Herz, Michael Dick Παραγωγή / Production: Helke Sander Filmproduktion

Το γνωστό προπατορικό αμάρτημα σε νέα εκδοχή. Η Εύα έχει πράγματι διαπράξει αμάρτημα. Η περιέργειά της την κάνει άνθρωπο, ωστόσο η γενναιόδωρη χειρονομία της προσφοράς μετατρέπεται σε επιθυμία για καταναγκαστικό τάισμα άλλων...

A new take on original sin. Indeed, Eva did commit a sin. Her curiosity makes her human, but her generous gesture

ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΟΙ, I-2 / **LIBERATORS TAKE LIBERTIES, I-2**

ΧΩΡΙΟ / **VILLAGE**

ΚΑΤΑΜΕΣΙΣ ΣΤΟ MALESTREAM / **IN THE MIDST OF THE MALESTREAM**

of offering turns into a compulsion to feed others.

BEFREIER UND BEFREITE, I-2 / **ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΕΣ & ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΟΙ, I-2** / **LIBERATORS TAKE LIBERTIES, I-2**
Ντοκιμαντέρ / Documentary 1991/92, I: 90΄, 2: 102΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Hille Sagel Μουσική / Music: Wolfgang Hamm Παραγωγή / Production: Bremer Institut Film-Fernsehen, Helke Sander Filmproduktion, WDR

Η ταινία είναι καρπός πολυετούς επιστημονικής έρευνας για τους βιασμούς του 1945 στο Βερολίνο και σε άλλες γερμανικές περιοχές. Σε συνεργασία με την ιστορικό Μπάρμπαρα Γιορ, η Ζάντερ ερεύνησε εθνικά και διεθνή αρχεία σε νοσοκομεία, διοικητικές υπηρεσίες, οργανισμούς υγείας και φαρμακοβιομηχανίες και πήρε συνεντεύξεις.
Στο πρώτο μέρος της ταινίας οι γυναίκες μιλάνε, πολλές από αυτές για πρώτη φορά στη ζωή τους, για τις εμπειρίες τους σχετικά με τους βιασμούς και τις αντιδράσεις των οικείων τους. Πρώην στρατιώτες, άνδρες και γυναίκες, του Κόκκινου Στρατού αφηγούνται όσα γνωρίζουν, όσα νομίζουν πως γνωρίζουν ή ό,τι έχουν ακούσει για τα γεγονότα.
Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στις συνέπειες. Ο λόγος δίνεται σε παιδιά που γεννήθηκαν από βιασμούς, ενώ διερευνάται και η αντιμετώπιση του φαινομένου από τις διάφορες υπηρεσίες και αρχές.
Το ομότιτλο βιβλίο, που είχε κυκλοφορήσει αρχικά από τις εκδόσεις Kunstmann Verlag, επανεκδόθηκε το 2005 από τον εκδοτικό οίκο Fischer TB.

The film is the result of many years of scientific research into rape in Berlin and several other places in Germany in 1945. Accompanied by historian Barbara Johr, Helke Sander spent years going through national and international archives, the records of hospitals, municipal district offices, various medical institutions, and pharmaceutical factories, as well as interviewing individuals. In the first part of the film the women – often for the first time in their lives – talk about their experience of rape and the reaction of their families. Former Red Army soldiers, male and female, relate what they know about these events, or what they think or have heard about them. The second part focuses on the consequences. The children born of these events are given voice, while the film examines the way the institutions dealt with this phenomenon. The book, which was first published under the same title by Kunstmann Verlag publications, was re-released in 2005 by Fischer TB.

MUTTERTIER – MUTTERMENSCH / **ΜΑΝΑ ΖΩΟ – ΜΑΝΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ** / **MOTHER BEAST – MOTHER HUMAN**
Τηλεοπτικό δοκίμιο / TV essay 1998, 63΄
Σενάριο – Παραγωγή / Screenplay – Production: H. Sander Φωτογραφία / Cinematography: Philipp Pfeiffer, Patrick Orth Ηθοποιοί / Cast: Claudia Richarz, Elisabeth Badinter, Marie Marcks, κ.ά./*et al.*, Λούσι η / as "Lucy" H. Sander

Η Λούσι, το πιθηκοειδές πλάσμα, η αφρικανή πρόγονός μας, ισχυρίζεται πως οι πρώτοι άνθρωποι ήταν μητέρες: Η μητέρα έφτιαξε μια φωλιά για να προστατέψει το μικρό της. Έτσι εφηύρε το σπίτι. Με τη φωνή της διαπερνούσε την πυκνή βλάστηση για να διατηρήσει την επαφή με το μικρό της. Έτσι επινόησε την ομιλία. Γυναίκες που αντιμετώπιζαν παρόμοια προβλήματα βοηθούσαν η μία την άλλη: στον τοκετό, στο θηλασμό, στη φροντίδα των μικρών. Έτσι επινόησαν τον πρώτο καταμερισμό εργασίας, θέτοντας τις βάσεις της ανθρωπότητας. Σήμερα η Λούσι ρωτάει τις μητέρες, κουνώντας το κεφάλι της: «Τι στο καλό έχετε κάνει από τότε μέχρι σήμερα;»

Lucy, an ape-like creature, our African ancestor, claims that the first human beings were mothers: It was a mother that built a nest to protect her young. Thus she invented the house. Her voice resounded through the dense vegetation to keep contact with her child. Thus she invented language. Women with similar problems helped each other in giving birth, in breast-feeding, in watching the children. Thus they invented the first division of labour, setting the fundaments of humanity. Today Lucy asks mothers, shaking her head: "What on earth have you achieved since?"

DORF / **ΧΩΡΙΟ** / **VILLAGE**
Ντοκιμαντέρ / Documentary 2001, 90΄
Σενάριο / Screenplay: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Roswitha Ziegler Μουσική / Music: Barbara Milde Ηθοποιοί / Cast: Κάτοικοι του χωριού Κόρτενμπεργκ Villagers of Kortenbeck Παραγωγή / Production: Helke Sander, mdr, NDR

Μια γυναίκα από την πόλη πηγαίνει να ζήσει σ' ένα χωριό που κατοικείται από τη λίθινη ακόμη εποχή και αναφέρεται για πρώτη φορά σε γραπτή πηγή τον 13ο αιώνα. Τι ψάχνει; Τι βρίσκει; Η ιστορία επιβιώνει σε αντικείμενα, αφηγήσεις, έθιμα. Σήμερα η τηλεόραση ορίζει νέους ρυθμούς, η πληθώρα των αγαθών του σουπερμάρκετ δημιουργεί νέες διατροφικές συνήθειες. Το χωριό εξακολουθεί, ίσως, να είναι μια συνεχής ανταλλαγή εμπειριών και καρπών της γης, η παλιά του όμως λειτουργία χάνεται.

A woman from the city moves to a village that has been inhabited since the Stone Age, and is first mentioned in a written source from the 13th century. What is she looking for? What does she find? That history survives in objects, stories, traditions. Today television dictates new rhythms and the excess of food in supermarkets creates new eating habits. The village may, perhaps, continue to function as an exchange of experiences and the yields of the earth, but its older functions are dying out.

MITTEN IM MALESTREAM. RICHTUNGSSTREITS IN DER NEUEN FRAUENBEWEGUNG / **ΚΑΤΑΜΕΣΙΣ ΣΤΟ MALESTREAM. ΔΙΑΜΑΧΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ** / **IN THE MIDST OF THE MALESTREAM. DISPUTES ON STRATEGY IN THE NEW WOMEN'S MOVEMENT**
Κινηματογραφικό δοκίμιο / Film essay 2005, 92΄ Σενάριο – Έρευνα – Παραγωγή / Screenplay – Research – Production: Helke Sander Φωτογραφία / Cinematography: Nurith Aviv, Eberhard Geick Συμμετέχουν / Cast: Halina Bendkowski, Gisela Erler, Peggi Liebisch, Johanna Mierendorff κ.ά/*et al.*

Πολλές γυναίκες θα ήθελαν να αποκτήσουν παιδιά. Εκείνο που δεν θέλουν είναι να «τιμωρηθούν» από την κοινωνία γι' αυτό. Επίσης δεν θέλουν να φέρουν παιδιά σε έναν ολοένα και πιο βίαιο κόσμο. Η προβληματική αυτή απασχόλησε το γυναικείο κίνημα στη Γερμανία πριν από 40 χρόνια. Σήμερα η συζήτηση αυτή έχει σχεδόν ξεχαστεί. Η κοινή γνώμη ασχολείται μόνο με τις συνέπειες –την άρνηση των γυναικών να τεκνοποιήσουν– συχνά μάλιστα χωρίς να ερωτώνται οι άμεσα ενδιαφερόμενες: οι γυναίκες.
Χρησιμοποιούνται ντοκουμέντα του γυναικείου κινήματος πριν από 40 χρόνια και αποσπάσματα μιας διήμερης συζήτησης με οκτώ γυναίκες για τις αρχές του σημερινού, νέου φεμινιστικού κινήματος.

Many women would like to have children. What they don't want is to be punished by society because they do. Nor do they wish to raise children in an increasingly aggressive world. This problem preoccupied the women's movement in Germany some 40 years ago. Today this discourse has almost been forgotten. The debate deals only with its consequences – women on birth strike – while often ignoring those it concerns most: women themselves. The film uses documentary material concerning the women movement 40 years ago, as well as extracts from a two-day discussion with eight women which focused on the early days of the new feminist movement.

HANNELORE MABRY – EIN PORTÄT **ΧΑΝΕΛΟΡΕ ΜΕΪΜΠΡΙ – ΕΝΑ ΠΟΡΤΡΕΤΟ** / **HANNELORE MABRY – A PORTRAIT**
2005, 32΄
Σενάριο – Έρευνα – Παραγωγή / Screenplay – Research – Production: H. Sander Φωτογραφία / Cinematography: Alfred Tichawsky Συμμετέχουν / Cast: Hannelore (Lorley) Mabry, Monika Brandmair, Solveig Senft

Έχει σχεδόν λησμονηθεί: η Χανελόρε Μέιμπρι (γεννν. 1930) υπήρξε υπέρμαχος των γυναικείων δικαιωμάτων, κοινωνιολόγος, ηθοποιός, γνωστή για την κριτική της στάση απέναντι στην Εκκλησία. Συνεργάστηκε με το «Φόρουμ γυναικών» για τη δημιουργία ενός φεμινιστικού κόμματος, όπου το παιδί θα βρισκόταν στο επίκεντρο κάθε πολιτικού προβληματισμού. Το γυναικείο κίνημα, που απαρτιζόταν από ολοένα και πιο νεαρά μέλη, συμμεριζόταν όλο και λιγότερο αυτή τη θεωρητική προσέγγιση.

Now almost forgotten: Hannelore Mabry (born in 1930) was a women's rights activist, sociologist, actress and vocal critic of the Church. She worked with the "Frauenforum" (Women's Forum) toward establishing a feminist party in which children would be central to all political considerations. The women's movement, which comprised younger and younger members, embraced this theoretical approach with decreasing fervour.

ΛΟΡΑ ΜΑΛΒΕΪ
Πολιτική-αισθητική πρωτοπορία
LAURA MALVEY
Political-aesthetic Innovation

Η Λόρα Μάλβεϊ γεννήθηκε στην Οξφόρδη τον Αύγουστο του 1941. Σπούδασε ιστορία στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και αργότερα έγινε κριτικός κινηματογράφου. Το 1975, το δοκίμιό της *Οπτική απόλαυση και αφηγηματικός κινηματογράφος* συνέβαλε στην καθιέρωση της φεμινιστικής φιλμικής θεωρίας ως γνωστικού πεδίου. Με τον πρώην σύζυγο της, επίσης γνωστό κριτικό και πειραματικό κινηματογραφιστή Πίτερ Γουόλεν, έκανε έξι ταινίες. *Τα Αινίγματα της Σφίγγας* είναι το πιο γνωστό. Είναι καθηγήτρια Κινηματογράφου και ΜΜΕ στο Πανεπιστήμιο του Μπιρμπέκ στο Λονδίνο. Το τελευταίο της βιβλίο έχει τίτλο *Θάνατος 24 καρέ το δευτερόλεπτο* (2006).

Η Λόρα Μάλβεϊ θα δώσει διάλεξη στο πολιτιστικό κέντρο Κωστής Παλαμάς του Πανεπιστημίου Αθηνών, 16/5, ώρα 12:30.

Laura Mulvey will give a lecture at the University of Athens, Kostis Palamas building, 16/5, 12:30.

Η γραφή της Μάλβεϊ, τόσο η θεωρητική όσο και η φιλμική, καθώς χρωματίζεται από την ελπίδα και αργότερα την απογοήτευση για το φεμινιστικό κίνημα, εξακολουθεί να γοητεύει και να προβληματίζει. Ήταν η πρώτη που αντέταξε στο στρουκτουραλισμό των Λακάν – Μετς μια φεμινιστική προοπτική, και στον πατριαρχικό αντι-οπτικοκεντρισμό τους το αίτημα μιας πρωτοποριακής κινηματογραφικής γραφής. Το φεμινιστικό της μανιφέστο είχε σαν απώτερο στόχο τη συγκρότηση μιας γυναικείας έκφρασης που θα αποτελούσε βήμα για την έκφραση των ριζοσπαστικών γυναικείων αιτημάτων. Το εγχείρημα του πλάνητα στο οποίο επιδίδεται η Μάλβεϊ αποτελεί ίσως και το πιο γοητευτικό στοιχείο του έργου της. Η ίδια απωθείται και έλκεται από την αναπαράσταση της εικόνας της γυναίκας. Στην περιπλάνησή της μας οδηγεί από τις ακραίες εικόνες υποβάθμισης του γυναικείου σώματος όπως αποδώθηκε απο τον Άλεν Τζοουνς έως την αποθεωτική έκφραση της φτωχιάς μεξικάνας μάνας στις φωτογραφίες της Μοντότι και την απεικόνιση της πάσχουσας μαύρης Παναγιάς στους πίνακες της Κάλο.
Το κινηματογραφικό της έργο προετοιμάζει το έδαφος για το καλλιτεχνικό εγχείρημα που, όπως γράφει η ίδια, στοχεύει στην «πολιτική-αισθητική πρωτοπορία στον κινηματογράφο όχι μόνο ως αντίστιξη». Το αίτημα αυτό εκφράστηκε από την κινηματογραφική δουλειά της Μάλβεϊ, σε συνεργασία με τον Πίτερ Γουόλεν, ενώ στην πιο πρόσφατη δουλειά της συνεργάστηκε με την Έμα Χέντιτς.

Μαρία Κομνηνού

Laura Mulvey's writing, both in her theoretical and her cinema work, is coloured first by hope and later by disappointment for the fate of the feminist movement and this renders her work both fascinating and thought provoking. She was the first to elaborate a feminist critique of the structuralism of Metz and Lacan and to contest their phalologocentism by proposing an avant-guard feminist film –making practice. Her feminist manifesto aimed at giving expression to the demands of a radicalized feminist movement. Her voyages and her itinerary as a modern flaneur constitute the most fascinating aspects of her oeuvre. She is both attracted and repulsed by the images of women in the world. She contrasts the extreme degradation of the feminine form as depicted by Allan Jones to the sublime expression of the poor Mexican mother in the photographs of Tina Modotti and the portrayal of the black suffering Virgin in the paintings of Frida Kahlo.
Her work in films prepares the ground for a project which in her own words aims at "political and aesthetic innovation in cinema not merely as juxtaposition». This was expressed in her films many of which were co-directed with Peter Wollen. In her recent work she has collaborated with visual artist Emma Heditch.

Maria Komninos

ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ / CRYSTAL GAZING
1982, 92΄
Σενάριο / Screenplay: Laura Mulvey, Peter Wollen Φωτογραφία / Cinematography: Diane Tammes Μοντάζ / Editing: Larry Sider Μουσική / Music: Lora Logic, Mike Altman Ηθοποιοί / Cast: Gavin Richards, Lora Logic, Mary Maddox

Η Λόρα Μάλβεϊ και ο Πίτερ Γουόλεν διασταυρώνουν τα βλέμματά τους στο ταμπλό της θατσερικής ύφεσης. Η ταινία περιγράφει τον κοινωνικό αντίκτυπο των πολιτικών της «σιδηράς κυρίας». Στην έμπνευσή τους οι καλλιτέχνες-κριτικοί είναι γκονταρικοί. Η ακινησία της εικόνας αλλά και οι περιστροφικές και κρυσταλλοειδής ματιές, τα μέσα της αποστασιοποίησης. Η ταινία μπορεί να πέσει λίγο βαριά για σπουδαστές της σημειωτικής και ψυχανάλυσης και γενικά της κριτικής, αφού ο βρόγχος του θανάτου σφίγγει και αφήνει ένα τηλεοπτικό σημείωμα για παρακαταθήκη. Η Μάλβεϊ κατηγορήθηκε ότι στην ταινία απουσιάζουν τα φεμινιστικά ερείσματα, ωστόσο η Λόρα Λότζικ και η Μέρι Μάντοξ υποδύονται θετικά πρόσωπα με γυναικείες ιδιότητες.

L. Mulvey's and P. Wollen's glances meet on the tableau of the Thatcher recession. The film describes the social impact of the Iron Lady policies. The artists-critics draw their inspiration from Godard. Still images and their revolving and crystalline approach make for a sense of detachment. The film may be slightly unpalatable for scholars of semiotics, psychoanalysis and critique in general, as the death grip tightens and leaves a televised message in trust. The film was criticised for not having enough of a feminist foothold, yet Lora Logic and Mary Maddox play positive characters with female virtues.

ΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ / VISUAL AND OTHER PLEASURES
2007, 20΄ Σενάριο – Μοντάζ / Screenplay – Editing: Laura Mulvey, Emma Hedditch

Στο βίντεο αυτό η Λόρα Μάλβεϊ ξαναδιαβάζει την πρωτοποριακή κριτική της για την χειραγώγηση της γυναικείας εικόνας σε σχέση με το σεξ και την επιθυμία από τον κινηματογράφο του Χόλιγουντ. Η επιστροφή μέσω της οπτικοποίησης προσθέτει άλλο ένα σημείο στο σώμα της κριτικής που ενέπνευσε η Μάλβεϊ. Σε συνεργασία με την εικαστική καλλιτέχνιδα Έμα Χέντιτς, διοργάνωσαν το οπτικοακουστικό «χάπενινγκ» στην γκαλερί Γουάιτσαπελ στο Λονδίνο, τον Ιούλιο του 2007. Φέτος έχουμε την τιμή να είναι προσκεκλημένη μας στο Φεστιβάλ η ίδια η Λόρα Μάλβεϊ, η οποία επεξεργάστηκε εκ νέου το υλικό της και μας παρουσιάζει το μανιφέστο της με σάρκα και οστά.

In this video Laura Mulvey re-reads her seminal critique on the manner in which the female image was treated in relation to sex and carnal pleasure by Hollywood. A return to these trends through visualisation adds another point in the body of critique inspired by Mulvey. In collaboration with visual artist Emma Hedditch, they organised the event in the Whitechapel gallery in London in June 2007. We have the honour to present Laura Mulvey as guest of our festival. She has re-worked her material and presents it to us in person.

Laura Mulvey was born in Oxford ιn August, 1941. After studying history at Oxford University, she became a film critic. In 1975, her essay *Visual Pleasure and Narrative Cinema*, helped establish feminist film theory as a legitimate field of study. With her ex-husband, also a prominent critic and experimental filmmaker, Peter Wollen, she made six films, *Riddles of the Sphinx* being the most influential. She is currently working as a professor of film and media studies at Birbeck, Univesity of London. Mulvey's most recent book is entitled *Death 24x a Second: Stillness and the Moving Image* (2006).

ΓΙΟΥΝΤΙ ΑΛΟΝΙ
Η αλήθεια είναι χαραγμένη στην τέχνη
UDI ALONI
The Truth Is an Effect of Art

Γεννημένος στο Τελ Αβίβ το 1959, ο Γιούντι Αλόνι σπούδασε καλές τέχνες στο Ισραήλ και στο Ντίσελντορφ. Ζει και εργάζεται ως καλλιτέχνης στη Νέα Υόρκη από το 1995, όπου έχει επίσης δουλέψει με επιτυχία στη διαφήμιση. Ο Αλόνι αντιμετωπίζει τις ταινίες του ως συνέχεια του εικαστικού του έργου, στο οποίο περιλαμβάνεται το *Book of Sham* (1995) και η διαδραστική έκθεση *Re-U-Man* (Μουσείο Μετροπόλιταν, Νέα Υόρκη, 1996).

Η γραφή του ισραηλινού Γιούντι Αλόνι, έντυπη, κινηματογραφική ή εικαστική, επιμένει στην αναζήτηση ενός κοινού χώρου, ενός «συναρπαστικού» πεδίου συζήτησης και διαλόγου ανάμεσα στη θεολογία και την πολιτική. Σε όλες του τις δραστηριότητες, από τις πανεπιστημιακές διαλέξεις μέχρι τη συμμετοχή του σε συνέδρια και διαδηλώσεις, ο Γιούντι Αλόνι αποτελεί μια ισχυρή φωνή υπέρ της δικαιοσύνης, της ειρήνης, της αλληλεγγύης και της αγάπης ανάμεσα στο Ισραήλ και την Παλαιστίνη. Οι ταινίες και οι εικαστικές του παρεμβάσεις έχουν παρουσιαστεί σε μερικά από τα σημαντικότερα μουσεία και κινηματογραφικά φεστιβάλ ανά τον κόσμο, όπως το Μουσείο Μετροπόλιταν στη Νέα Υόρκη, το Μουσείο Ισραήλ στην Ιερουσαλήμ και τα διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου του Βερολίνου, του Τορόντο και του Μπουένος Άιρες. Τα τελευταία πέντε χρόνια ο Αλόνι έχει επικεντρωθεί στη δημιουργία ταινιών και τη συγγραφή. Στο βιβλίο του, *Gilgul Mechilot*, αλλά και στην ταινία του *Τοπικός άγγελος*, περιλαμβάνεται μέρος της αλληλογραφίας του με μερικούς από τους κορυφαίους φιλοσόφους της εποχής μας όπως ο Σλάβοϊ Ζίζεκ, ο Αλέν Μπαντιού, η Αβιτάλ Ρόνελ και η Τζούντιθ Μπάτλερ, οι οποίοι αναγνωρίζουν στο πρόσωπό του έναν μοναδικό και επαναστατικό στοχαστή.
Ο Αλέν Μπαντιού, στο άρθρο του με τίτλο «The Dimensions of Art», γράφει για την ταινία του Αλόνι *Συγχώρεση*: «Θέλω να επιμείνω στο εξής σημείο: εκείνο που μας λέει αυτή η ταινία, η Ιδέα της, δεν είναι σε καμία περίπτωση μια

The idiom of Israeli director, Udi Aloni, be it in print, cinema or the visual arts, is constantly in search of common ground, of an "exciting" platform of discourse and dialogue between theology and politics. In every one of his activities, from university lectures to conferences and demonstrations, Aloni represents a strong voice in the service of justice, peace, solidarity and love between Israel and Palestine. Both his films and his visual art projects have been displayed at some of the world's top museums, galleries, and film festivals, such as the Metropolitan Museum in New York, the Israel Museum in Jerusalem, and the international film festivals of Berlin, Toronto, and Buenos Aires. Over the past five years, Aloni has concentrated on making films and writing. His book *Gilgul Mechilot*, as well as in his feature film, *Local Angel*, include extracts from his correspondence with some of the most pre-eminent philosophers of our times, including Slavoj Zizek, Alain Badiou, Avital Ronell, and Judith Butler, who see in him a unique and revolutionary intellectual.
In his article "The Dimensions of Art" Alain Badiou says of Aloni's film *Forgiveness*: "I want to insist on the following point: what this film tells us, its Idea, is in no way a political thesis in the current sense of the term. The truth is inscribed,

Born in Tel Aviv in 1959, Udi Aloni studied art in Israel and Dusseldorf. He has lived and worked as an artist in New York since 1995, where he has also enjoyed a successful career in advertising. Aloni regards his films as a continuation of his work as a artist, which includes his project *The Book of Sham* (1995) and the interactive exhibition *Re-U-Man* (Metropolitan Museum, New York, 1996).

πολιτική θέση με την ευρύτερη έννοια του όρου. Εδώ η αλήθεια είναι χαραγμένη στην τέχνη. Η αλήθεια είναι αποτέλεσμα της τέχνης. Η ταινία δείχνει στο ίδιο πλάνο τι συμβαίνει, τι θα μπορούσε να συμβαίνει και τι θα έπρεπε να συμβαίνει. Αυτό που συμβαίνει: χωρισμός, πόλεμος και βία. Αυτό που θα μπορούσε να συμβαίνει: αμοιβαία αγάπη για τον τόπο ως οικουμενική και πανίσχυρη αξία, όπου ετερογενή στοιχεία συνδυάζονται σε μια άνευ προηγουμένου μελωδία (ο χορός και η μουσική στην ταινία του Αλόνι μιλούν εκ των έσω για τη μαρτυρία εκείνου που θα μπορούσε να υπάρχει). Και τέλος εκείνο που θα έπρεπε να συμβαίνει: μια νέα διακήρυξη που θα επέτρεπε ένα νέο ξεκίνημα, διακήρυξη που ανακεφαλαιώνει ο τίτλος της ταινίας: *Συγχώρεση*. Μόλις διατυπωθεί μέσα στην κίνηση του υπαρκτού, το προπατορικό αμάρτημα χάνει την ιστορική του ισχύ. Δεν υπάρχει πλέον λόγος να επαναληφθεί ο χωρισμός που έφτιαξαν τα ψέματα. Συνδυάζοντας τις δράσεις τους σε μια μη διαιρεμένη περιοχή, η εβραϊκή και η παλαιστινιακή οικουμενικότητα θα επιδράσουν ειρηνευτικά και δημιουργικά σε όλον τον κόσμο, αυτό που ο Μάο ονόμαζε 'μια πνευματική ατομική βόμβα'».

here, in art. The truth is an effect of art. The film shows in the same shot what is, what might have been, and what should be. What is: separation, war and violence. What might have been: shared love of place as a powerful universal value, combining heterogeneous elements in an unprecedented melody (music and dance, in Udi Aloni's film, speak from the interior of what is to attest for what might have been). And finally what should be: a new declaration that would allow to start again, and which the title of the film, *Forgiveness*, recapitulates. Once spoken within the movement of what exists, the original sin loses its historical power. There is no longer a need to repeat the separation created by lies. In combining their action on an undivided territory the Jewish and the Arab universality would have a pacifying and creative effect on the world – what Mao called 'a spiritual atomic bomb'."

ΤΟΠΙΚΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ / **LOCAL ANGEL**

Κατά / After Walter Benjamin & Gershom Shalom
Ντοκιμαντέρ / Documentary
ΗΠΑ / USA – Ισραήλ / Israel, 2002, Digital Beta, 70΄
Φωτογραφία / Cinematography: Amnon Zalait
Μουσική / Music: Tamir Muskat
Παραγωγή / Producers: Shimon Azulay, Udi Aloni
Συμπαραγωγή / Co-Production: Noga Communications – Channel 8, Israel

Η ταινία ασχολείται με τα βαθύτερα αίτια και τις σύγχρονες διαμάχες της αντιπαράθεσης Ισραηλινών και Παλαιστινίων και αποτελεί ταυτόχρονα μια βαθιά προσωπική οδύσσεια αναζήτησης, ένα σουρεαλιστικό έργο τέχνης που συνδυάζει την ποίηση με τη μουσική, εικόνες ομορφιάς μαζί και φρίκης. Αν και η ταινία φέρει τον υπότιτλο «Θεολογικά πολιτικά αποσπάσματα», επιχειρεί στο κλείσιμό της να συγκεράσει τα πολλά και διαφορετικά στοιχεία που την απαρτίζουν με τρόπους ίσως αναπάντεχους για τον θεατή.
Με αφορμή τον αντίκτυπο των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου και την καταστροφή του Διεθνούς Κέντρου Εμπορίου στη Νέα Υόρκη, του ναού του καπιταλισμού, ο Αλόνι επιστρέφει στο Ισραήλ για να αναμετρηθεί με τις έννοιες της «θυσίας» και του «ιερού» όπως αυτές αποδίδονται μέσα από την ιστορία ενός αρχαιότερου κτιρίου, του Ναού του Σολομώντος, ενός εβραϊκού μνημείου-ορόσημου, στα ερείπια του οποίου ορθώνεται σήμερα το Μουσουλμανικό Τέμενος του Βράχου.
Κεντρικό σημείο του ντοκιμαντέρ αποτελεί η προσπάθεια του Αλόνι να κατανοήσει το θεολογικό και πολιτικό υπόβαθρο που κληρονόμησε από τη μητέρα του, Σουλαμίτ Αλόνι, ιδρύτρια του Ισραηλινού Κινήματος για τα Δικαιώματα των Πολιτών και κορυφαία ακτιβίστρια υπέρ της ειρήνης. Η ταινία παρουσιάζει επίσης εκτεταμένες συζητήσεις με τη Χανάν Ασραβί, υπό πολλές έννοιες παλαιστίνια «αδελφή» της Σουλαμίτ Αλόνι, και τον τότε πρόεδρο Γιάσερ Αραφάτ, των οποίων οι απόψεις αναλύονται και μελετώνται περαιτέρω με τη βοήθεια παρατηρήσεων και σχολίων από τους κυριότερους προοδευτικούς παλαιστίνιους και ισραηλινούς διανοουμένους.

***Local Angel* is a documentary** about the root causes and present contradictions of the Palestinian-Israeli conflict, a deeply personal odyssey of discovery, and a surreal work of art combining poetry, music and images both beautiful and horrific. While its subtitle is "Theological Political Fragments", the film ends by tying its many elements together in unexpected ways. Moved by the Sept. 11 bombing of the World Trade Center, a temple of capitalism, Aloni returned to Israel to grapple with the concepts of "sacrifice" and "sacrosanct" as they are delivered through the history of a much more ancient edifice – the Temple Mount, a Jewish touchstone on which now sits the Muslim Dome of the Rock.

A central theme in the film is Aloni's own effort to understand the theological and political background he inherited from his mother, Shulamit Aloni, founder of the Israeli Civil Rights Movement and a leading peace activist. The film also shows wide-ranging discussions with Hanan Ashrawi – in many ways a Palestinian "sister" of Shulamit Aloni – and PLO Chairman Yasser Arafat, whose views are analysed and further examined by some of the most preeminent progressive Israeli and Palestinian scholars.

ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ / **FORGIVENESS**

ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ / **FORGIVENESS**
Ταινία μυθοπλασίας / Fiction Film
ΗΠΑ / USA – Ισραήλ / Israel, 2006, 35mm, 96΄
Σενάριο / Screenplay: Udi Aloni, Paul Hond
Φωτογραφία / Cinematography: Amnon Zalait
Μουσική / Music: Tamir Muskat
Ηθοποιοί / Cast: Itay Tiran, Clara Khoury, Moni Moshonov, Makram Khoury, Tamara Mansour, Michael Sarne, Ruba Blal, Idit Teperson, Omer Barnea
DAM Rappers: Tamer Nafar, Suhell Nafar, Mahmud Jreri
Παραγωγοί / Producers: David Silber, Lemore Syvan, Udi Aloni
Παραγωγή / Production: Metro Communications and Elevation Filmworks

Η πρώτη ταινία μυθοπλασίας του Αλόνι, ένα υβρίδιο της βαθιάς θεωρητικής του σκέψης περασμένο από το φίλτρο της αισθητικής του. Σταθμός στην καλλιτεχνική του εξέλιξη, που περιλαμβάνει τα έργα *Local Angel*, *Gilgul Mechilot*, *The Book of Sham*, *Innocent Criminals*, το διαδραστικό *Re-U-Man* και το ντοκιμαντέρ *Left*.
Η *Συγχώρεση* είναι ένα ψυχολογικό-πολιτικό θρίλερ με κεντρικό ήρωα τον Ντέιβιντ, έναν νεαρό Εβραίο της Αμερικής, ο οποίος εγκλωβίζεται ανάμεσα σε τρεις «πατέρες», δύο έθνη, δύο σαγηνευτικές γυναίκες και ένα μυστηριώδες φάντασμα. Κατατάσσεται στον Ισραηλινό στρατό και καταλήγει έγκλειστος σε ένα ψυχιατρικό ίδρυμα που έχει χτιστεί στα ερείπια ενός κατεστραμμένου από τους Ισραηλινούς παλαιστινιακού χωριού. Ο Muselmann, ένας από τους τροφίμους του ιδρύματος που έχει επιβιώσει του ολοκαυτώματος, θα επιχειρήσει να σώσει τον νεαρό από τη φριχτή μοίρα του, επικοινωνώντας με τα φαντάσματα των δολοφονημένων Παλαιστινίων. Είναι αληθινές οι φωνές; Θα καταφέρει ο Ντέιβιντ να σταματήσει την ατέρμονη επιστροφή και επανάληψη του παρελθόντος, ελέγχοντας ο ίδιος τη μοίρα του; Ή μήπως θα ανακαλύψει πως ό,τι κι αν πράξει, το πεπρωμένο του είναι ήδη γραμμένο στο παρελθόν;

Aloni's first fiction film, this is a hybrid of his profound theoretical thought and his artistic creativity on all matters concerning is audiovisual and artistic aesthetic. It is an evolutionary step in all of Aloni's work to date, which includes the art projects *Local Angel*, *Gilgul Mechilot*, *The Book of Sham* and *Innocent Criminals*, the *Re-U-Man* interactive project, and the documentary film *Left*.
Forgiveness is a psychological political thriller about David, a young American Jew who finds himself caught between three "fathers", two nations, two alluring women and a mysterious ghost. He enlists in the Israeli army and ends up committed to a mental institution built on the ruins of a Palestinian village. Muselmann, a Holocaust survivor and a fellow-patient, tries to save David from a terrible fate by communicating with the ghosts of the murdered Palestinian villagers. Are the voices real? Can David escape the cycle of the past returning and repeating itself by controlling his own destiny? Or will he find that, whatever he does, his fate has already been written in the past?

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΣΜΙΡ / **A FILM ABOUT KASHMIR**

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΣΜΙΡ / **A FILM ABOUT KASHMIR**
Ντοκιμαντέρ / Documentary, 2007, Digital Beta, 75΄
Ιδέα σεναρίου / Story: Udi Aloni
Φωτογραφία / Cinematography: Menachem Philip, A., Idan Or, Max Stahl, Irfan Manzoor
Παραγωγοί / Producers: R. Cohen, The Catalyst Project Japan, Udi Aloni, Altaf Khan
Παραγωγή / Production: Arik Bernstein (Alma Films), Sarah Kamens (Dig the Movie LLC)

Παρουσίαση οπτικοακουστικού υλικού και συζήτηση για το τελευταίο ντοκιμαντέρ του Γιούντι Αλόνι για το Κασμίρ.

A presentation and focus group discussion on Udi Aloni's latest film, a documentary about Kashmir.

ΚΟΡΥΦΑΙΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΟΥ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΥ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
MASTERS OF DUTCH EXPERIMENTAL CINEMA

Από τις αρχές τις δεκαετίας του 1960 πολλοί νέοι ολλανδοί καλλιτέχνες από διάφορους χώρους ξεκίνησαν να πειραματίζονται με το φιλμ. Τη δεκαετία του '70 παρατηρείται ιδιαίτερη άνθηση, όταν πολλοί από τους κινηματογραφιστές που θεωρούνται πλέον κλασικοί, παρουσίασαν τα πρώτα δείγματα δουλειάς τους. Ο Φρανς Ζβάρτγες (γενν. 1927) είναι ο γνωστότερος όλων. Έχοντας σπουδάσει μουσική και ζωγραφική, ο Ζβάρτγες άρχισε να ασχολείται με τον κινηματογράφο το 1968. Ο *Θεατής* (1970) και οι *Ζωντανοί* (1971) αποτελούν δύο από τα σημαντικότερα έργα του, που χαρακτηρίζονται από τη δεξιοτεχνία του στην κάμερα και το μοντάζ. Ο Ζβάρτγες άρχισε να διδάσκει κινηματογράφο το 1971, εκπαιδεύοντας μια ολόκληρη γενιά πρωτοπόρων κινηματογραφιστών. Μεταξύ των πιο γνωστών είναι ο Πάουλ ντε Νόιγερ (γενν. 1943), που γύρισε την πρώτη του ταινία *Κινούμενες εικόνες* (1972) μαζί με τον Φρανς Ζβάρτγες και τον Ρουντ Μόνστερ (γενν. 1953). Γνωστός ως φωτογράφος, οι ταινίες του Νόιγερ – συχνά σε συνεργασία με τον γιο του– διερευνούν τα όρια μεταξύ φωτογραφίας, ανιμέισον, κινηματογράφου και οπτικών τεχνών. Το *Σε πρώτο πλάνο* (1989) των Πάουλ και Μένο ντε Νόιγερ αποτελεί ένα στοχασμό πάνω στη σχέση τους με τον κινηματογράφο και τη φωτογραφία. Ο Ρουντ Μόνστερ έχει γυρίσει μια σειρά ταινιών μικρού μήκους με θέμα τα τοπία και την κοινωνία – μια νέα θεώρηση του ολλανδικού τοπίου. Το *Κατά μήκος του δρόμου 5* (1986) έχει διάρκεια 6 λεπτά, όπως οι περισσότερες από τις ταινίες του με εξαίρεση το *The Great Magician* (2005), ένα ντοκιμαντέρ 83 λεπτών με θέμα τον Φρανς Ζβάρτγες. Η Μπάρμπαρα Μέτερ (γενν. 1939) σπούδασε στην Ακαδημία Κινηματογράφου του Άμστερνταμ, και παρόλο που απέκτησε κλασική κινηματογραφική παιδεία και δεν υπήρξε μαθήτρια του Ζβάρτγες, τόσο το έργο του, όσο και εκείνο των βρετανών πρωτοπόρων κινηματογραφιστών Πίτερ Γκιντάλ και Μάλκολμ Λε Γκρις, την έκανε να συνειδητοποιήσει τις δυνατότητες του φιλμ ως μέσου. Η περιέργειά της σχετικά με ανάλογες εξελίξεις στο εξωτερικό την οδήγησε στην ίδρυση του Electric Cinema μαζί με

Many young Dutch artists from different disciplines were actively experimenting with film from the early 1960s and continue to do so today. There was a real boom in the 70s, when some of the filmmakers that are now considered "masters" of Dutch experimental cinema created some of their first works. Frans Zwartjes (born 1927) is probably the most famous and influential of them. Educated as a musician and a painter, Zwartjes made his first films in 1968. *Spectator* (1970) and *Living* (1971) are among his most seminal works, characterised by his fascination for the female subject, and virtuoso camera work and editing. Zwartjes began teaching film-making in 1971 and educated an entire "school" of experimental filmmakers. Among the best-known are Paul de Nooijer (1943), who made his debut film *Moving Stills* (1972) together with Zwartjes, and Ruud Monster (1953). Paul de Nooijer, who later worked with his son Menno de Nooijer (1967), has earned widespread acclaim as a photographer and his films often challenge the borders between photography, animation, film and visual art. In *At One View* (1989) Paul and Menno de Nooijer reflect on their relationship to cinema and to photography. Ruud Monster has created an extensive series of short films that focus on landscapes and society, developing a new perception of the Dutch landscape. *Along the Road 5* (1986) is only six minutes long, like most of his films, with the exception of *The Great Magician* (2005), an 83-minute documentary on Frans Zwartjes, where he depicts Zwartjes as a driven, stubborn artist who comments on the world around him and on the art of film making with a great sense of humour. Barbara Meter (1939) studied at the Amsterdam Film Academy and although she had a rather tra-

τον Ματέιν Σέιπ και άλλους κινηματογραφιστές. Για μια περίοδο πέντε χρόνων στις αρχές της δεκαετίας του '70 το Electric Cinema αποτέλεσε σημείο αναφοράς για πλήθος κινηματογραφιστών, προβάλλοντας το έργο ολλανδών καλλιτεχνών, αλλά και των Κουρτ Κρεν, VALIE EXPORT, Πέτερ Κουμπέλκα, Μάλκολμ Λε Γκρις κ.ά. Η Μέτερ πάντοτε γοητευόταν από την υλικότητα του φιλμ, παρόλο που μερικές από τις ταινίες της χαρακτηρίζονται από παρατηρήσεις ακριβείας ή ακόμα και αφήγηση. Στο ίδιο πνεύμα της υλικότητας του φιλμ και του στρουκτουραλιστικού κινηματογράφου, ο Ματέιν Σέιπ (γενν. 1940) με την ταινία του *Ανοησίες* (1972) αποτελεί ίσως το πιο ακραίο παράδειγμα. Η ταινία αυτή συντέθηκε σαν ημερολόγιο: ο κινηματογραφιστής αποφάσισε να δημιουργεί καθημερινά από λίγα μέτρα φιλμ. Τοποθετώντας αντικείμενα πάνω στη λωρίδα φιλμ συνθέτει μια γοητευτική ταινία. Στο *Μην ξεχάσεις* (1978), ο Ματέις Μπλονκ (γενν. 1952) εξερευνά το πρότυπο του κινηματογράφου χρησιμοποιώντας μεγάλους χρόνους έκθεσης για να δημιουργήσει ένα αφηρημένο παιχνίδι φωτός και σκιάς. Ο εικαστικός Χένρι Πλατ (γενν. 1936), που ασχολείται με τον κινηματογράφο από το 1968 και μετά, εμπνεύστηκε πολλές από τις ταινίες του από αναμνήσεις του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα *Καπέλα του Δεύτερου Πολέμου* (1986), όπου παρουσιάζει την τελευταία μόδα στα καπέλα σε ένα εξωφρενικό πολεμικό σκηνικό. Στο *Άλλες σκέψεις 2* (1989) τον απασχολεί ιδιαίτερα η νοσταλγία και η αποσύνθεση. Το *Φορτίο* (1989) της Ρενέ Χάζεκαμπ (γενν. 1962) σηματοδοτεί μια νέα τάση στον πειραματικό ολλανδικό κινηματογράφο που εστιάζει στην καταγραφή του χορού, η οποία γίνεται φυσικά με πολλή φαντασία, μετατρέποντας συχνά τις ταινίες σε αυτόνομα έργα τέχνης.

Μάρκ-Πάουλ Μέγερ

ditional education in filmmaking and was not a student of Zwartjes', his work and the work of British experimental filmmakers like Peter Gidal and Malcolm LeGrice made her aware of the possibilities of the film medium. It made her curious about similar developments abroad, and together with Mattijn Seip and others, she was one of the initiators of Electric Cinema. For a period of about five years in the early 70s, this was a place where you could watch experimental films by Dutch filmmakers, but also by Kurt Kren, VALIE EXPORT, Peter Kubelka, Malcolm leGrice and many, many more. Barbara Meter always had a fascination for the materiality of film, although some of her films are characterised by meticulous observations or even narratives. A fact that has played an important part in her life and in some of her films, is that she is the daughter of German parents who fled the Nazi regime and met in Amsterdam. Speaking of a fascination for the materiality of film, or even of structuralist cinema, Mattijn Seip (1940) with his film *Rubbish* (1972) is probably one of the most extreme examples. The film was made like a diary: the filmmaker decided that every day he would produce a certain amount of footage. Found objects were literally spliced into the film strip, resulting in a visually fascinating film. In *Don't forget* (1978) Matthijs Blonk (1952) explores the cinematic model by using long exposures and creating an abstract play of light and dark. A master from yet another category is Henri Plaat (1936). As a visual artist he felt that he could not express all that he wanted in his paintings. He began making films in 1968 and a number of them consists of absurdist stories and images, often nourished by his memories of the absurdist Second World War. One characteristic example is *2nd War Hats* (1986), where the latest fashion in head-wear is shown in the absurdist setting of war. *Other Thoughts II* (1989) illustrates another theme in Plaat's work, that of nostalgia and decay. *Cargo* (1989) by René Hazekamp (1962) highlights a new development in Dutch experimental cinema that focuses on recording dance, done in such an imaginative way that each film stands as a work of art on its own.

Mark-Paul Meyer

Ο Μάρκ-Πάουλ Μέγερ έχει σπουδάσει Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ και Φωτογραφία στη Φωτογραφική Ακαδημία στην ίδια πόλη. Υπήρξε συντάκτης του κινηματογραφικού περιοδικού Skrien και σήμερα είναι επιμελητής του Ολλανδικού Μουσείου Κινηματογράφου, υπεύθυνος για τη συντήρηση και την αποκατάσταση ταινιών, για τον εμπλουτισμό της συλλογής και για ειδικά προγράμματα. Είναι επιμελητής της Μπιενάλε του Μουσείου και μέλος του διδακτικού προσωπικού μεταπτυχιακών σπουδών του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ (Τμήμα Preservation and Presentation of the Moving Image). Υπήρξε συνεκδότης του βιβλίου Restoration of Motion Picture Film (Οξφόρδη 2000). Έχει λάβει μέρος σε πολλές κινηματογραφικές και ψηφιακές παραγωγές τόσο ως συγγραφέας όσο και ως σκηνοθέτης.

Mark-Paul Meyer studied philosophy at the University of Amsterdam and photography at the Fotoacademie in the same city. He served as editor of the cinema magazine Skrien and is currently senior curator of the Nederlands Filmmuseum, responsible for film preservation, restoration, collection policy and special projects. He is a curator of the Filmmuseum Biennale and a staff member of the MA course Preservation and Presentation of the Moving Image at the University of Amsterdam. He was co-editor of the book Restoration of Motion Picture Film (Oxford 2000) and co-author of a number of DVD productions while he has written and directed several films and video's.

ΦΟΡΤΙΟ / CARGO

ΣΟΡΜΠΕ 3 / SORBET III

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΕΙΣ / DON'T FORGET

ΖΩΝΤΑΝΟΙ / LIVING

ΠΑΡΑΘΥΡΟΖΩΓΡΑΦΙΕΣ / WINDOW PAINTING

ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ, ΦΩΣ / BETWEEN THE LIGHT

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1 / PROGRAMME 1

ΘΕΑΤΗΣ / SPECTATOR
1970, 16mm, 11΄ Σκηνοθεσία / Direction: Frans Zwartjes

Η γνώριμη πλέον σχέση καλλιτέχνη και μοντέλου, θεατή και θεάματος. Ασφαλής πίσω από την κάμερα ο φωτογράφος προσπαθεί να αποσπάσει όσα περισσότερα μπορεί από το γυμνό του μοντέλο με τις προκλητικές βλεφαρίδες.

More of the same old story... The relationship between the artist and his model, the spectator and the spectacle. Safely hidden behind his camera, the photographer tries to absorb as much as possible from his exposed model with the ravishing eye lashes.

ΦΟΡΤΙΟ / CARGO
1989, 35mm, 9΄ Σκηνοθεσία / Direction: René Hazekamp

Χορός και εκφραστική κίνηση ενός άντρα υπό τους ήχους ενός νοσταλγικού ακορντεόν.

Dance and expressive movement of a man, accompanied by the nostalgic sound of an accordion.

ΣΟΡΜΠΕ 3 / SORBET III
1968, 16mm, 6΄ Σκηνοθεσία / Direction: Frans Zwartjes

Με φανερές αναφορές στον Νέο Αμερικανικό Κινηματογράφο, ένα οπτικό παιχνίδι ανάμεσα στη νευρωτική κίνηση της κάμερας και σε έναν εξίσου νευρωτικό άνδρα τραβεστί με εμμονή στις γρανίτες.

With obvious visual references to New American Cinema, this is an interplay between the neurotic movement of the camera and the equally neurotic movement of a transvestite with an obvious obsession for sorbet.

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΕΙΣ / DON'T FORGET 1978, 16mm, 5΄ Σκηνοθεσία / Direction: Matthijs Blonk

Ένα οπτικό παιχνίδι με συνεχόμενες κινούμενες εικόνες, ικανές όχι μόνο να δημιουργήσουν νέες αλλά και να τις διασώσουν από τη λήθη.

A visual game through consecutive moving images, that are not only able to compose new images, but also to rescue them from oblivion.

ΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ / MOVING STILLS
1972, 16mm, 7΄ Σκηνοθεσία / Direction: Paul & Menno De Nooijer

Αλλεπάλληλες εικόνες αποκομμένες και ταυτόχρονα άμεσα συνδεδεμένες μεταξύ τους, μας θυμίζουν την απαρχή του κινηματογράφου.

Successive still images that are independent yet at the same time intrinsically linked one other take us back to the earliest days of cinema.

ΑΝΟΗΣΙΕΣ / RUBBISH
1972, 16mm, 13΄ Σκηνοθεσία / Direction: Mattijn Seip

Το αντικείμενο του πόθου δεν είναι υποχρεωτικά πρόσωπο. Εδώ είναι το ίδιο το φιλμ. Η ταινία έχει τη μορφή ημερολόγιου: ο κινηματογραφιστής αποφάσισε να τραβάει κάθε μέρα μερικά μέτρα ταινίας. Έτσι τα αντικείμενα του πόθου βρέθηκαν μονταρισμένα στην ίδια λωρίδα φιλμ.

The object of desire isn't necessarily a person. Here, it is the film itself. This film is made like a diary: the filmmaker decided to shoot a certain amount of footage every day. The objects of desire were thus found spliced into the film strip.

ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ 5 / ALONG THE ROAD 5
1986, 16mm, 12΄
Σκηνοθεσία / Direction: Ruud Monster

Το πέμπτο μέρος ενός έργου που πραγματεύεται από εντελώς ασυνήθιστη σκοπιά γεγονότα του δρόμου.

Part 5 of a series of nine addressing events on the streets, seen from an entirely new angle.

ΖΩΝΤΑΝΟΙ / LIVING
1971, 16mm, 15΄ Σκηνοθεσία / Direction: Frans Zwartjes

Ο βιρτουόζος της κάμερας μας παραδίδει την πιο προσφιλή του δημιουργία, εξαιρετικά αφιερωμένη στο κοινό. Ο ευρυγώνιος φακός υπογραμμίζει την υποβλητική ατμόσφαιρα της αποξένωσης.

The film camera virtuoso Zwartjes presents his favourite film, for our eyes only. The wide angle lens underlines the evocative atmosphere of alienation.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2 / PROGRAMME 2

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΓΙΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΕΡΙΑ / SONG FOR FOUR HANDS
1970, 16mm, 3΄Σκηνοθεσία / Direction: Barbara Meter

Διάλογος ανάμεσα σε ένα ζευγάρι, με αλλεπάλληλες εναλλαγές των προσώπων, που εκφράζουν την αίσθηση της αμφίδρομης επικοινωνίας.

A conversation between a man and a woman, delivered through successive shifts from one face to another, expressing a sense of communication reciprocated.

ΠΑΡΑΘΥΡΟΖΩΓΡΑΦΙΕΣ / WINDOW PAINTING
1982, 16mm, 3΄ Σκηνοθεσία / Direction: Paul & Menno De Nooijer

Η ποπ αισθητική του '80 στην υπηρεσία της μπογιάς και του καθρέφτη, με δύο πολύχρωμους άντρες να εστιάζουν με εντυπωσιακό τρόπο στο χρώμα.

The '80s pop aesthetic is put at the service of paint and mirrors, with two multi-coloured men turning their attention on colour in a most impressive manner.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ / PENELOPE
1994, 16mm, 10΄
Σκηνοθεσία / Direction: Barbara Meter

Σκιές και αντανακλάσεις αντικειμένων και φύσης μας δηλώνουν πεισματικά ότι τα πράγματα δεν είναι όπως φαίνονται.

Shadows and reflections of objects and nature doggedly state that things are not what they appear to be.

ΚΑΠΕΛΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΟΛΕΜΟ / WORLD WAR II HATS
1986, 16mm, 3΄
Σκηνοθεσία / Direction: Henri Plaat

Μια σειρά από κεφάλια με εξωφρενικά, πολυτελή και εκκεντρικά καπέλα ξεπροβάλλουν κάτω από καπάκια υπονόμων. Πολλά ερωτήματα ανακύπτουν: μπορούν οι άντρες να ντύνονται σαν γυναίκες; είναι ασφαλές να βγαίνεις από τον υπόνομο;

A series of heads clad in absurd, sumptuous and eccentric hats peep out of manhole covers. So many questions emerge: can men dress like women? Is it safe to come out of the manhole?

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΑΜΑ ΤΗ ΑΦΙΞΕΙ / DEPARTURE ON ARRIVAL
1996, 16mm, 22΄
Σκηνοθεσία / Direction: Barbara Meter

Το ατέρμονο ταξίδι των ανθρώπων μέσα στο χρόνο και στην πόλη, δοσμένο σε διαφορετικές εποχές δημιουργώντας την αίσθηση της αχρονίας.

The never-ending journey of people through time and in the city, presented through different eras to create a sense of timelessness.

ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ / AT ONE VIEW
1989, 16mm, 22΄
Σκηνοθεσία / Direction: Paul & Menno De Nooijer

Πατέρας και γιος στο τζάκι, μια ταινία για τη σχέση φωτογραφίας και φιλμ αλλά και για την ταυτότητα.

Father and son sitting at the hearth. A film about the relationship between photography and film, and also about identity.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΤΟΣ ΧΡΟΝΟΥ / TRANSFORMATION BY HOLDING TIME 1976, 16mm, 3΄
Σκηνοθεσία / Direction: Paul & Menno De Nooijer

Παρατήρηση και εμπειρία στον φιλμικό χρόνο: φωτογραφίες πόλαροιντ θρυμματίζονται και ανασυνθέτονται κομμάτι κομμάτι σχηματίζοντας το ίδιο το αντικείμενο, που αναπαραστούσαν.

An observation (and experience) on time in film: Polaroid photos are fragmented and recomposed, bit by bit, with the original objects they depicted.

ΑΛΛΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ 2 / OTHER THOUGHTS II 1989, 16mm, 10΄
Σκηνοθεσία / Direction: Henri Plaat

Ασπρόμαυρες εικόνες γυρισμένες σε διάφορα μέρη του κόσμου επί πολλά χρόνια.

Black-and-white images shot in different parts of the world over the course of several years.

ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ, ΦΩΣ / BETWEEN THE LIGHT 1975, 16mm, 9΄
Σκηνοθεσία / Direction: Jacques Verbeek & Karin Wiertz

Κίνηση μέσω της εναλλαγής του φωτός σε ένα μοντέρνο περιβάλλον. Η ατμόσφαιρα αλλάζει διαρκώς, καθώς μια γυναίκα κινείται μέσα σε χρώματα και ήχους της δεκαετίας του '70.

Movement through light-play in a modern environment that constantly changes atmosphere, as a woman surrounds herself with the colours and sounds of the '70s.

ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

ΜΑΡΙΑ ΗΛΙΟΥ

ΑΛΙΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΒΟΥΒΟΥΛΑ ΣΚΟΥΡΑ

ELENI ALEXANDRAKI

MARIA ILIOU

ALIDA DIMITRIOU

VOUVOULA SKOURA

Η ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ / **THE WOMAN WHO MISSED HOME**

Η ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ / **THE WOMAN WHO MISSED HOME**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ / **ALEXANDRIA**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ / **ALEXANDRIA**

ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ / ELENI ALEXANDRAKI

Η Ελένη Αλεξανδράκη γεννήθηκε το 1957 στην Αθήνα. Σπούδασε κινηματογράφο στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris I) και στο National Film and TV School της Αγγλίας. Έχει σκηνοθετήσει μικρού μήκους ταινίες και ντοκιμαντέρ και τρεις μεγάλου μήκους. Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία της, *Σταγόνα στον ωκεανό*, προβλήθηκε στο Φόρουμ του Φεστιβάλ Βερολίνου το 1996, όπου βραβεύτηκε με το Mionetto Film Award, και ταξίδεψε σε πολλά διεθνή φεστιβάλ. Με βραβεία έχει τιμηθεί και η πρωταγωνίστρια της ταινίας Αμαλία Μουτούση.

Eleni Alexandraki was born in Athens in 1957. She studied film at Sorbonne in Paris and at the National Film and Television School in London. She has directed several short fiction and documentary films as well as three features. Her first feature *A Drop in the Ocean* was presented at the Forum of the Berlin Film Festival in 1996, where it received the Mionneto Film Award, while it travelled to many festivals around the world, where the leading actress, Amalia Moutoussi, won several awards.

ΜΑΡΙΑ ΗΛΙΟΥ / MARIA ILIOU

Η Μαρία Ηλιού γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Σπούδασε Λογοτεχνία και Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο της Πάδοβας και Σκηνοθεσία στη Σχολή Σταυράκου και στη Σχολή Ipotesi Cinema του E. Olmi. Ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές στη Ρώμη με υποτροφία του ιταλικού κράτους. Εργάστηκε σαν βοηθός σκηνοθέτη σε πολλές ταινίες μεγάλου μήκους στην Ιταλία. Τα τελευταία χρόνια εργάζεται στην Ελλάδα σαν σκηνοθέτις, σεναριογράφος και παραγωγός. Το 1996 τιμήθηκε με τρία βραβεία για την ταινία της *Τρεις εποχές*, στο 37ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

Maria Iliou was born in Athens in 1960. She studied literature and philosophy at the University of Padua. She studied directing at the Stavrakos Film School as well as at the Ipotesi Cinema School of E. Olmi. She did her postgraduate studies in Rome on a scholarship from the Italian state. She worked as an assistant director on many films in Italy. She has recently worked as a director, scriptwriter and producer in Greece. Her film *Three Seasons* received three separate awards at the at the 37th Thessaloniki International Film in 1996.

Η ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ / THE WOMAN WHO MISSED HOME

2005, 35mm, 82΄
Σενάριο / Screenplay: Ελένη Αλεξανδράκη / Eleni Alexandraki
Φωτογραφία / Cinematography: Βασίλης Καψούρος, Χρήστος Ασημακόπουλος / Vassilis Kapsouros, Christos Assimakopoulos
Μοντάζ / Editing: Τάκης Γιαννόπουλος / Takis Yannopoulos
Μουσική / Music: Νίκος Παπάζογλου / Nikos Papazoglou
Ηθοποιοί / Cast: Όλια Λαζαρίδου, Γιώργος Τσούλαρης, Σπύρος Σταυρινίδης κ.ά. / Olia Lazaridou, Yorgos Tsoularis, Spyros Stavrinidis *et al.*
Παραγωγή / Producer: Ελένη Αλεξανδράκη / Eleni Alexandraki

Η Άννα, μια παντρεμένη γυναίκα, το σκάει από το νησί όπου ζει με τον αρκετά μεγαλύτερο άνδρα της, για να επιστρέψει στο απέναντι νησί, την ιδιαίτερη πατρίδα της. Ένας νεαρός βοσκός, ο Μαθιός, τη βοηθάει να δραπετεύσει με μια μικρή βαρκούλα. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, που κρατάει μια νύχτα, ο Μαθιός, μυστικά ερωτευμένος μαζί της, ελπίζει πως θα μείνουνε για πάντα μαζί. Ένας λανθάνων ερωτισμός κρύβεται και στη δική της ψυχή, αλλά η πραγματική αιτία της φυγής της είναι η νοσταλγία για τον τόπο που γεννήθηκε. Οι σκηνές από το παρελθόν της μπερδεύονται με το παρόν, μεταμορφώνοντας αυτό το λιλιπούτειο ταξίδι σε ένα ταξίδι ζωής…

Anna, a married woman, runs away from the island where she lives with her aged husband, to return to her native land, the island across the sea. A young shepherd, Mathios, helps her escape on a small rowboat. During their overnight journey, Mathios, who is secretly in love with her, hopes that they will stay together forever. A latent desire lies within her soul too, but the real reason for her escape is nostalgia for her homeland. Scenes of Anna's past intermingle with the present, transforming this Lilliputian voyage into a life journey…

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ / ALEXANDRIA

2001, 35mm, 110΄ Σενάριο / Screenplay: Μαρία Ηλιού, Στέφεν Κλήρι / Maria Iliou, Stephen Cleary
Φωτογραφία / Cinematography: Γιάννης Δρακουλαράκος Μοντάζ / Editing: Γιώργος Τριανταφύλλου / Giorgos Triantafilou Μουσική / Music: Λουντοβίκο Έινοντι / Ludovico Einaudi Ηθοποιοί / Cast: Ζ-Π. Λορίτ, Κ. Πανονάκλ, Μ. Βαλέι, Άγγ. Αντωνόπουλος, Ειρ. Ιγγλέση / J-P. Lorit, C. Panonacle, M. Valley, Ang. Antonopoulos, Ir. Iglesi

Η ταινία αναφέρεται σε δύο Ελληνίδες, μητέρα και κόρη, που κάνουν ένα ταξίδι στην Αλεξάνδρεια. Η Νίνα ανακαλύπτει την πόλη της μητέρας της, συναντάει τον Γιουσρί που τη γοητεύει. Το ταξίδι τους μετατρέπεται σε ανάδυση στο παρελθόν όταν μαθαίνει πως η μητέρα της είχε ζήσει στη κοσμοπολίτικη Αλεξάνδρεια του 1950, νεαρή τότε, έναν μεγάλο έρωτα με τον γάλλο συγγραφέα Αλμπέρ Γιανόφσκι. Μητέρα και κόρη έρχονται κοντά για πρώτη φορά.

The film is about a mother and her daughter who travel to Alexandria. Nina discovers her mother's city and meets Yusri, who fascinates her. Their trips becomes a journey into the past when Nina finds out that her mother had a passionate romance as a young girl in Alexandria in the 1950s with the French writer Albert Janowski. Mother and daughter come close for the first time.

ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ / **BIRDS IN THE MIRE**

ΕΤΕΛ ΑΝΤΝΑΝ. ΕΞΟΡΙΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ / **ETEL ADNAN. WORDS IN EXILE**

ΕΤΕΛ ΑΝΤΝΑΝ. ΕΞΟΡΙΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ / **ETEL ADNAN. WORDS IN EXILE**

ΑΛΙΝΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ / ALIDA DIMITRIOU

Η Αλίντα Δημητρίου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1933 και σπούδασε Σκηνοθεσία στην Σχολή Σταυράκου. Παράλληλα με τη διοργάνωση κινηματογραφικών προβολών κατά την περίοδο 1970-1975, συμμετείχε σε σεμινάρια για την ταινία μικρού μήκους, και έγραψε και μετέφρασε άρθρα σε κινηματογραφικά περιοδικά. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Φιλμογραφία ταινιών μικρού μήκους (1939-1979)*, ενώ αργότερα, το 1992, εξέδωσε το *Λεξικό ταινιών μικρού μήκους*. Σκηνοθέτησε πάνω από 50 ντοκιμαντέρ. Φέτος απέσπασε το Βραβείο Κοινού στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ στη Θεσσαλονίκη για την ταινία *Πουλιά στο Βάλτο*.

Alida Dimitiou was born in Athens in 1933 and studied directing at the Stavrakou Film School. During the period between 1970-1975 she organised screenings, participated in seminars on short film, and wrote and translated articles for cinema magazines. She also wrote the book *Filmography of Short Films (1939-1979)* and in 1992 published the *Lexicon of Short Films*. She has directed over 50 documentaries. This year she received the Big Audience Prize at the Thessaloniki Documentary Festival for her feature *Birds in the Mire*.

ΠΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΒΑΛΤΟ
BIRDS IN THE MIRE

2007, 107΄ Σενάριο / Screenplay: Αλίντα Δημητρίου / Alida Dimitriou
Φωτογραφία / Cinematography: Αλέξης Γρίβας, Αφροδίτη Νικολαΐδου / Alexis Grivas, Afroditi Nikolaidou
Μοντάζ / Editing: Ηλέκτρα Βενάκη / Ilektra Venaki

Το ντοκιμαντέρ *Πουλιά στο Βάλτο* αποτίει φόρο τιμής στις γυναίκες της Αντίστασης. Από μαρτυρίες 40 γυναικών κατανοούμε τη σημαντική συμβολή τους στον αντιναζιστικό αγώνα. Όπως λέει η Δημητρίου, η ταινία αναφέρεται στη συμμετοχή και την προσφορά της γυναίκας καθώς και στις συνέπειες που υπέστη κατά την Αντίσταση και την περίοδο της Κατοχής 1941-1944. Στηρίζεται στις προφορικές μαρτυρίες των γυναικών που επέζησαν, με άξονα την ιστορική διαδρομή. Δεν εστιάζει όμως στην ιστορική περιγραφή αλλά στην αποκάλυψη –μέσα από μνήμες, βιώματα ή και ψυχολογικά τραύματα– μιας στάσης ζωής των γυναικών σε πράξεις που θεωρούμε ότι έχουν να κάνουν μόνο με τους άνδρες.

This documentary pays tribute to the women who fought in the Greek Resistance. The testimonies of 40 women help us understand the significant contribution they made to the anti-Nazi effort. As the director says: "… the film refers to the participation and contribution of women to the Greek resistance during the German Occupation of 1941-44, as well as to the consequences they suffered. It is based on oral testimonies of those women who survived and follows the historical sequence of events. However, the focus is not on a description of historical events, but rather the memories of these women and their emotional traumas – a stance towards situations that are usually attributed to men".

ΒΟΥΒΟΥΛΑ ΣΚΟΥΡΑ / VOUVOULA SKOURA

Η Βουβούλα Σκούρα γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε Γραφικές Τέχνες στα ΤΕΙ Αθηνών. Στη διάρκεια της δικτατορίας ζούσε και δούλευε στο Λονδίνο. Είναι ιδρυτικό μέλος του Κέντρου Εικαστικών Τεχνών Αθήνας. Ασχολήθηκε με πειραματικές μεικτές τεχνικές στη φωτογραφία, που τις εφάρμοσε τόσο στις εκτυπώσεις (βιβλία, αφίσες) όσο και στις ταινίες της. Τα έργα της σε φιλμ και βίντεο έχουν παρουσιαστεί σε περισσότερα από 50 φεστιβάλ σε διάφορες πόλεις ανά τον κόσμο. Η ταινίες της *Εσωτερική μετανάστευση* και *Σκωρία φωτός* βραβεύτηκαν με «Ειδική μνεία» στο Φεστιβάλ της Δράμας. Το βίντεο *Μαύρο φεγγάρι* απέσπασε το πρώτο βραβείο στο διαγωνισμό Video Art της Αθήνας το 1998. Η ταινία της *Ετελ Αντνάν. Εξόριστες λέξεις* βραβεύτηκε από το ΕΚΚ στο 10ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, το 2008.

Vouvoula Skoura was born in Thessaloniki. She studied graphic design at the Athens Technological Institute. During the seven-year dictatorship in Greece she lived and worked in London. She is a founding member of the Centre for Visual Arts in Athens. For years she has been involved in experimental multimedia photographic techniques. Her film and video projects have been presented in over 50 festivals around the world. Her films *Inner Migration* and *Skoria Fotos* received the jury's Special Mention at the Short Film Festival of Drama, Greece. The video *Black Moon* received top prize at the Athens Video Art Competition in 1998, while her documentary *Etel Adnan. Words in Exile* received the Greek Film Centre Award at the 10th Thessaloniki Documentary Festival in 2008.

ΕΤΕΛ ΑΝΤΝΑΝ. ΕΞΟΡΙΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ / ETEL ADNAN. WORDS IN EXILE

2007, 52΄
Σενάριο / Screenplay: Βουβούλα Σκούρα / Vouvoula Skoura
Κείμενα / Texts: Ετέλ Αντνάν, Φαουάζ Τραμπούλσι / Etel Adnan, Fawwaz Traboulsi
Απαγγελία / Recitation: Ελένη Βαροπούλου / Eleni Varopoulou

Ντοκιμαντέρ για την ποιήτρια και εικαστική καλλιτέχνιδα Ετέλ Αντνάν, γεννημένη στη Βηρυτό από μάνα Σμυρνιά και μουσουλμάνο πατέρα από την Συρία. Κοσμοπολίτισσα, αναθρεμμένη κυριολεκτικά μεταξύ Ανατολής και Δύσης, η Αντνάν σκιαγραφεί τις πολιτικές αντιθέσεις αλλά και τις ομοιότητες των πολιτισμών, τη ρευστότητα και την ομορφιά των γλωσσών. Η Σκούρα δομεί το πορτρέτο γύρω από την αλληλογραφία της Αντνάν με τον φίλο της καθηγητή Τραμπουλσί, στην οποία η ποιήτρια χαρτογραφεί τη θέση των γυναικών σε πόλεις-κλειδιά, όπως η Βηρυτός, το Παρίσι, η Βαρκελώνη, η Ρώμη. Στη Σκόπελο διαλογίζεται τη θάλασσα και πώς αυτή ενώνει τους πολιτισμούς.

Vouvoula Skoura's documentary is about Etel Adnan, a Beirut-born poet and artist, whose mother was from Smyma and her father was a Syrian Muslim. A truly cosmopolitan figure, raised literally between East and West, Adnan traces the political contrasts but also the similarities between the two cultures, the fluidity and the beauty of languages. Skoura builds the portrait around Adnan's correspondence with her friend, Professor Traboulsi, in which the poet charts the position of women in key cities such as Beirut, Paris, Barcelona and Rome. On the island of Skopelos she contemplates the sea and how it connects different civilisations.

ΑΝΤΟΥΑΝΕΤΤΑ ΑΓΓΕΛΙΔΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΦΗΚΑΣ

ΣΤΕΛΛΑ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΜΑΡΣΑ ΜΑΚΡΗ

ΠΕΠΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΙ
ΛΕΝΑ ΒΟΥΔΟΥΡΗ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΒΕΛΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΥΠΙΔΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΚΡΟΥΜΠΕΛΟΣ

ANTOUANETTA ANGELIDI

COSTAS SFIKAS

STELLA THEODORAKI

MARSA MAKRIS

PEPI REGOPOULOU

AND
LENA VOUDOURI, DESPINA KARVELA
GIORGOS KARIPIDIS
ALEXANDROS PAPAILIOU
THANASSIS SKROUBELOS

METAMORPHOSIS OFBY AA

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΟ 121280 RITUAL

ΑΝΤΟΥΑΝΕΤΤΑ ΑΓΓΕΛΙΔΗ / ANTOUANETTA ANGELIDI

Το φύλο. Κατασκευή και εμπειρία. Μέσα από μια συνεχή αμφισβήτηση και υπέρβαση των διπόλων – ζωή / θάνατος, ύπνος / ξύπνιος, σώμα / κόσμος, θηλυκό / αρσενικό, τρέλα / υγεία, κρυφό / φανερό, ιερό / ιερόσυλο. Μέσα από αντιστροφές.

Αντουανέττα Αγγελίδη

Τα δύο έργα που θα προβληθούν είναι νέες συνθέσεις της Αγγελίδη από δικό της υλικό που προϋπήρχε – στην πρώτη περίπτωση από τις μεγάλου μήκους ταινίες της, στη δεύτερη από ανέκδοτο υλικό του προσωπικού της αρχείου.

Gender. Construction and experience. Through the continuous questioning and transcendence of bipolarities – life / death, sleep / wakefulness, the body / the world, female / male, madness / health, hidden / revealed, sacred / sacrilegious. Through inversions.

Antouanetta Angelidi

The two films being screened are new compositions by Antionetta Angelidi based on pre-existing material. The first is based on her feature films and the second on unpublished material from her personal archive.

Η Αντουανέττα Αγγελίδη είναι σκηνοθέτις κινηματογράφου, με εικαστικό έργο. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1950. Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σκηνοθεσία και Μοντάζ στο Institut Des Hautes Études Cinématographiques (IDHEC) στο Παρίσι, και Θεωρία Κινηματογράφου στην École des Hautes Études en Sciences Sociales επίσης στο Παρίσι με τον Christian Metz. Έχει σκηνοθετήσει τέσσερις μεγάλου μήκους ταινίες μυθοπλασίας. Έχει διδάξει Κινηματογραφική Θεωρία στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Πάτρας, στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου. Έχει επίσης διδάξει Σκηνοθεσία στο Τμήμα Κινηματογράφου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου (EFA).

Antouanetta Angelidi is a film director and visual artist. She was born in Athens in 1950. She studied architecture at the National Engineering University in Athens; film direction and editing at the Institut des Hautes Études Cinématographiques (IDHEC) in Paris; and film theory at the École des Hautes Études en Sciences Sociales in Paris, where she was taught by Christian Metz. She has directed four full-length fiction films. She has taught film theory at the Department of Theatre Studies at the University of Patras; at the Department of History, Archaeology and Social Anthropology and the Department of Architecture at the University of Thessaly; and in the postgraduate programme of the Department of Social Anthropology and History at the Aegean University. She has also taught film direction in the Department of Cinema of Aristotle University of Thessaloniki. She is a member of the European Film Academy (EFA).

METAMORPHOSIS OFBY AA
1977, 1985, 1995, 2001 & 2007, 47΄

Το κινηματογραφικό αυτό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια, όσες είναι και οι ταινίες από τις οποίες προέρχονται τα κομμάτια του. Πρόκειται για μια πορεία διαμέσου των ταινιών, που ιχνηλατεί τις μεταμορφώσεις των ερωτημάτων περί φύλου και ταυτότητας της ίδιας της Αγγελίδη. Οι αναπαραστάσεις του γυναικείου σώματος και το σώμα της αναπαράστασης, μια γυναίκα που γεννά και πεθαίνει, μια γυναίκα που δεν αυτοκτονεί, η πολλαπλότητα της πραγματικότητας. Από την πολιτική της θεωρίας και της εικόνας, στη σωματική εμπειρία ως πηγή κάθε κατασκευής, για να επανέλθουμε στην προκρούστεια κοινωνική κατασκευή ως «το προς απέκδυση» και να φτάσουμε στην ανθρώπινη κατάσταση της ενοποιού θνητότητας. Η Αγγελίδη χρησιμοποιεί την ετερογένεια του κινηματογραφικού μέσου στα όριά του και ενισχύοντας την συνεχή ταλάντωση ανάμεσα στο μέσα και στο έξω παράγει το αίσθημα του ανοίκειου.
Το έργο παρουσιάστηκε στην έκθεση *Μεταμφιέσεις – θηλυκότητα, ανδροπρέπεια και άλλες βεβαιότητες* (6 Δεκ. 2006 - 4 Φεβρ. 2007, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη)

This cinematic essay consists of four chapters, one for each of her films, from which the material has been drawn. It is a journey through her films. A journey tracing the transformations of Angelidi's reflections on gender and identity: representations of the female body and the body of representation, a woman who gives birth and dies, a woman who does not commit suicide, the multiplicity of reality. From the politics of theory and image, to corporal experience at the root of construction, and then back to the suffocating social constructs to be thrown off like an unwanted dress, and ending up at the human condition of unifying mortality, Angelidi pushes the limits of cinematic diversity. Magnifying the continuous oscillation between the internal and the external, she creates a sense of unfamiliarity. The film participated in the exhibition *Masquerades – feminity, masculinity and other certainties*, (6 Dec. 2006 - 4 Febr. 2007, State Museum of Contemporary Art, Thessaloniki)

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΟ 121280 RITUAL
1980 & 2008, 15΄

Δώδεκα δωδεκάτου του ογδόντα *είναι η παραμονή της γέννησης του γιου μου, Πέτρου. Εγώ. Γυμνή. Για να ξορκίσω το φόβο μου, θέλησα να βυθιστώ στα μαύρα νερά, να προβάλω και να αγκαλιάσω την κοιλιά μου, σε μια ανάμνηση-λήθη του ότι το να πεθαίνεις γεννώντας είναι σαν να γεννιέσαι πεθαίνοντας. Την κάμερα κρατούσε ο Νίκος Σμαραγδής και στο τέλος μπαίνει στην εικόνα η κόρη μου. Ήταν ανάμεσα στις ταινίες μου* Idées fixes / Dies Irae *(1977) και* Τόπος *(1985), ανάμεσα στο 'μαντήλι μυρίζει μαμά και το τρώω' και στη 'γυναίκα που γεννά και πεθαίνει'. Το υλικό ξαναείδα για πρώτη φορά μετά από 28 χρόνια. Το Τελετουργικό 121280 Ritual είναι μια πρώτη επεξεργασία του. Ο διάλογος των δυο φωνών έγινε τώρα, από εμένα και την κόρη μου, Ρέα Βαλντέν, με την οποία συνεργάζομαι από το 1996.*

Αντουανέττα Αγγελίδη

Twelve twelve eighty is the eve of the birth of my son, Petros. Me. Naked. To exorcise my fear of death, I felt the desire to immerse myself in black water, to flaunt and cradle my belly, in a memory-oblivion that dying while giving birth is like being born by dying. The camera was held by Nikos Smaragdis and in the end, my (then) young daughter enters the frame. The shooting took place between my films Idées fixes / Dies Irae *(1977) and* Topos *(1985), between 'my hank smells of mummy and I like to chew on it' and 'a woman gives birth and dies'. I revisited the material for the first time after 28 years. Τελετουργικό 121280 Ritual is a tentative editing, a work still in progress. The two voices that are heard were written retrospectively by myself and my daughter, Rea Wallden, with whom I have worked since 1996.*

Antouanetta Angelidi

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ / **THE MODEL**

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ / **METAMORPHOSIS**

ΚΩΣΤΑΣ ΣΦΗΚΑΣ / COSTAS SFIKAS

Ο Κώστας Σφήκας γεννήθηκε στην Αθήνα το 1927. Απ' τα εφηβικά του χρόνια εργάστηκε ως ταχυδρομικός υπάλληλος και εμφανίζεται ως αυτοδίδακτος κινηματογραφιστής με το φιλμ *Εγκαίνια* το 1961. Ακολουθούν τα ντοκιμαντέρ *Αναμονή* (1962) και *Θηραϊκός όρθρος* (1968) – το δεύτερο σε συνεργασία με τον Σταύρο Τορνέ. Η αγωνία του Κώστα Σφήκα για ένα κινηματογράφο του διαλεκτικού υλισμού, με ρητές εικαστικές δηλώσεις, θα μετουσιωθεί στην ταινία *Μοντέλο* (βραβείο καλύτερης καλλιτεχνικής ταινίας στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 1974). Παρόμοιες διαθέσεις απαντώνται στα μεταγενέστερα έργα του *Μητροπόλεις* (1975), *Αλληγορία* (1986), *Το προφητικό πουλί των θλίψεων του Πάουλ Κλέε* (1995), *Προμηθεύς εναντιοδρομών* (1998) κ.ά.

Costas Sfikas was born in Athens in 1927. A postal service employee since his teens and a self-taught director, Sfikas debuted in 1961 with his short film *Inauguration*, followed by the documentaries *Wait* (1962) and *Dawn in Thera* (1968) – the latter was shot in collaboration with the director Stavros Tornes. Costas Sfikas' anxiety for a dialectical materialistic cinema with explicit artistic declarations was substantiated in his film *Model* (award for best artistic film at the 1974 Thessaloniki Film Festival). Similar approaches can be traced in his later films, *Metropoles* (1975), *Allegory* (1986), *Paul Klee's Prophetic Bird of Sorrows* (1995), *Prometheus Enantiodromon* (1998) etc.

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ / THE MODEL

1974, 35mm, 90΄

«Εφόσον, λοιπόν, ο καπιταλισμός δεν έχει ακόμα συντριβεί ως σύστημα, εγώ είμαι υποχρεωμένος να δείξω ένα φιλμ που υποβάλλει την ιδέα ότι αυτό το μοντέλο διαρκεί, υπάρχει ακόμα. Και δεν μπορώ να προβλέψω το τέλος του. Γι' αυτό, το πλάνο είναι ένα. Γιατί ο χρόνος έχει μια απόλυτη ενότητα, μια απόλυτη ροή. Είναι σαν μια εξίσωση που έχει έναν άγνωστο: το χρόνο. Κι ο χρόνος θα πάψει να υπάρχει απ' τη στιγμή που θα λυθεί η εξίσωση αυτή, όταν θα τελειώσει το μοντέλο. Όσο ρέει δεν μπορείς να το μετρήσεις...»

Κώστας Σφήκας
Σύγχρονος Κινηματογράφος, Οκτ.-Δεκ. 1974

Οι αεικίνητες σχέσεις της καπιταλιστικής παραγωγής ακινητοποιούνται προς στιγμήν και αναπαράγονται εξαρχής στο Μοντέλο. Οι ανθρώπινες φιγούρες αποκτούν ίδιο υλικό και ειδικό βάρος με τα παραγόμενα αντικείμενα και ο Κώστας Σφήκας δημιουργεί ένα από τα πιο τολμηρά εγχειρήματα στην ιστορία του παγκόσμιου κινηματογράφου: την καθαρή οπτικοποίηση της εμπορευματοποιημένης ζωής σ' ένα βιομηχανοποιημένο και σαφώς, μη πραγματικό χώρο. Η ταινία αποτελείται από ένα βουβό μονοπλάνο, το οποίο αποτελεί μια ιδιαίτερη έκφραση ρήξης με τα δεσμά της απεικονιστικής αυταπάτης και τη δημιουργία μιας νέας πραγματικότητας, η οποία θα πρέπει να ερμηνευθεί και να σχολιαστεί με βάση τους ισχύοντες –εδώ και έναν περίπου αιώνα– κανόνες της καπιταλιστικής αλλοτρίωσης.

"As, therefore, capitalism still hasn't been yet shattered as a system, I am obliged to show a film that submits the idea that this model lasts, still exists. And I cannot predict its end. That's why the film consists of one single shot. For the time has an absolute unit, an absolute flow. It is like an equation that has one unknown factor: time. And time will cease to exist, when this equation is solved, when the model doesn't exist anymore. As long as it exists, you can't just measure it..."

Costas Sfikas
Modern Cinema, Oct.-Dec. 1974

The perpetual relations of capitalistic production are immobilised to the moment and reproduced from the start in the *Model*. The human figures acquire the same material and special weight with the produced objects and Costas Sfikas creates one of the boldest undertakings in the history of world Cinema: the pure visualisation of commercialised life in an industrialised – and of course, not real – space. The film is constituted by a silent sequence-shot, which is a particular expression of rupture within the bonds of representational delusion and the creation of a new reality, which should be interpreted and commented, based on the contemporary – in the last century – rules of capitalistic alienation.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ / METAMORPHOSIS

2007, DigiBeta, 60΄
Σενάριο / Screenplay: Κώστας Σφήκας / Costas Sfikas
Φωτογραφία / Cinematography: Γιώργος Καρδαράς / George Kardaras
Μοντάζ / Editing: Κώστας Σφήκας / Costas Sfikas
Παραγωγή / Producer: Παναγιώτης Σασλίδης / Panayotis Saslidis

Ο πλασιέ Γκρέγκορ Σάμψα μεταμορφώνεται σ' ένα ερπετό από τα υλικά των εμπορευμάτων του. Η στοργή της οικογένειας, που χάνει τον κύριο πόρο ζωής, μεταβάλλεται σε μίσος.

Travelling salesman Gregor Samsa is turned into a reptile by the very materials he peddles. The love of his family, which loses its primary source of income, turns into hatred.

ΣΤΕΛΛΑ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ / STELLA THEODORAKI

Γεννήθηκε το 1957 στην Αθήνα, σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σκηνοθεσία στη Σχολή Σταυράκου, Κινηματογράφο και Φιλοσοφία της Τέχνης στη Σορβόνη, όπου και έκανε το διδακτορικό της με θέμα «Η πρωτοπορία στον κινηματογράφο της δεκαετίας του 1920 στη Γαλλία και τη Γερμανία». Έχει γράψει και επιμεληθεί πολλά κινηματογραφικά άρθρα, βιβλία και καταλόγους φεστιβάλ. Έχει διδάξει κινηματογράφο στο Πανεπιστήμιο του Ρεθύμνου (Τμήμα Θεατρολογίας – Μουσικολογίας), στην ΑΣΚΤ (Μεταπτυχιακό Τμήμα, Ψηφιακές μορφές τέχνης), και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Τμήμα Κινηματογράφου).

Born in Athens in 1957, Stella Theodoraki studied economics at the University of Athens, filmmaking at the Stavrakos Film School, and directing and art philosophy in Sorbonne, where she also completed her PhD on "Avant-garde Cinema of the '20s in France and Germany". She has written and edited numerous cinema articles, books and festival catalogues. She has taught film studies at the University of Rethymnon, Crete (Dept. of Theatre – Music Studies), at the Athens School of Fine Arts (Dept. of Postgraduate Studies on Digital Arts) and at the Aristotelian University of Thessaloniki (Dept. of Film Studies).

ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΣΤΟ ΠΟΛΛΑΠΛΟ / FROM THE UNIQUE TO THE MULTIPLE

1993, Ντοκιμαντέρ / Documentary, 16mm 82΄ – Video 64΄ Σενάριο / Screenplay: Στ. Θεοδωράκη, Ε. Μαχαίρα / St. Theodoraki, H. Machaira Φωτογραφία / Cinematography: Η. Κωσταντακόπουλος / E. Kostantakopoulos Μοντάζ / Editing: Α. Πεζάς / A. Pezas Μουσική / Music: Π. Κορέλης / P. Korelis Αφήγηση / Narration: Γ. Μιχαλακόπουλος / G. Michalakopoulos
Παραγωγή / Producer: Στ. Θεοδωράκη (για το ΥΠΠΟ) / St. Theodoraki (for the Greek Ministry of Culture)

Μοναδικές είναι οι στιγμές που χάνονται χωρίς να ξαναγυρίσουν. Η ροή του ποταμού, ο ήχος της βροχής, το χρώμα των βράχων, η πορεία του φωτός μέσα στη μέρα. Μοναδική είναι η προσπάθεια να αιχμαλωτίσει κανείς τη ροή να τη βάλει σ' ένα χρώμα, σ' έναν ήχο, σ' ένα σώμα. Να την κάνει τέχνη. Μοναδική είναι η ορμή για δημιουργία. Η αγωνία για την ύπαρξη. Η προσπάθεια να διατηρηθεί η στιγμή, ν' απλωθεί και να διαρκέσει. Στον 20ό αιώνα η μοναδική τάση για δημιουργία παραχωρεί τη θέση της στην παραγωγή. Στο προϊόν εν σειρά, στο πολλαπλό αντίγραφο, στο ομοίωμα. Οι ρυθμοί αλλάζουν. Ο κόσμος επιθυμεί να τον απατούν. Η απάτη του τρέφεται με το πολλαπλό και το εφήμερο. Ο άνθρωπος ξεχνά το χρόνο. Παράγει χωρίς ν' αναρωτιέται. Η αυτοματοποίηση περνά στην καθημερινή ζωή. Ανάγκη να ξε-

ΣΤΟΝ ΤΟΙΧΟ / AGAINST THE WALL

@THENSBLOGS

φύγει κανείς, να επιστρέψει στη φύση, να καταδυθεί στο βυθό της μνήμης, ν' ακινητοποιήσει το χρόνο. Ανάγκη να ερωτευτεί. Στον νέο αιώνα, θα πρέπει κανείς να επιλέξει ανάμεσα στους ρυθμούς της κοινωνικής καταξίωσης και το μοναδικό άγγιγμα του χεριού πάνω στο χώμα. Ανάμεσα στη λήθη και το μοναδικό σκίρτημα από τη ζωή στο θάνατο, από το γνωστό στο άγνωστο, από το φως στο σκοτάδι.

Unique are the moments that are lost, never to return. The flow of the river, the sound of rain, the colour of rocks, the course of light over a day. Unique is the effort to encapsulate this flow, to translate it into a colour, a sound, a body. To turn it into art. Unique is the passion for creation. The anxiety for existence. The effort to preserve a moment, to spread it out and to make it last. In the 20th century the unique tendency to create is replaced by a tendency to produce. An assembly line product, a multiple copy, a mock-up. Rhythms change. People want to be deceived. This deception is fed by quantity and the ephemeral. Man forgets time. Producing without reflection. Automation penetrates daily life. There's a need to escape, to return to nature, to dive into the depths of memory, to immobilise time. There is a need to fall in love. In the new century, one must choose between the pace of attaining social rewards and the unique touch of the hand on the ground. Between oblivion and the unique leap from life to death, from the known to the unknown, from light to darkness.

ΜΑΡΣΑ ΜΑΚΡΗ / MARSA MAKRIS

Σκηνοθέτις και συγγραφέας. Σπουδές θεάτρου στη Νέα Υόρκη (Stella Adler Conservatory) και κινηματογράφου στο Λος Άντζελες (UCLA)· σεμινάρια στις ΗΠΑ ("Bread and Puppet Theater", Peter Schumann & La Mama Theater, Suizi Terayama), τη Δανία (Odin Teatret, E. Barba) και την Πολωνία (Teatr Laboratorium, J. Grotowski). Η μικρού μήκους ταινία της *Το Ταμένο* συμμετείχε στο επίσημο διαγωνιστικό του 56ου Φεστιβάλ των Καννών (2003).

Director and writer. Theatre studies in New York (Stella Adler Conservatory) and film studies in Los Angeles (UCLA); workshops in the USA ("Bread and Puppet Theater", Peter Schumann & La Mama Theater, Suizi Terayama), in Denmark (Odin Teatret, E. Barba) and Poland (Teatr Laboratorium, J. Grotowski). Her film *Offered Boy* was officially selected at the 56th Cannes Film Festival in 2003.

ΣΤΟΝ ΤΟΙΧΟ / AGAINST THE WALL
Μυθοπλασία / Fiction, 2003, 35mm, 7΄
Σενάριο / Screenplay: Μάρσα Μακρή / Marsa Makris
Μοντάζ / Editing: Αλέκος Σαμσονίδης / Alec Samsonides
Μουσική / Music: Μηνάς Αλεξιάδης / Minas Alexiades
Ερμηνεύει / Perfomed by: Philippe Mendes-Λάζαρης / Philippe Mendes-Lazaris
Παραγωγή / Producers: Μάρσα Μακρή, Δημήτρης Θεοδωρόπουλος / Marsa Makris, Dimitris Theodoropoulos

Όπως λέει η σκηνοθέτιδα «Τρελός για σάρκα, το αόρατο κτήνος, ο καταστροφέας χασάπης. Ο τρελός πίθηκος».

In the director's words "Mad for flesh, the invisible beast, the disastrous butcher. The mad ape".

ΠΕΠΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ / PEPI RIGOPOULOU

Η Πέπη Ρηγοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Χημεία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης στη Σορβόνη (École des Hautes Études) στο Παρίσι. Είναι καθηγήτρια του τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΕΜΜΕ) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι συγγραφέας βιβλίων σχετικά με την αρχαία και τη σύγχρονη μυθολογία, τη νεωτερικότητα και την ιδεολογία. Στα έργα της περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα βιβλία *Αυτοματοποιητική, ένας λόγος για την τέχνη και την τεχνολογία* (1988), *Ο Νάρκισσος, στα ίχνη ενός μύθου* (1994), *Το Σώμα: Από την ικεσία στην απειλή* (2003). Τα τελευταία χρόνια σκηνοθετεί μικρού μήκους ταινίες και ντοκιμαντέρ, ενώ από το 1992 διευθύνει τη θεατρική ομάδα του Τμήματος ΕΜΜΕ. Έχει παρουσιάσει ατομικές εκθέσεις ζωγραφικής και συνεργάζεται με την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*.

Pepi Rigopoulou was born in Athens. She studied Chemistry (University of Athens) and History & Theory of Art (Sorbonne, École des Hautes Études) in Paris. She is a professor at the Faculty of Communication and Media Studies of the University of Athens. She is the author of books related to ancient and modern mythology, modernism and ideology. Her works include *Automatopoetics, a Discourse for Art and Technology* (1988), *Narcissus, Tracing a Myth* (1994), *The Body: From Plea to Threat* (2003). A few years ago she started directing short films and documentaries, while she has also been in charge of the CMS faculty theatre group. She has also presented solo painting exhibitions and contributes articles to *Eleftherotypia* daily.

SCHREBER vs SCHREBER
2008, Digital video, 12λεπτά
Σενάριο / Screenplay: Πέπη Ρηγοπούλου / Pepi Rigopoulou
Φωτογραφία / Cinematography: Κώστας Τριανταφύλλου / Costas Triantafyllou
Ηθοποιός / Cast: Κίμων Ρηγόπουλος / Kimon Rigopoulos

Ο έγκλειστος παρανοϊκός Σρέμπερ απολογείται στο πρόεδρο του εφετείου της Δρέσδης Σρέμπερ προσπαθώντας να πείσει αυτόν και τους θεατές ότι το παραλήρημα έχει κάτι από τη λογική και η λογική των γιατρών, όπως έλεγε και ο Φρόιντ, κάτι από το παραλήρημα.

Schreber paranoid and confined to an asylum is making his defence plea in front of the Dresden Court of Appeal presided by Schreber. He is trying to persuade both himself and his audience that there is reason behind his delirium and that in the reasoning of doctors ,as Freud also suggested, there is an element of delirium.

@THENS BLOGS 2007, 92΄
Σκηνοθεσία / Direction: Λένα Βουδούρη, Δέσποινα Καρβέλα, Γιώργος Καρυπίδης, Αλέξανδρος Παπαηλίου, Θανάσης Σκρούμπελος / Despina Karvela, Giorgos Karipidis, Alexandros Papailiou, Thanassis Skroubelos, Lena Voudouri
Φωτογραφία / Cinematography: Σταμάτης Γιαννούλης, Κιαμίλ Ατάκ, Σάκης Μανιάτης / Stamatis Gianoulis, Kiamil Atak, Sakis Maniatis
Μοντάζ / Editing: Βαγγέλης Κατσιγιάννης, Γιάννης Καραμπίνης, Βίλκα Τζούρα / Vagelis Katsigianis, Yianis Karabinis, Vilka Tzoura
Μουσική: Σλάβα Σουντάκοφ / Slana Sudakov
Ηθοποιοί / Cast: Ηρώ Μουκίου, Έλενα Ρίζου, Βαγγέλης Γερμανός, Γιώτα Φέστα, Αρτό Απαρτιάν / Iro Moukiou, Elena Rizou, Vangelis Germanos, Giota Festa, Arto Apartian

Το *@thens Blogs* είναι μια σπονδυλωτή ταινία σε έξι μέρη. Πέντε σκηνοθέτες, ο καθένας με τη δική του ιστορία, μας παρουσιάζουν σε μια κοινή προσπάθεια αυτή την ανεξάρτητη παραγωγή. Έξι ιστορίες που διαδραματίζονται στην Αθήνα: το *I Love You* (Α. Παπαηλίου), η *Δωρεά* (Γ. Καρυπίδης), η *Λίλη Λος Τρέλες* (Θ. Σκρούμπελος), το *Σήμερα, χθές, αύριο* (Δ. Καρβέλα), η *Αλίκη πεθαίνει στη χώρα των θαυμάτων* (Γ. Καρυπίδης) και το *Africa* (Λ. Βουδούρη) είναι οι ιστορίες με την σειρά τους.

@thens Blogs is a six-part film. It is a joint effort, an independent film that brings together five Greek directors. Each of the six stories takes place in Athens. *I Love You* (A. Papailiou), *Donation* (G. Karipidis), *Lily Los Treles* (Th. Skroubelos), *Today, Yesterday, Tomorrow* (D. Karvela), *Alice Dies in Wonderland* (G. Karipidis) and *Africa* (L. Voudouri) are the stories as they appear in the film.

Το Φεστιβάλ, συνεχίζοντας την περσινή συνεργασία με το Τμήμα ΕΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών υπό τη διδασκαλία της Μαρίας Κομνηνού, το Εργαστήριο Γλυπτικής της ΑΣΚΤ υπό τη διδασκαλία του Γιώργου Λάππα και της Αφροδίτης Λίτη, το Τμήμα Κινηματογράφου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης υπό τη διδασκαλία του Δημήτρη Θεοδωρόπουλου και της Στέλλας Θεοδωράκη και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας υπό τη διδασκαλία της Αντουανέττας Αγγελίδη, παρουσιάζει ελπιδοφόρες εργασίες των φοιτητών.

The festival presents the work of promising young filmmakers in a continued collaboration with the following professors and departments: Maria Komninos, Faculty of Media and Communications; George Lappas and Aphrodite Liti, Athens School of Fine Arts; Dimitis Theodoropoulos and Stella Theodorakis, Film Department of the Aristotle University of Thessaloniki; Antounetta Angelidi from the School of Architecture of the University of Thessaly.

ΤΑΥΤΙΣΗ / IDENTIFICATION
2006, 16΄
Σκηνοθεσία / Direction:
Απόστολος Καλογιάννης /
Apostolos Kaloyannis

AMOUR LETTRISTIQUE
2007, 1:59΄
Σκηνοθεσία / Direction: Ούρσουλα Κασσαβέτη / U. Cassavetes
Μοντάζ / Editing:
AddTech / Re-Used Parts
Μουσική / Music:
BroodingSideOfMadness
Παραγωγή / Production:
You: Coma Films

Στο Τμήμα Επικοινωνίας έχει διαμορφωθεί μια παράδοση διδασκαλίας κινηματογράφου με πρωτοποριακές εφαρμογές. Σε συνεργασία με την Αντουανέττα Αγγελίδη και τον Δημήτρη Θεοδωρόπουλο, οι μεταπτυχιακοί μας φοιτητές διδάχτηκαν τεχνικές της κάμερας και ανέπτυξαν κριτική στάση απέναντι στο μοντέλο του κυρίαρχου αφηγηματικού κινηματογράφου. Σύμφωνα με τον Απόστολο Καλογιάννη, η παράλληλη διδασκαλία μας στην κριτική του λογοκεντρικού και του οπτικοκεντρικού μοντέλου έδωσε τις δυνατότητες για την ανάπτυξη μιας διπλής γραφής που μεταγράφει τον κριτικό λόγο σε οπτικοακουστικές εικόνες.

Μαρία Κομνηνού

In the faculty of Media and Communication in the post-graduate course of Cultural Studies we taught film with particular emphasis on the avant-guards both pre-war and post-war. In collaboration with Antouanetta Angelidi and Dimitris Theodoropoulos this particular group of post-graduate students were taught both camera techniques and a critical attitude towards mainstream cinema. According to Apostolos Kaloyannis our parallel teaching criticising both the logocentric and ocularcentric regimes helped him develop a double writing, which transcribes the critical discourse to optical and sound images.

Maria Komninos

Από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας και το Τμήμα Κινηματογράφου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης προέρχονται οι φοιτητικές εργασίες που παρουσιάζω. Στόχος των εργασιών είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές εμπειρία σύγχρονης κινηματογραφικής έκφρασης, να συνειδητοποιήσουν στην πράξη τη διακειμενικότητα και τις δυνατότητες αντίστιξης της κινηματογραφικής ετερογένειας και να ενσωματώσουν την υποκειμενικότητά τους ως δημιουργοί στο έργο τους.

Αντουανέττα Αγγελίδη

In the Department of Architecture at the University of Thessaly, and the Department of Cinema at the Aristotle University of Thessaloniki were made the student films which I present. The objective in my courses is to provide students with a direct experience of contemporary cinematic expression, to help them understand, in practice, the intertextuality and potential for juxtaposition that is inherent in the diversity of cinema, and to incorporate their own point of view into their own work.

Antouanetta Angelidi

ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ, 3΄22΄΄
Λωρένα Τσελέμεγκου, Γεωργία Τσιάντα, Μαρία Καπαράκη
TANGOAFFECTED.CAMERA, 4΄20΄΄
Μάρω Τσάγκα
ΤΟ ΛΙΚΝΙΣΜΑ 5΄
Ηλιάνα Τσαπατσάρη
ΠΟΛΥΠΛΕΞΙΑ, 8΄26΄΄, Ελένη Μπόνη, Αντρέας Πλατής, Ανθούλα Τζάκου
KOKKINO, 2΄, Mehdi Salehi, Αναΐς Μικιρντιτσιάν, Βάσω Σταυροθεοδώρου
(Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, άνοιξη 2007)

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ «MULLHOLLAND DRIVE», 3΄38΄΄ Άννα Πίγκου-Ρεπούση
UTERO EXPOSTO 7΄47΄΄
Νίκος Κυρίτσης
Ο ΚΑΝΟΝΑΣ10΄50΄΄, Πέννυ Μπούσκα
(Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Κινηματογράφου, άνοιξη 2007)

PORTO LAGOS, 3΄22΄΄
Lorena Tselemegkou, Georgia Tsianta, Maria Kaparaki
TANGOAFFECTED.CAMERA, 4΄20΄΄
Maro Tsiagka
ROCKABY, 5΄, Eliana Tsapatsari
POLYPLEXIA, 8΄26΄΄, Eleni Boni, Andreas Platis, Anthoula Tzakou
RED, 2΄, Mehdi Salehi, Anais Mikirditsian, Vasso Stavrotheodorou
(University of Thessaly, Department of Architecture, Spring 2007)

EXERCISE ON 'MULLHOLLAND DRIVE', 3΄38΄΄ Anna Pigkou-Repousi
UTERO EXPOSTO, 7΄47΄΄
Nikos Kyritsis
THE RULE, 10΄50΄΄, Penny Buska
(Aristotle University of Thessaloniki, Department of Cinema, Spring 2007)

Από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Κινηματογράφου έχω επιλέξει ταινίες τεταρτοετών φοιτητών που παρακολούθησαν το μάθημα «Διεύθυνση φωτογραφίας». Το αντικείμενο της εργασίας τους είναι η επαναπροσέγγιση/remake μιας σκηνής από την Gertrud (1964) του Καρλ Ντρέγερ με διευθυντή φωτογραφίας τον Χένινγκ Μπέντστεν. Στην ταινία αυτή οι Ντρέγερ – Μπέντστεν αναπτύσσουν μια ιδιαίτερη «αφαιρετική» αισθητική στο φωτισμό με τη χρήση του ασπρόμαυρου φιλμ.

Δημήτρης Θεοδωρόπουλος

Προβάλλονται ταινίες των Θεοδώρας Μαλλιαρού, Ευδοξίας Κυροπούλου, Μαρίας Παυλίδου, Μαρίας Μαυρίδου, Παύλου Σηφάκη, Αλέξανδρου Καπιδάκη, Αλεξάνδρας Μιχαηλίδου-Τζαρίδου και Πέννυς Μπούσκα.

From the Aristotle University of Thessaloniki Department of Cinema, I present films by the fourth year students who followed a course on "Cinematography" taught by me. They were assigned to remake a scene from Carl Dreyer's Gertrud (1964), in which Henning Bendsten did the cinematography. Dreyer and Bendsten developed a particularly austere aesthetic with special lighting and the use of black and white film.

Dimitris Theodoropoulos

The students whose work was chosen are: Theodora Malliarou, Evdoxia Kyropoulos, Maria Pavlidou, Maria Mavridou, Pavlos Sifakis, Alexandros Kapidakis, Alexandra Michailidou-Tzaridou, Penny Bouska.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
Β΄ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ / ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS SCULPTURE STUDIO

Καθηγητής Γιώργος Λάππας / Professor George Lappas
Προβάλλονται ταινίες των / Films by: Κωσταντίνου Τζιμούλη, Κατερίνας Τσεκούρα, Γιώργου Σεργιόπουλου / Constantine Tzimoulis, Caterina Tsekoura, George Stergiopoulos

Επίκ. καθηγήτρια Αφροδίτη Λίτη / Assistand Professor Aphroditi Litti
ΦΥΛΛΑ / LEAVES
2007, 6΄29΄΄
Σκηνοθεσία / Direction Ρωξάνη Χαραντώνη / Roxani Charantoni

Η Μπαμπέτ Μανγκόλτ είναι πειραματική κινηματογραφίστρια που ζει και εργάζεται στην Νέα Υόρκη. Είναι επίσης γνωστή ως φωτογράφος χορού, θεάτρου και περφόρμανς, ενώ έχει στην κατοχή της ένα εκτεταμένο αρχείο από χορευτικές και άλλες περφόρμανς, το όποιο τράβηξε κυρίως στη Νέα Υόρκη τη δεκαετία '70-'80. Έχει συνεργαστεί ως διευθύντρια φωτογραφίας με τους Μ. Ανού, Ι. Ράινερ, Σ. Άκερμαν, Μ. Σνόου, Γ. Γιόνας, Σ. Πότερ κ.ά. Στα τελευταία γραπτά της αναστοχάζεται την τέχνη του φιλμ και της φωτογραφίας όπως και την τομή της αισθητικής και της τεχνολογίας. Η ταινία της *Επτά Εύκολα Κομμάτια από την Μαρίνα Αμπράμοβιτς* έκανε την πρεμιέρα της το 2007 στην Μπερλινάλε. Το 2008 συμμετέχει με μία εγκατάστασή της στη Μπιενάλε του Βερολίνου, ενώ τελευταία συγγράφει ένα κείμενο για το Ρομπέρ Μπρεσόν.

Babette Mangolte is an experimental filmmaker living in New York City. Also known for her photography of dance, theatre and performances, she has an extensive archive of performance and dance photographs that she shot mostly in New York City in the 1970s and 1980s. She has worked as a cinematographer with M. Hanoun, Y. Rainer, C. Akerman, M. Snow, J. Jonas, S. Potter and others. Lately she has turned to writings to reflect on her film and photo practice and the interaction between aesthetics and technologies. In 2007 her film *Seven Easy Pieces, by Marina Abramovic* (2007) premiered at the Berlinale. Mangolte will be included in the Berlin Biennale 2008. She is currently working on a text about Robert Bresson.

Marina Abramovic.
© Marco Anelli. Courtesy: Sean Kelly Gallery.

ΕΠΤΑ ΕΥΚΟΛΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ, ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑ ΑΜΠΡΑΜΟΒΙΤΣ / SEVEN EASY PIECES, BY MARINA ABRAMOVIC
ΗΠΑ / USA, 2007, 74΄ digiBETA
Φωτογραφία – Μοντάζ / Cinematography – Editing: Babette Mangolte

Στο *Εφτά εύκολα κομμάτια* η Αμπράμοβιτς αποδίδει ξανά περφόρμανς από την δεκαετία του 1960 και του 1970 – των Μπρους Νάουμαν, Βίτο Ακόντσι, VALIE EXPORT, Τζίνα Πέιν και δικές της. Η σκηνοθέτις λέει ότι τις μεταφράζει σαν μια μουσική παρτιτούρα. Η ταινία είναι μια αντανάκλαση στην τέχνη της περφόρμανς και του σώματος, που σκιαγραφεί τη φυσική ευθραυστότητα, πολλαπλότητα, ανθεκτικότητα και αντοχή όπως απαντώνται στο έργο της Μαρίνας Αμπράμοβιτς. Οι περφόρμανς, οι οποίες διήρκησαν αρκετές εβδομάδες, έγιναν στο Μουσείο Γκουγκενχάιμ στην Νέα Υόρκη. Η Μαρίνα Αμπράμοβιτς εξέθετε το σώμα της σε κοινή θέα επί εφτά ώρες κάθε μέρα. Η ταινία ακολουθεί την γραμμικότητα του γεγονότος στη διάρκεια των εβδομάδων, από τη σωματική πίεση στην αντιπαράθεση και συμμετοχή του κοινού, στα τρία πρώτα κομμάτια, μέχρι το τελετουργικό, όπως επιτελείται από την Αμπράμοβιτς στα τελευταία τέσσερα κομμάτια.

In *Seven Easy Pieces* Marina Abramović re-enacted seminal performance works from the 1960s and 70s by Bruce Nauman, Vito Acconci, VALIE EXPORT, Gina Pane, Joseph Beuys and herself. The director says she interprets them as one would a musical score. The film is a reflection on performance art and body art outlining physical fragility, versatility, tenacity and unlimited endurance as seen in the work of Marina Abramović. The week-long series of performances took place in November 2005 at the Guggenheim Museum in New York. Abramović exposed her body on display every day for seven hours. The film follows the linearity of the weeklong event, from the pressure exercised on the body to the participation of and confrontation with the audience in the first three pieces, and up to the ceremonial character achieved by Abramović in the last four pieces.

Η ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εκδήλωση γίνεται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Γκαίτε Αθηνών και το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, την Τρίτη 20 Μαΐου 2008, στην Αίθουσα της ΕΣΗΕΑ, Ακαδημίας 20, 12:30 μ.μ. Την εκδήλωση θα συντονίσει η καθηγήτρια Μαρία Κομνηνού. Η στρογγυλή τράπεζα θα επιχειρήσει να διερευνήσει τις δυνατότητες παραγωγής και συμπαραγωγής ντοκιμαντέρ στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης καθώς και τις σχέσεις των χωρών αυτών με την Ελλάδα, τα υπόλοιπα Βαλκάνια και την ευρύτερη Ευρώπη, καλώντας δύο ευρωπαϊκά φεστιβάλ με ανάλογη εμπειρία να παρουσιάσουν τη σχετική δραστηριότητα τους και να εκθέσουν τους προβληματισμούς τους.

To goEast Film Festival, ιδρύθηκε το 2001 με πρωτοβουλία του Deutsches Filminstitut (DIF), αποσκοπώντας στη συνάντηση του ευρύτερου κοινού με το κινηματογραφικό έργο των γειτονικών χωρών στην Ανατολική Ευρώπη. Το SEEDOX project (Southeastern European Documentaries) είναι μια πρωτοβουλία του goEast Film Festival και ιδιαίτερα της διευθύντριάς του Κριστίνε Κοπφ και του ειδικού σύμβουλου σε θέματα οπτικοακουστικής παραγωγής της Νοτιανατολικής Ευρώπης επιμελητή και δημοσιογράφου Μπερντ Μπούντερ. Αποτελεί μια ψηφιακή πλατφόρμα για το ντοκιμαντέρ στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, που υλοποιήθηκε με την υποστήριξη του European Cultural Foundation's Balkan Fund και του Ινστιτούτου Γκαίτε. Η ψηφιακή αυτή πλατφόρμα έρχεται να καλύψει τη μέχρι τώρα έλλειψη οργανωμένης πληροφόρησης στην αγγλική

ROUND-TABLE DISCUSSION

The event is organised with the collaboration of the Goethe Institute in Athens and the Thessaloniki International Film Festival. Tuesday, May 20, Athens Journalists' Union, 20 Academias St., 12:30 p.m. The discussion will be coordinated by Prof. Maria Komninos and will attempt to explore the potential for documentary productions and co-productions in the countries of Southeast Europe, as well as the relationship between these countries and Greece, the rest of the Balkans and generally Europe. The event has also invited two European festivals with similar experiences to talk about their activities and the problems they encounter.

The goEast Film Festival was founded in 2001 on the initiative of the Deutsches Filminstitut (DIF), and its goal is to acquaint the general public with the work of filmmakers in nearby Southeast Europe.

The SEEDOX project (Southeastern European Documentaries), an initiative of the goEast Film festival and more particularly of its director Christine Kopf and its special consultant on audiovisual productions in Southeast Europe, curator and journalist Bernd Buder, is a digital documentary platform for Southeast

γλώσσα σχετικά με την παραγωγή ντοκιμαντέρ στις χώρες αυτές μέσω μιας νέας ιστοσελίδας (σε λειτουργία ήδη από τον Νοέμβριο του 2007), και περιλαμβάνει αναλύσεις και βάσεις δεδομένων σχετικά με την κινηματογραφική πραγματικότητα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Την πλατφόρμα θα παρουσιάσει ο διευθυντής του SEEDOX Μπερντ Μπούντερ, ειδικός σύμβουλος για θέματα οπτικοακουστικής παραγωγής της Νοτιανατολικής Ευρώπης, επιμελητής, δημοσιογράφος και σύμβουλος Νοτιοανατολικής Ευρώπης για το τμήμα «Διεθνές φόρουμ για τον νέο κινηματογράφο» του Φεστιβάλ Βερολίνου.

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης έχει γνωστή η μακρόχρονη ιστορία και έχει αναπτύξει πλούσια δραστηριότητα στο χώρο των Βαλκανίων. Τις στρατηγικές του Φεστιβάλ θα παρουσιάσει η δρ Αθηνά Καρτάλου.

Η Ταινιοθήκη της Ελλάδος, στο πλαίσιο της στρογγυλής αυτής τράπεζας, θα παρουσιάσει επίσης το πρόγραμμα **MIDAS** (Moving Image Database for Access and Re-use of European Film Collections / Βάση δεδομένων κινούμενης εικόνας για την πρόσβαση και αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κινηματογραφικών συλλογών), που στοχεύει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση ενός από τα καίρια προβλήματα που εμποδίζουν την πλήρη ανάπτυξη ενός βιώσιμου δικτύου διανομής του αρχειακού υλικού των ευρωπαϊκών κινηματογραφικών αρχείων με ιδιαίτερη ιστορική και πολιτιστική αξία. Μεταξύ των δεκαέξι αρχείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι και η Ταινιοθήκη της Ελλάδος, η οποία συνεισφέρει με ένα τμήμα της βάσης δεδομένων της φιλμογραφίας της, που κατάρτισε και ψηφιοποίησε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος της Κοινωνίας της Πληροφορίας και το οποίο περιλαμβάνει ελληνικά ντοκιμαντέρ και επίκαιρα από το 1911 μέχρι το 1986. Τον Ιανουάριο του 2008 ολοκληρώθηκε το δεύτερο μέρος του προγράμματος και λειτουργεί ήδη η δικτυακή πύλη του filmarchives online. Το τρίτο μέρος θα ολοκληρωθεί των Ιανουάριο του 2009. Το εγχείρημα αυτό θα παρουσιάσει η Μαρία Κομνηνού, αναπ. Καθηγήτρια του Τμήματος ΕΜΜΕ του Πανεπιστημίου της Αθήνας και υπεύθυνη από ελληνικής πλευράς για την υλοποίηση του προγράμματος MIDAS.

Στη στρογγυλή τράπεζα συμμετέχουν επίσης οι σκηνοθέτες των ντοκιμαντέρ που έχουν επιλεγεί για να προβληθούν στο πλαίσιο της παρουσίασης Νεντζάντ Μπέγκοβιτς (Σερβία) και Σράντζαν Κέτσα (Βοσνία-Ερζεγοβίνη)· σκηνοθέτες των ντοκιμαντέρ που θα προβληθούν στο Φεστιβάλ: Αλίντα Δημητρίου, Βουβούλα Σκούρα και Στέλλα Θεοδωράκη· σκηνοθέτες που έχουν ασχοληθεί με βαλκανικά θέματα ή με τις δύο κοινότητες στην Κύπρο: Άγγελος Κοβότσος και Γεράσιμος Ρήγας.

Europe, which was founded with the help of the European Cultural Foundation's Balkan Fund and Goethe Institute. This digital platform also aims at improving the flow of information in English about documentary productions in these countries via a new website (up and running since November 2007), and which includes analyses and data bases about film productions in the region. The platform will be introduced by SEEDOX Director Bernd Buder, curator, journalist and special Southeast Europe consultant on the 'International Forum for New Cinema' of the Berlin Film Festival.

The Thessaloniki International Film Festival has a long an acclaimed history and has organised a slew of events concerned with Balkan filmmaking. The strategies of the TIFF will be presented by Dr Athina Kartalou.

Within the context of this round-table discussion, the **Greek Film Archive Foundation** will also be presenting the **MIDAS** (Moving Image Database for Access and Re-use of European Film Collections) programme. The aim of MIDAS is to effectively solve one of the biggest challenges in creating a complete and viable distribution network of archival material from European film archives with special historical and cultural significance. Among the 16 film archives participating in the programme, the Greek Film Archive Foundation has contributed a section of its library of films, which it compiled and digitised within the framework of the European Information Society programme. This section contains Greek documentaries and news reels from 1911 to 1986. The second phase of the programme was completed in January 2008 and is already available at the filmarchives online portal. The third phase is expected for January 2009. The project will be presented by Maria Komninos, associate professor of the Media Studies Department of the University of Athens and the person in charge of MIDAS in Greece.

The round-table discussion also includes the participation of the directors of the featured documentaries, Nedžad Begović (Serbia) and Srdjan Keča (Bosnia-Herzegovina), as well as the directors of the documentaries screened at the festival (Alinda Dimitriou, Vouvoula Skoura and Stella Theodoraki) and those who have focused on the Balkans and both sides of the divided island of Cyprus, Angelos Kovotsos and Gerasimos Rigas.

ΠΑΝΤΕΛΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ / TOTALLY PERSONAL

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ / AFTER THE WAR

ΝΕΝΤΖΑΝΤ ΜΠΕΓΚΟΒΙΤΣ
NEDŽAD BEGOVIĆ

Ο Νεντζάντ Μπέγκοβιτς γεννήθηκε το 1958. Στη διάρκεια της καριέρας του ως σκηνοθέτη και συγγραφέα, οι ταινίες του έχουν προβληθεί σε περισσότερες από 250 πόλεις στον κόσμο. Έχει κάνει ανιμέισον, ντοκιμαντέρ αλλά και ταινίες για την τηλεόραση. Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία, μεταξύ άλλων, το βραβείο καλύτερου καρτούν στο Βελιγράδι, το 1985, και καλύτερης ταινίας μικρού μήκους και πάλι στο Βελιγράδι το 1991. Επίσης, έχει επανειλημμένα αποσπάσει βραβεία «Ειδικής μνείας» κριτικών σε διεθνή φεστιβάλ. Το 1989 το Υπουργείο Πολιτισμού της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης του απένειμε τον τίτλο του Ανεξάρτητου Καλλιτέχνη. Το *Παντελώς προσωπικό* είναι η πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους.

Nedžad Begović was born in 1958. Over the course of his career as a director and writer, his films have been presented in more than 250 cities worldwide. He has worked in animation, documentaries and television. He has received numerous awards, including for Best Cartoon in Belgrade in 1985, and for Best Short Film, also in Belgrade, in 1991. He has received several critics' awards at international festivals. In 1989, the Ministry of Culture for Bosnia-Herzegovina awarded him the title of Independent Artist. *Totally Personal* is his feature film debut as a director.

ΠΑΝΤΕΛΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ / TOTALLY PERSONAL
Βοσνία-Ερζεγοβίνη / Bosnia-Herzegovina, 2005, 78΄
Σενάριο – Φωτογραφία / Screenplay – Cinematography: Nedžad Begović
Μοντάζ – Παραγωγή / Μοντάζ / Editing – Producer: Ismet Arnautalić
Μουσική / Music: Enes Zlatar
Ηθοποιοί / Cast: Nedžad Begović, Amina Begović, Sabrina Begović, Naida Begović, Hasiba Begović, Sulejman Begović

Το *Παντελώς προσωπικό* είναι το μικρό αριστούργημα σε μορφή αυτοβιογραφικού ντοκιμαντέρ του βόσνιου καλλιτέχνη Νεντζάντ Μπέγκοβιτς. Μάλιστα ο καλλιτέχνης δεν διστάζει να το τελειώσει και να το ξαναρχίσει, ύστερα από παρότρυνση των φίλων του. Αφορά τον εαυτό του και τις γυναίκες που τον περιβάλλουν αλλά τέμνει την προσωπικότητα του σκηνοθέτη με την ιστορία της Γιουγκοσλαβίας και των πρόσφατων βαλκανικών πολέμων. Η καταγραφή στο πρώτο ενικό πρόσωπο αντιμετωπίζει τα γεγονότα με μια τρυφερή αίσθηση παρωδίας. Η εικαστική ιδιοσυγκρασία αλλά και το καυστικό χιούμορ του είναι από τα ατού του Μπέγκοβιτς, που του χάρησαν το πρώτο βραβείο του φεστιβάλ ντοκιμαντέρ στο Βουκουρέστι το 2007.

Totally Personal is a small masterpiece in documentary form and the life story of Bosnian director Nedžad Begović. The artist, in fact, did not hesitate to finish it and start it all over again, at his friends' recommendation. The film is about the director himself and the women that surround him, though it interweaves his personal history with the history of Yugoslavia and the recent conflicts in the Balkans. The narrative is in the first person and deals with its subject-matter with a sensitive sense of parody. Begović's particular artistic style and caustic sense of humour are among his greatest assets as an artist, and the qualities that earned him a Best Film prize at the Bucharest Documentary Festival in 2007.

SRDJAN KEČA

Ο Σράντζαν Κέτσα (1982) έχει σπουδάσει Φυσική και Γεωγραφία. Ασχολείται με τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό ιστοσελίδων και την αστρονομία. Σπούδασε ντοκιμαντέρ στο Atelier Varan στο Παρίσι και αργότερα, σε συνεργασία με άλλους, ίδρυσε το Atelier Varan στο Βελιγράδι, το οποίο ασχολείται με την παραγωγή και διδασκαλία του ντοκιμαντέρ. Την περίοδο 2005-2006 η σερβική τηλεόραση πρόβαλε μια σειρά από οκτώ ντοκιμαντέρ του Κέτσα που αφορούν στην μεταπολεμική Σερβία. Το *Μετά τον πόλεμο* έχει διακριθεί σε διάφορα φεστιβάλ στην Ευρώπη.

Srdjan Keča (1982) studied physics and geography and works in computer programming, web design and astronomy. He studied the art of documentary at the Atelier Varan in Paris and later, in collaboration with others, founded the Atelier Varan in Belgrade, where they produce documentaries and teach filmmaking. In 2005-2006 Serbian television showed a series of eight documentaries which Keča made about post-war Serbia. *After the War* has received distinctions at several European festivals.

POSLE RATA / ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ / AFTER THE WAR
Σερβία / Serbia, 2006, 45΄
Παραγωγή / Producers: Sradjan Keča, David Solomon
Μοντάζ / Editing: Milos Stojanovic

Ο ταλαντούχος σκηνοθέτης Σράντζαν Κέτσα περιγράφει τη δουλειά του: «Ψηλά στα βουνά του Κοσόβου ζουν οι Γκοράνι, ένας μικρός μουσουλμανικός λαός με σλαβική καταγωγή, χωρίς δικιά τους χώρα. Ο πόλεμος του Κοσόβου το 1999 έφερε αναστάτωση σε αυτά τα παραμυθένια μέρη και στις ζωές αυτών των ανθρώπων, διώχνοντάς τους μακριά σε αναζήτηση νέας ζωής. Αυτοί που παραμένουν αφηγούνται την ιστορία τους, πριν ο αέρας την πάρει μακριά». Τα γυρίσματα στο μεγαλύτερο μέρος τους έγιναν το 2005. Ο Κέτσα λέει ότι αυτή η ταινία τον έκανε αυτό που είναι σήμερα. Το ντοκιμαντέρ έχει κερδίσει πέντε βραβεία σε διάφορα φεστιβάλ.

The talented director Srdjan Keča offers a description of his project: "High up in the mountains of Kosovo live the Gorani, a small Muslim ethnic group of Slav origin, with no country of their own. The 1999 Kosovo war shattered the serenity of these fairy-tale-like areas and the lives of the people, forcing them to leave and go in search of a new life. Those who stayed tell their stories – before the winds carried them away." Shooting went on for the greater part of 2005. Keča says that this film made him what he is today. The documentary has won five awards at different documentary festivals.

ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΜΕΡΑ / **FACING THE DAY**

IVONA JUKA

Η Ιβόνα Γιούκα σπούδασε στην Ακαδημία Δραματικής Τέχνης στο Ζάγκρεμπ. Έχει σκηνοθετήσει μικρού μήκους ταινίες, μουσικά βίντεο, διαφημιστικά και ανιμέισον. Έχει κερδίσει διάφορα εθνικά και διεθνή βραβεία. Συμμετείχε στον σπουδαστικό διαγωνισμό του φεστιβαλ goEast το 2004 με την μικρού μήκους ταινία *Σκουπίδια*.
Το *Κοιτάζοντας τη μέρα* είναι το πρώτο της μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ. Έχει αποσπάσει πολλά βραβεία σε διεθνή φεστιβάλ: Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ goEast Film Festival 2006, Μεγάλο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας του Φεστιβάλ, Μέρες Κροατικού Κινηματογράφου 2006, Ντοκιμαντέρ του Κόσμου, Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Μόντρεαλ 2006.

Ivona Juka studied at the Academy of Dramatic Arts – ADU in Zagreb. She has directed short films, music videos, TV commercials and animated films, and won several national and international prizes. Her short film *Smece* was presented at goEast's students' film competition in 2004.
Facing the Day is her first full-length documentary. Ivona Juka has been awarded in international festivals: Best Documentary Award, goEast Film Festival 2006, Grand Prix Best Film of the Festival, Croatian Film Days 2006, Documentaries of the World, Montreal World Film Festival 2006.

ŠTO SA SOBOM PREKO DANA / **ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΜΕΡΑ** / **FACING THE DAY**
Κροατία / Croatia, 2005, 74΄
Φωτογραφία / Cinematography: Mario Oljaca
Μοντάζ / Editing: Ivor Ivezic

Το ντοκιμαντέρ *Κοιτάζοντας τη μέρα* της Κροάτισσας Ιβόνα Γιούκα προσωπογραφεί φυλακισμένους στη Λεπογκλάβα της Κροατίας. Αυτοί αφηγούνται στο φακό αποσπάσματα από τον «πρότερο ανέντιμο βίο» τους και το πώς ήρθαν αντιμέτωποι με την πραγματικότητα της φυλακής. Στα ενδιάμεσα, η σκηνοθέτιδα μας παρουσιάζει την προσπάθεια τους να ανεβάσουν τη *Δωδέκατη νύχτα* του Σαίξπηρ. Αυτή η δραστηριότητα τους δίνει τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με το θέατρο και να διερευνήσουν τι θα ακολουθήσει αργότερα όταν αποφυλακιστούν, τα αισθήματα που έρχονται σε αντίθεση με την πλήξη της φυλακής. Η δημόσια επιβράβευση που ένοιωσαν από το χειροκρότημα του κοινού στο τέλος της παράστασης καταγράφεται από τη Γιούκα και αποτελεί ένα ελπιδοφόρο μήνυμα για την κοινωνική τους επανένταξη.

The documentary *Facing the Day* by Croatian filmmaker Ivona Juka presents a portrait of the inmates of Lepoglava Prison in Croatia. They talk to the camera of their prior, unlawful lives and the way they confronted the reality of prison. Meanwhile, the director shows their effort to stage Shakespeare's *Twelfth Night*. The endeavour allows them to come into contact with the theatre and to examine what will come once they are released, feelings that stand in such stark contrast to the tedium of prison life. The rewarding feeling they experienced from the public's applause at the end of their performance, as caught on film by Juka, provides a hopeful message for their ability to become reintegrated into society.

Θερμές ευχαριστίες εκφράζουμε:

στην κ. Σόφη Δασκαλάκη-Μυτιληναίου, Πρόεδρο του Πολιτισμικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων, τον καθηγητή Τριαντάφυλλο Πατρασκίδη, Πρύτανη της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών, την κ. Εύα Τερζή, υπεύθυνη Τμήματος Εκθέσεων – Φωτογραφικού Αρχείου της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών, τον καθηγητή Χρήστο Κίττα, Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τον κ. Wolfger Pohlmann, Διευθυντή Πολιτιστικών Προγραμμάτων του Ινστιτούτου Γκαίτε Αθηνών και των Ινστιτούτων Γκαίτε της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την κ. Σοφία Μιχαηλίδου και την κ. Βίκυ Τραχανή, υπεύθυνες του Τμήματος Πολιτιστικών Προγραμμάτων του Ινστιτούτου Γκαίτε Αθηνών, τον καθηγητή Παντελή Σκλιά, Γενικό Γραμματέα της Γ. Γ. Νέας Γενιάς, την κ. Βάσω Μανωλά, την κ. Ευγενία Τσουμάνη, Γενική Γραμματέα της Γ. Γ. Ισότητας, την κ. Ιφιγένεια Κατσαρίδου, Ειδικό Συνεργάτη Γενικής Γραμματέως Γ.Γ. Ισότητας, τον κ. Δημήτρη Θεοδωρόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Κινηματογράφου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, την καθηγήτρια Βασιλική Δενδρινού, υπεύθυνη υλοποίησης του Προγράμματος ΘΕΦΥΛΙΣ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, την κ. Χάρη Μακρή, υπεύθυνη οικονομικής διαχείρισης του Προγράμματος ΘΕΦΥΛΙΣ, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, την καθηγήτρια Στέλλα Βοσνιάδου, την κ. Μαρία Παραδείση, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου (Πρόγραμμα Σπουδών Φύλου και Ισότητας στις Πολιτικές και Κοινωνικές Επιστήμες στο Πάντειο Πανεπιστήμιο), τον καθηγητή Στέλιο Παπαθανασόπουλο, Πρόεδρο του Τμήματος ΕΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, την καθηγήτρια Μυρτώ Ρήγου, Διευθύντρια Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Επικοινωνία και τα ΜΜΕ, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, την κ. Δέσποινα Μουζάκη, Πρόεδρο του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, την κ. Αθηνά Καρτάλου, Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, τον κ. Γιώργο Παπαλιό, Πρόεδρο του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου, την Πρεσβεία της Αυστρίας στην Ελλάδα και ιδιαίτερα τον Πληρεξούσιο Υπουργό κ. Gerhard Zettl και την κ. Jowanna Αργυροηλιοπούλου-Weinberger, την Γαλλική Πρεσβεία και ιδιαίτερα τον κ. Nicolas Peyre, Ακόλουθο Οπτικοακουστικών Μέσων, τον διευθυντή του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών κ. Alain Fohr, την Βασιλική Ολλανδική Πρεσβεία και ιδαίτερα τον Πρέσβη Hans Förster και την κ. Μάρθα Τριανταφύλλου, τον κ. Ίωνα Βασιλειάδη στην Πρεσβεία του Ισραήλ, το British Council και ιδιαίτερα τις κυρίες Αναστασία Ανδρίτσου και Μαίρη Χαρόγιαννη, κ. Δημήτρη Βραχνό, Μουσικό παραγωγό.

Ευχαριστούμε θερμά τους υπεύθυνους αρχείων, γκαλερί και εταιρειών παραγωγής για την βοήθεια και συνεργασία τους:
Brigitte Huck, Miryam Charim, Kerstin Mayrhofer, Kurt Klader (Charim Gallery Wien), Sabine Folie, Doris Leutgeb (Generali Foundation), Brigitta Burger-Utzer (Sixpackfilm), Christine Kopf, Karin Schyle (goEast Film Festival), Bernd Buder (SEEDOX), Mark-Paul Meyer, Marleen Labjit (Nederlands Filmmuseum), Valerie Scognamillo (Cinematheque Francaise), Andrew Youdell (BFI), Tami Williams, Christophe Bichon (Lightcone), Marc Sandberg, Laureen Kelly (Sean Kelly Gallery), Anita & Yvona Juka (4 Film Zagreb), EastWest Distribution GmbH, Atelje Varan-Beograd, David Siber(Metro Communications)

Επίσης ευχαριστούμε τους:
VALIE EXPORT, Frans Zwartjes, Oei Hazekamp, Matthijs Blonk, Paul & Menno De Nooijer, Mattijn Seip, Ruud Monster, Barbara Meter, Henri Plaat, Wiertz Verbeek, Udi Aloni, Srdjan Keca, Nedzad Begovic, Prosper Hillairet, Ελένη Αλεξανδράκη, Μαρία Ηλιού, Αλίντα Δημητρίου, Βουβούλα Σκούρα, Δέσποινα Καρβέλα, Λένα Βουδούρη, Γιώργο Καρυπίδη, Αλέξανδρο Παπαηλιού, Θανάση Σκρούμπελο, Αντουανέττα Αγγελίδη, Κώστα Σφήκα, Στέλλα Θεοδωράκη, Πέπη Ρηγοπούλου, Μάρσα Μακρή για την ευγενική παραχώρηση της άδειας προβολής των ταινιών τους.

Τέλος, ευχαριστούμε όλους τους χορηγούς επικοινωνίας για την υποστήριξή τους.

We warmly thank the following:

Mrs. Sophie Daskalaki-Mitilinaiou, President of Cultural Organization-City of Athens, Prof. Triantafyllos Patraskidis, Rector of Athens School of Fine Arts, Mrs. Eva Terzi, Head of Exhibition Department at the Athens School of Fine Arts, Prof. Christos Kittas, Rector of University of Athens, Mr. Wolfger Pohlmann, Director of Cultural Programs, Goethe Institut, Mrs. Sofia Michailidou and Mrs. Vicky Trachani from Goethe-Institut Athen, Prof. Pantelis Sklias, General Secretariat of Youth, Mrs. Vasso Manola, General Secretariat for Youth, Mrs. Evgenia Tsoumani, General Secretariat for Gender Equality, Mrs. Ifigenia Katsaridou General Secretariat for Gender Equality, Mr. Dimitris Theodoropoulos Assist. Prof., Faculty of Film Studies, Aristotle University of Thessaloniki, Prof. Vasiliki Dendrinou, Prof. Stella Bosniadou, Mrs. Charis Makri (Interdisciplinary Undergraduate Program on Gender Studies), Assist. Professor Maria Paradeisi (Gender and Equality Studies Program, Panteion University), Prof. Stelios Papathanasopoulos, President of Faculty of Communication & Media Studies, University of Athens, Prof. Myrto Rigou, Director of the Postgraduate Program on Communication & Media Studies, Assist. Prof. Despina Mouzaki, President of Thessaloniki International Film Festival, Dr Athina Kartalou (Thessaloniki International Film Festival), Mr. Giorgos Papalios, President of Greek Film Center, Dr Gerhard Zettl, minister plenipotentiary and Mrs. Jowanna Argyroiliopoulou-Weinberger (Austrian Embassy), Mr. Alain Fohr, Director of the Institut Français d'Athènes), Mr. Nicolas Peyre (French Embassy), Mr. Hans Förster, ambassador and Mrs. Martha Triantafyllou (Royal Netherlands Embassy), Mr. Ion Vasileiadis (Embassy of Israel), Mrs. Anastasia Andritsou and Mrs. Mary Harogianni (British Council), Mr. Dimitris Vrachnos, Radio producer.

We would like to thank the below mentioned cadres from archives, galleries and production companies for their aid and collaboration:
Brigitte Huck, Miryam Charim, Kerstin Mayrhofer, Kurt Klader (Charim Gallery Wien), Sabine Folie, Doris Leutgeb (Generali Foundation), Brigitta Burger-Utzer (Sixpackfilm), Christine Kopf, Karin Schyle (goEast Film Festival), Bernd Buder (SEEDOX), Mark-Paul Meyer, Marleen Labjit (Nederlands Filmmuseum), Valerie Scognamillo (Cinematheque Francaise), Andrew Youdell (BFI), Tami Williams, Christophe Bichon (Lightcone), Marc Sandberg, Laureen Kelly (Sean Kelly Gallery), Anita & Yvona Juka (4 Film Zagreb), EastWest Distribution GmbH, Atelje Varan-Beograd, David Siber(Metro Communications)

We also thank:
VALIE EXPORT, Frans Zwartjes, Oei Hazekamp, Matthijs Blonk, Paul & Menno De Nooijer, Mattijn Seip, Ruud Monster, Barbara Meter, Henri Plaat, Wiertz Verbeek, Udi Aloni, Srdjan Keca, Nedzad Begovic, Prosper Hillairet, Eleini Alexandraki, Maria Iliou, Alida Demetriou, Vouvoula Skoura, Despina Karvela, Lena Voudouri, Giorgos Karypidis, Alexandros Papailiou, Thanasis Skroubelos, Antouanetta Angelidi, Costas Sfikas, Stella Theodoraki, Pepi Rigopoulou, Marsa Makris for kindly granting us the permission to screen their films.

Finally we wish to thank the communication sponsors for supporting us.

ΧΟΡΗΓΟΙ / SPONSORS

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - GREEK FILM ARCHIVE

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

GOETHE-INSTITUT ATHEN

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
www.neagenia.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Ινστιτούτο Πανεπιστήμιο
Ισοκράτης Φάσεις και Ιεράρχησε

ΤΟ ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
www.filmfestival.gr

Filmcenter
το δίκτυο αιθουσών του
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

SEE DOX

goEast

Austrian Embassy
Athens

Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

ifa

BRITISH COUNCIL

FILMMUSEUM

LA CINÉMATHÈQUE FRANÇAISE

ΧΟΡΗΓΟΙ / SPONSORS

BFI

LIGHT CONE

sixpackfilm

Wien Charm

KAPPATOS GALLERY

GENERALI FOUNDATION

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ/ COMMUNICATION SPONSORS

αθήνα 9.84 FM

103.7 FM ΔΕΥΤΕΡΟ

ERT ONLINE

105.5 στο κόκκινο

GC goculture.gr

LiFO

5ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου
Πρόεδρος: *Θόδωρος Αδαμόπουλος*
Διευθύντρια: *Μαρία Κομνηνού*

Διοίκηση, Οικονομική Διαχείριση, Δημόσιες Σχέσεις:
Αιμιλία Ματθέ
Επιμέλεια & Συντονισμός υλικού, Γραφείο Τύπου:
Φαίδρα Παπαδοπούλου
Γραμματειακή Υποστήριξη & Φιλοξενία:
Σμάρω Σταυροπούλου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΟΥ
Γιούντι Αλόνι: *Βλάσης Κομνηνός*
Γέφυρες στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη:
Ιουλία Μέρμηγκα, Μαρία Ντόσκα, Goethe-Institut Athen
Ελληνίδες Δημιουργοί & Ελληνική Πρωτοπορία: *Κατερίνα Γεωργίου*
Κορυφαίοι Δημιουργοί του Ολλανδικού Πειραματικού Κινηματογράφου: *Νίνα Βελιγράδη*
Χέλκε Ζάντερ: *Σοφία Μιχαηλίδου, Goethe-Institut Athen*
Πειραματικές Ταινίες Νέων Δημιουργών: *Ούρσουλα Κασσαβέτη*

Χορηγίες Επικοινωνίας: *Τόνια Καστριώτη*

Μετάφραση – Υποτιτλισμός ταινιών φεστιβάλ:
Γιάννης Παπαδάκης-projectitling.com
Μετάφραση – Υποτιτλισμός ταινιών Χέλκε Ζάντερ: *StoryTeller Subtitles & συνεργάτες*

Σχεδιασμός λογότυπου φεστιβάλ: *g (georgiougavrilakis)*

ΕΚΘΕΣΗ ΑΣΚΤ
Επιμέλεια: *Αφροδίτη Λίτη, Μαρία Κομνηνού, Brigitte Huck*
Συντονισμός & Οργάνωση Παραγωγής:
Φαίδρα Παπαδοπούλου, Γιάννης Κόκκαλης
Γραφείο Τύπου: *Εύα Τερζή*
Τεχνικός σύμβουλος: *Δημήτρης Θεοδωρόπουλος*
Μεταφορά έργων: *Άννα Κοντραφούρη – Τεχναγωγή*
Οπτικοακουστικός Εξοπλισμός: *Φώτης Ι. Κωνσταντινίδης – Vision Media*

ΕΚΔΟΣΗ: Ταινιοθήκη της Ελλάδος
Υπεύθυνη: *Μαρία Κομνηνού*
Συντονισμός – Επιμέλεια εντύπου: *Μαρλένα Πολιτοπούλου*
Επιμέλεια ελληνικών κειμένων – Διορθώσεις: *Ναταύα Παπαδοπούλου*
Επιμέλεια αγγλικών κειμένων: *Χρυσάνθη Σουρμπάτη*
Κείμενα – Μεταφράσεις: *Νίνα Βελιγράδη, Ούρσουλα Κασσαβέτη, Βλάσης Κομνηνός, Ιουλία Μέρμηγκα, Φαίδρα Παπαδοπούλου, Χρυσάνθη Σουρμπάτη*
Κείμενα Helke Sander: *Πελαγία Τσινάρη (μετάφραση), Goethe-Institut Athen (επιμέλεια)*

Καλλιτεχνική επιμέλεια – Επιμέλεια παραγωγής: *Θύμιος Πρεσβύτης, Θοδωρής Αναγνωστόπουλος (Peak advertising)*
Εκτύπωση: *Πέργαμος ΑΒΕΕ*

5th Avant-gard Film Festival
President: *Theodoros Adamopoulos*
Director: *Maria Komninos*

Financial Administration, Public Relations: *Emilia Mathe*
Program Consultant & Coordination, Press Office:
Phaedra Papadopoulou
Secretariat & Guest Office: *Smaro Stavropoulou*

MATERIAL COORDINATORS
Udi Aloni: *Vlasis Komninos*
Bridges in the Balkanns & Southeast Europe: *Ioulia Mermigka, Maria Doska, Goethe-Institut Athen*
Greek Women Auteur & Greek Avant-garde: *Katerina Georgiou*
Masters of Dutch Experimental Cinema: *Nina Veligradi*
Young Directors Experimental Films: *Ursula Kassavetes*
Helke Sander: *Sofia Michailidou, Goethe-Institut Athen*

Communication Sponsors: *Tonia Kastrioti*

Translation – Subtitling: *Giannis Papadakis-projectitling.com*
Translation – Subtitling Helke Sander: *StoryTeller Subtitles & Associates*

Design festival logo: *g (georgiougavrilakis)*

EXHIBITION AT THE ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
Curator: *Aphrodite Litti, Maria Komninos, Brigitte Huck*
Coordination & Production: *Phaedra Papadopoulou, Giannis Kokkalis*
Technical Advisor: *Dimitris Theodoropoulos*
Press Office: *Eva Terzi*
Shipping: *Anna Kontrafouri – Texnagogi*
Audiovisual Equipment: *Fotis I. Konstantinidis – Vision Media*

PUBLICATION: *Greek Film Archive Foundation*
Publishing Director: *Maria Komninos*
Production Coordination: *Marlena Politopoulou*
Copy-Editor: *Natasa Papadopoulou (Greek)*
Chryssanthi Sourbati (English)
Translations: *Chryssanthie Sourbati (English)*
Texts: *Nina Veligradi, Ursula Kassavetes, Vlassis Komninos, Ioulia Mermigka, Chryssanthie Sourbati, Phaedra Papadopoulou*
Helke Sander texts: *Pelagia Tsinari (translation), Goethe-Institut Athen (editing)*
Design – Production: *Thymios Presvytis, Thodoris Anagnostopoulos (Peak advertising)*
Printing: *Pergamos S.A.*